

Udkast

til

Lov om Sundhedscommissioner og om Foranstaltninger i Anledning af epidemiske og smitsomme Sygdomme.

Første Afsnit.

Om Indretning af Sundhedscommissioner.

§ 1.

I enhver Kjøbstad skal der være en Sundhedscommission, bestaaende af Byens Embedsløge, eller, hvis ingen Saadan findes, en anden i eller ved Byen boende af Medicinalbestyrelsen dertil antaget Læge som Ordfører, Byens Magistrat eller, hvor denne bestaaer af flere Personer, det Medlem, som af Kongen dertil opnævnes, Byens Ingenieur, hvor en saadan Bestillingsmand findes, samt tre andre Medlemmer, opnævnte i Møde af Formænd og Repræsentanter. De af Communebestyrelsen valgte Medlemmers Functionstid er fire Aar, hvorefter de kunne undslaae sig for Gjenvalg i saa lang Tid, som de have været i Umbudet.

§ 2.

For Ledesteder, som have særskilt Formandskab, gjælder den samme Regel, kun at efter Kongens Bestemmelse enten Fogden eller Sorensskriveren indtager Magistratens Plads i Commissionen.

§ 3.

Denne Commission overtager ligeledes den ved Lov om Quarantainevæsenet af 12te Juli 1848 § 1 anordnede Quarantainecommissioners Forretninger, dog at en Toldofficiant og en Søkyndig efter Kongens Bestemmelse tilforordnes Commissionen for deri at tage Sæde ved Quarantainesagers Behandling.

§ 4.

Commissionen skal stadigen have sin Opmærksomhed henvendt paa Stedets Sundhedsforhold og de Gjenstande, som herpaa kunne have Indflydelse. Hertil hører Opagt med Reenlighed, skadeligt stillestaaende Vand's Afledning, Vandhuses, Urinsteders og Gjødselbingers Indretning og Rensning; fremdeles med Oplæggelse af Gjødsel eller andre Gjen-

stande, som f. Ex. Been eller Klude, der kunne indvirke skadeligt paa Sundhedstilstanden, Driftevandets Bestaafenhed, skadelige Næringsmidlers Forhandling, samt med Boliger, som ved Mangel af Vys eller Luft, ved Fugtighed, Ureentlighed eller Overfyldning med Beboere have viist sig at være bestemt skadelige for Sundheden. Sundhedscommissionen har ligeledes at paasee, at tilstrækkelig Luftverling finder Sted i Huusrum, hvori et større Antal Mennesker stadigen eller jævnlig samles, som Kirker, Skole-, Asyl-, Nets- og Auctions-Localer, Theatre, Dandsehuse o. d., samt at ingen Næringsvei drives med større Fare for den almindelige Sundhedstilstand, end der nødvendig flyder af Bedriftens eget Væsen. Indseende med Stedets Begravelsesplads hører ligeledes under Sundhedscommissionen.

§ 5.

Det er derfor Sundhedscommissionens Pligt at gjøre Forslag til almindelige for Communen gjældende Forskrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet.

Commissionen henvender sig i denne Henseende med sine Forslag til den almindelige Communebestyrelse, og forholdes med disse Sagers Forhandling og Beslutninger i samme overensstemmende med Formandskabslovens almindelige Forskrifter, dog at til Beslutningernes Gyldighed udfordres Kongelig Approbation.

§ 6.

Sundhedspolitiet's Overholdelse paa ethvert Sted henhører under Sundhedscommissionen, hvis Bestemmelse det almindelige Politiet har at paasee efterkomme. Dette paaligger det derhos at henvende sig til Sundhedscommissionen med Meddelelser og Forestillinger betræffende Gjenstande vedkommende Sundhedsvæsenet.

§ 7.

Medmindre Cierens eller Beboerens Samtykke

forud har været indhentet, maa ingen Sundheds- væsenet vedkommende Undersøgelse i privat Bolig eller paa privat Grund finde Sted uden i Kraft af en af Sundhedscommissionen derom fattet og vedkommende Private meddeelt Beslutning.

§ 8.

Sundhedscommissionens lovmæholdigt fattede Beslutninger kunne alene af vedkommende Regje- ringsdepartement, eller i fornødent Fald af Kongen, ophæves eller forandres.

§ 9.

I ethvert Formandskabsdistrikt paa Landet skal der være en Sundhedscommission bestaaende af vedkommende civile Embedslæge eller en anden af Medicinalbestyrelsen dertil bemyndiget Læge som Ordfører, og enten den hele Communerrepræsentation eller saamange af dens Medlemmer, som samme ved Commissionens Drettelse og senere efter hvert nyt almindeligt Valg af Formænd og Repræsen- tanter dertil udvælger.

§ 10.

I de Distrikter, hvori Sundhedscommissioner ifølge Loven af 5te August 1857 allerede ere ind- rettede, overtage disse tillige Sundhedscommis- sionernes almindelige Hverv overensstemmende med nærværende Lov.

§ 11.

Møder i Sundhedscommissionerne paa Lan- det, i hvis Forhandlinger ogsaa vedkommende Foged har Ret til, dog uden Stemmeret, at deeltage, af- holdes saavidt muligt paa samme Dag og Sted, hvorpaa Communerrepræsentationen sammentræder. Det paaligger derfor Formandskabets Ordfører at meddele Sundhedscommissionens Ordfører betime- lig Underretning om ethvert Repræsentantmødes Berammelse. Amtmanden kan iøvrigt igjennem Ordføreren erholde Møde berammet, naar han finder det fornødent.

§ 12.

Sundhedscommissionerne paa Landet skulle sta- digen have deres Opmærksomhed henvendt paa, hvad der kan tjene til Sundhedstilstandens Fremme og Hjernelse af de Omstændigheder, som især befordre Udvikling af Sygelighed og Udbredelse af Sygdom. Forsaavidt der herunder skalde opstaa Spørgsmaal

om Foranstaltninger, der maatte blive at gjennem- føre med Tvang, eller til hvis Gjennemførelse der udkræves Pengemidler, bliver Sagen at afgjøre ved Beslutning af Communerrepræsentationen paa sædvanlig Maade, dog at til disse Beslutningers Gyldighed i første Tilfælde kræves Kongens Ap- probation.

§ 13.

Udgifter til Protocoller og Skrivematerialier, samt i fornødent Fald til Locale og Budfendelser, afholdes af vedkommende Bye- eller Formandskabs- Commune. Den Diætgodtgjørelse, der maatte til- komme Commissionens Ordfører, og som er den for Læger i Almindelighed bestemte, udredes for Landdistrikternes Vedkommende af Amtsgommunen, og for Kjøbstædernes samt de egne Communer dan- nende Ledsteders Vedkommende af disse Communer. Den særskilte Godtgjørelse, som maatte tilstaaes en Læge, der ikke i Kraft af Embede indtræder som Ordfører i Sundhedscommissionen, bestemmes af Kongen og udredes for det Halve af Statscassen og for det Halve af vedkommende Amts-, Bye- eller Ledstedsgommune.

Ved disse Bestemmelser er dog ingen Foran- bring gjort i de i Lov angaaende Sundhedscom- missioner i Distrikter, hvor den spædalske Sygdom forekommer) af 5te August 1857 § 7 indeholdte Bestemmelser.

§ 14.

Med Hensyn til Udeblivelse fra Commis- sionernes Møder forholdes i Kjøbstæderne efter de i Lov om Formandskaber detseds af 14de Januar 1837 §§ 15 og 43, og i Landdistricterne efter de Lov om Formandskaber paa Landet af samme Dato §§ 18 og 58 givne Regler.

Andet Afsnit.

Angaaende særegne Foranstaltninger imod epidemiske og smitsomme Sygdomme.

§ 15.

Naar nogen Huusbond eller Huusfader inden sin Kreds bemærker, at en Sygdom udbreder sig til Flere og derhos viser sig at være af en ond- artet Bestaaffenhed, har han derom at gjøre An- meldelse til Ordføreren i Stedets Sundhedscom- mission, eller til nogen ved Politiet eller Fattig-

væfnet ansat Embeds- eller Bestillingsmand, fra hvem Meddelelse derom stæer til Sundhedscommissionens Ordfører, eller, saafremt derved vilde forvoldes et altfor stort Tab af Tid, til en nærmere boende Læge. Den Læge, der saaledes modtager Anmeldelsen, har snarest muligt at underføge Forholdet, meddele de fornødne foreløbige Forfrifter, og forsaavidt han ikke er Ordfører i Stedets Sundhedscommission, besangaaende at afgive Meddelelse til denne. Er Districtets Embedslæge ikke selv Ordfører i vedkommende Commission, erholder han fra denne Indberetning om det Indtrufne og Foranstaltede.

§ 16.

Bed en farlig epidemisk eller smitsom Sygdoms Udbrud eller Nærmelse har Sundhedscommissionen paa ethvert Sted at anordne og foranstalte, hvad Sygdommens Beskaffenhed paa kræver. Forsaavidt der til Sværskættelse heraf kræves Pengemidler, har Commissionen derom snarest muligt at gjøre Indstilling i Landdistrikterne til Amtmanden og i Kjøbstæderne samt de Ladesteder, der have særskilt Communebestyrelse, til Stedets Magistrat og Formandskab. Omkostningerne ved deslige Foranstaltninger, med Undtagelse af Lægernes Styds-godtgjørelse, der fremdeles som hidtil udredes af Statskassen, falde nemlig i Kjøbstæderne og sidstnævnte Ladesteder disse særskilte Communer, men i Landdistrikterne Amtsgommunen tillast. Dog kan Kongen efter Omstændighederne overføre de med overordentlig Lægehjælp forbundne Omkostninger heelt eller tilbeels paa Statskassen. Omkostninger, der flyde af Foranstaltninger, som en Landdistrictscommune imod Amtmandens Villie maatte beslutte, falde alene denne Commune tillast.

§ 17.

Sundhedscommissionen er under saadanne Omstændigheder berettiget til at inddele Districtet i Afdelinger, og for enhver af disse at bestikke en eller flere Opsynsmænd, der have at udføre det dem givne Hverv efter en af Commissionen udfærdiget Forfrift.

§ 18.

Griber saadan ondartet Sygdom videre om sig, kan særskilt Lægehjælp for de angrebne Steder antages, hvorom Indberetning strax bor stæe til Medicinalbestyrelsen. Ligeledes kunne midlertidige Sygehuse oprettes, angaaende hvis Virksomhed sta-

dige Indberetninger bor stæe til Medicinalbestyrelsen efter sammes nærmere Bestemmelse.

§ 19.

Kan beqvemt Locale til saadant Sygehuus ikke erholdes ved Overenskomst, kan det efter Sundhedscommissionens Bestemmelse forlanges afstaaet imod Erstatning efter lovligt Skjon.

§ 20.

Enhver civil Embedslæge er forpligtet til, om det forlanges, mod en i Mangel af mindelig Overenskomst af Medicinalbestyrelsen faktisk Godtgjørelse at overtage Lægetilsynet ved et midlertidigt Sygehuus, der findes inden hans District.

§ 21.

Under mere udbredte ondartede epidemiske og smitsomme Sygdomme skal enhver Læge, som har deraf angrebne Personer under Behandling, derom gjøre Indberetning til vedkommende Sundhedscommission. Denne afgiver gjenem den civile Embedslæge og Overøvrigheden stadigen Beretning om Sygdommens Forløb og Gang til Medicinalbestyrelsen efter en af samme udfærdiget Instrux.

§ 22.

Personer, der lide af ondartede Sygdomme, hvis videre Udbredelse ved Smitte kan være at befrygte, skulle være forpligtede til, naar Sundhedscommissionen eller Øvrigheden paa staaer det, at lade sig behandle paa et Sygehuus, saafremt de ikke kunne staffles en efter Lægens Formening betryggende Pleie i Hjemmet eller en anden privat Bolig.

§ 23.

Betalingen for Underholdning og Behandling i midlertidigen oprettede Sygehuse, forsaavidt angaaer Personer, der have Evne til selv at bære Udgifterne ved deres Cuur, bestemmes for Bye- og Ladesteds-Communerne vedkommende af Communebestyrelsen, men for Landdistrikternes Vedkommende af Amtmanden.

§ 24.

Læger have paa Reiser, foranledigede ved de heromhandlede Sygdomme, den sædvanlige Godtgjørelse for Styds og Diæt, uden at det desfor-

medelst er dem formeent at modtage Honorar af de under Reisen behandlede Syge, som dertil have Evne.

§ 25.

Ihenseende til Gangklæder, Sengklæder og dæslige, der har været benyttet af Personer, som have lidt eller ere døde af nogen epidemisk og smitsom Sygdom, ligesom ogsaa ihenseende til Værelser eller Rum, hvori saadanne Personer have henligget, bestemmer Sundhedscommissionen, hvorvidt og i saa Fald hvorledes hine Gjenstande skulle renses, forinden de benyttes til andet Brug.

§ 26.

Ligeledes skulle Begravelser under herskende Epidemier indrettes overeensstemmende med Sundhedscommissionens Forskrifter paa saadan Maade, at ingen Anledning derved gives til Sygdommens Udbredelse. Saaledes bør Sørgestuer og Liigsfølge forbydes, Begravelsen foregaae, saasnart Viisheit for Døden haves, og Ligene lægges i indvendig tjærede Kister, der nedsænkes om muligt fire Alen under Jorden.

Almindelige Bestemmelser.

§ 27.

De af Sundhedscommissionerne i Kraft af denne Lov givne Forskrifter skulle paa behørig Maade kundgjøres i vedkommende By eller Distrikt, og blive Overtrædelser deraf, saavelsom af den i § 15 indeholdte Bestemmelse, at straffe med Bøder, samt i Mangel af bisæses Vedtagelse efter Forelæggelse, at paatale ved Politiret.

§ 28.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste Januar næste Aar, fra hvilken Tid de i Forordning af 17de April 1782 (jvnsfor Forordning af 5te September 1794 § 2), Placat af 3die Juni 1791, samt i Placat af 27de Mai 1808 og Forordning af 3die April 1810, med Undtagelse af hvad der gjælder Vaccinationsvæsenet, indeholdte Bestemmelser skulle være ophevede. De om Quarantainevæsenet givne Bestemmelser blive fremdeles gjældende, undtagen forsaavidt angaaer Sammensætningen af Quarantainecommissionen i Kjøb- og Ladestederne (§ 3).

Den Norſke Regjerings underdanigſte Indſtilling af 25de Januar 1860, ſom ved Kongelig Reſolution af 11te Februar ſamme Aar naadigſt er bifalbt.

Chefen for Departementet for det Indre, Statsraad Bretteville, har underdanigſt foredraget Følgende:

Ved Kongelig Reſolution af 6te Februar 1858 blev der naadigſt nedfat en Commiſſion for at tage under Overveieſe og afgive Betænkning angaaende Spørgsmaalet om Iſtandbringelſen af Lovbeſtemmelſer om Sundhedspolitiet og de under ſammes Omraade henholdende Forholde, være ſig enten for det hele Rige eller ſærſkilt for Kjøbstæderne, ledſaget af Forſlag til de Lovbeſtemmelſer, ſom anſaaes onſtelige.

Denne Commiſſion afgav i April Maaned 1858 Forſlag til endeel ſanitære Forſkrifter for Bygningsvæſenet i Chriſtiania, af hvilke nogle, eſterat være bifalbt af Chriſtiania Communebeſtyrelſe, ere optagne i Lov, indeholdende nogle nærmere Beſtemmelſer om Bygningsvæſenet i Chriſtiania, af 8de Juni 1858.

Nu har Commiſſionen afgivet Betænkning med motiveret Udkaſt til en Lov om Sundhedscommiſſioner og om Foranſtaltninger i Anledning af epidemiſke og ſmitſomme Sygdomme. Udkafteſt beſtaaer af 2 Afſnit, hvoraf det forſte handler om Sundhedscommiſſioner og det andet om ſæregne Foranſtaltninger imod epidemiſke og ſmitſomme Sygdomme. Udkafteſt gaaer hovedſagelig ud paa, at der ſaavel i enhver Kjøbstad og ethvert Ladested, ſom har ſærſkilt Formandſkab, ſom ogſaa i ethvert Formandſkabsdiſtrict paa Landet ſkal oprettes en permanent Sundhedscommiſſion med en Læge ſom Ordfører, hvilken Commiſſion ſkal føre det ſpecielle Tilſyn med Sundhedsvæſenet inden Communen ſaavel under forholdsviis mere ſygdomsfrie Tider til Bevarelſen af Sundheden og Beſtyttelſe mod Sygdommes Udbrud og Indtrængen, ſom ogſaa under Farſotters Herjen til diſſes Bekjæmpelſe. I Kjøbstæderne og de Ladesteder, ſom have ſærſkilt Formandſkab, gjør Udkafteſt det til Pligt for Sundhedscommiſſionerne at afgive Forſlag til Communebeſtyrelſen til almindelige Forſkrifter med Henſyn til Sundhedsvæſenet inden Communen. Communebeſtyrelſen har da at fatte Beſlutning om diſſe Forſlag, og denſ derved foranledigede Beſlutninger ſkulle, ſaaſremt de erholde Kongelig Approbation, gjælde ſom bindende Regler for enhver Vedkommende. Commiſſionen bemærker, at den —

udenfor de hygieniſke Beſtemmelſer, der, ſom ovennævnt, ere optagne i Bygningsloven for Chriſtiania af 8de Juni 1858, ikke har troet at burde foreſlaae flere og videregaaende ſærſkilt Lovbeſtemmelſer angaaende den directe Ordning af de locale Forholde, der kunne have Indflydſe paa Sundhedsvæſenet i Chriſtiania eller andre ſtorre Kjøbstæder, hvorimod Commiſſionen har anſeet det beſigtſmæssigt at give de foreſlaaede Beſtemmelſer en ſaa ſtor Almindelighed, at de kunne paſſe paa Forholdene overalt i Byerne, og iøvrigt at overlade til de locale Autoriteter ſelv at afgjøre, i hvilken Udſtrækning hygieniſke Beſtemmelſer ſulle gjældende for Stedet. Efter Forſlagets § 3 — ſtulle Sundhedscommiſſionerne i Kjøbstæderne og de Ladesteder, ſom have ſærſkilt Formandſkab, ogſaa overtage de ved Lov om Duarantainevæſenet af 12te Juli 1848 § 1 anordnede Duarantainecommiſſioners Forretninger, dog ſaaledes, at en Tolbofficiant og en Søsyndig efter Kongens Beſtemmelſe tilforordnes Commiſſionen for deri at tage Sæde ved Duarantainefagers Behandling. I Forbindelſe hermed beſtemmer Forſlagets § 28 ſiſte Punctum, at de om Duarantainevæſenet givne Beſtemmelſer forøvrigt fremdeles blive gjældende. Paa Landet beroer det efter Forſlaget paa Sundhedscommiſſionen, hvorvidt den finder Anledning til at foreſlaae almindelige Forſkrifter med Henſyn til Sundhedsvæſenet inden Communen eller ikke, idet ſaadanne i bekræftende Fald blive at iſtandbringe paa ſamme Maade ſom i Byerne. Forſlagets 2de Afſnit ſlutter ſig i ſine væſentligſte Beſtemmelſer til de Forſkrifter angaaende Foranſtaltninger i Anledning af epidemiſke og ſmitſomme Sygdomme, ſom dels indeholdes i vor ældre Lovgivning, dels have været optagne i de Tid efter anden ubfærdigede proviſoriſke Anordninger angaaende Foranſtaltninger mod den ondartede Cholera.

Paa givne Anledning har Marinedepartementet ytret, at det intet Væſentligt har at erindre imod den formeldte Beſtemmelſe i Udkafteſt § 3 (ſfr. § 28) om, at de paatænkte Sundhedscommiſſioner i Kjøbstæderne og de Ladesteder, ſom have ſærſkilt Formandſkab, ſtulle — med nogen Værdning af deres ſædvanlige Sammenſætning — tillige overtage de Duarantainecommiſſionerne paahvilende Forretninger. Marinedepartementet finder i denne

Henseende vistnok, at det communale Element, som sees med betydelig Styrke at skulle indtræde i Sundhedskommissionerne, er mindre paa sin Plads, hvor der handles om Quarantainevæsenet, der befores af Statscassen, forsaavidt som Udgifterne ikke bæres af vedkommende Fartøier, men bemeldte Departementet erkjender paa den anden Side Hensigtsmæssigheden af Enhed i Bestyrelsen af Quarantaine- og andre Sundhedsanliggender paa ethvert Sted som i saadan Grad fremtrædende, at det ei finder at burde lægge særdeles Vægt paa den antydede Betragtning. Marinedepartementet bemærker videre, at Vægenes hidtilværende Stilling sees at ville efter Forslaget blive noget forandret, idet der istedetfor det i Quarantainelovens § 1 bestemt givne Paalæg til Stadens eller Stedets, og hvor ingen saadan have, Districtets Læge eller, hvor han ikke boer paa Stedet, en anden der bosat Læge at fungere som Commissionens Medlem, kun skal træde en lignende Forpligtelse for Byens Embedslæge, altsaa blot for en offentlig ansat Læge i hver af de 4 sydlige Stiftstæder og Arendal, Fredrikshald og Christianssand samt, som det synes ifølge Motiverne § 4 Pag. 4, endel Districtslæger. Naar det imidlertid ikke antages nødvendigt at udstrække Forpligtelsen til andre Læger for de Forretningers Vedkommende, som hovedsagelig skulle beskæftige Sundhedskommissionerne, har Marinedepartementet heller ikke nogen Betænkelighed derved for Quarantainevæsenets Vedkommende. Med Hensyn til Redactionen af Udkastets § 3 har Marinedepartementet gjort opmærksom paa, at Ordet „ligeledes“ synes at antyde, at der allerede i det Foregaaende findes Angivelse af, hvad der i det Væsentlige og udenfor Quarantainevæsenet skal danne Sundhedskommissionernes Forretningskreds, hvilket dog ikke er Tilfældet, samt endvidere paa, at der ved Affattelsen af enkelte andre §§ neppe er taget tilstrækkeligt Hensyn til, at Sundhedskommissionerne skulle overtage Quarantainecommissionens Forretningerne. Dette formenes navnlig at være Tilfældet med §§ 5 og 16. Forsaavidt som nemlig de i forsinævnte § omhandlede Forrifter skulde vedkomme Quarantainevæsenet og udkræve Udgifter af Statscassen, synes Udtrykkene om Henvendelse til Communebestyrelsen m. m. ikke correcte, og lignende Bemærkning formenes at kunne gjøres om § 16, naar Foranstaltning til Quarantaine skal træffes i Anledning af en udbrudt smitsom Sygdom. Marinedepartementet anfører videre, at det Samme maaskee ogsaa kan siges om de to første Puncta af § 13, men at det dog Intet kan have at erindre imod, at deslige Quarantainevæsenets Vedkommende hoist

ubetydelige Udgifter overgaar fra Statscassen paa Communerne. Marinedepartementet har henstillet, om ikke de af samme paapegede formelle Mangler kunde undgaaes, og tilstrækkelig Tydelighed opnaaes ved at flytte § 3 hen iblandt de almindelige Bestemmelser, hvor den kunde læses sammen med sidste Punctum af § 28, saaledes at der af disse Bestemmelser dannes en § omtrent saalydende: „Den i §§ 1 og 2 anordnede Commission overtager tillige den ved Lov om Quarantainevæsenet af 12te Juli 1848 § 3 anordnede Quarantainecommissionens Forretninger, dog at en Toldofficiant og en Søsyndig efter Kongens Bestemmelse tilføres Commissionen for deri at tage Sæde ved Quarantainevæsenets Behandling. Nærværende Lov er forøvrigt ikke anvendelig, naar Sundhedskommissionen saaledes forretter som Quarantainecommission, hvorimod de om Quarantainevæsenet givne Bestemmelser isaaftald af den blive at befolge“.

Dette Departement tiltræder i alt Væsentligt Commissionens Forslag, idet man antager, at en Lov hovedsagelig af Indhold som dette Forslag, vil lede til en tilfredsstillende Ordning af de her paagjældende vigtige Anliggender. Departementet henholder sig til den af Commissionen givne udførlige Begrundelse af Forslaget, hvortil man tillader sig at henvise. Forsaavidt det i Forslagets § 16 (§ 15 i Departementets Udkast) bestemmes, at Udgifter i Anledning af epidemiske og smitsomme Sygdomme i de Ladesteder, som have særskilt Formandskab, skulle udredes af vedkommende Ladestedscommune, istedetfor at disse Udgifter efter den nugjældende Lovgivning ogfaa for disse Ladesteds Vedkommende maae antages nærmest at paahvile den Amtscommune, inden hvilken Ladestedet er beliggende, skal Departementet oplyse, at der til samme gennem Amtmanden i Jarlsbergs og Laurvigs Amt er indkommet et Andragende i denne Retning fra det i 1858 forsamlede Amtsformandskab for bemeldte Amt.

Med Hensyn til Bestemmelserne i §§ 1 og 2 angaaende Sundhedskommissionernes Sammensætning i Kjøbstæderne og de Ladesteder, som have særskilt Formandskab, maa det bemærkes, at i nogle mindre Kjøbstæder og i flere Ladesteder boer Magistraten ikke paa Stedet. For saadanne Tilfælde bør der formentlig til Besparelse af Rejseudgifter i Løsen optages en Bestemmelse, som bemyndiger Kongen til at bestikke et andet Medlem af Sundhedskommissionen i Magistratens Sted. Denne Betragtning har ogsaa ledet Commissionen til i Udkastets § 2 at optage den Bestemmelse, at i Ladesteder, som have særskilt Formandskab, skal efter

Kongens Bestemmelse enten Fogden eller Soren-
skriveren indtage Magistratens Plads i Sundheds-
commissionen. Foruden at denne Bestemmelse imid-
lertid kun angaaer Ladestederne, medens dens Grund
ogsaa er tilstede for enkelte mindre Kjøbstæders
Vedkommende, synes denne Bestemmelse ogsaa for-
saavidt mindre heldig, som den fordrer en saadan
særskilt Bestemmelse af Kongen, om end Magistrat-
ten boer paa Stedet, uagtet en saadan da synes
ufornøden, samt tillige forsaavidt som den binder
Balget til vedkommende Foged eller Soren-
skriver. Departementet antager, at Loven i heromhandlede
Henseende bedst affattes saaledes, at der i Slut-
ningen af § 1 optages en Bestemmelse saalydende:
„Naar Magistraten ikke boer i Kjøbstaden, kan Kon-
gen i dennes Sted bestikke en anden Mand til
Medlem af Sundhedscommissionen“, og at § 2
redigeres saaledes: „De i § 1 givne Bestemmelser
gjælde ogsaa for Ladesteder, som have særskilt For-
mandskab“.

Forsaavidt angaaer Marinedepartementets Be-
mærkninger betræffende Forslagets § 3 cfr. § 28
sidste Punctum, da fremgaaer det af Commissionens
Motiver med Bestemthed, at den ei har tænkt sig,
at Forslagets Bestemmelser skulde komme til Anven-
delse, naar Sundhedscommissionen i Kjøbstæderne
og i Ladesteder, som have særskilt Formandskab,
handle i Egenskab af Quarantainecommission, hvor-
imod i saa Fald de om Quarantainevæsenet givne
Bestemmelser, som ved Lovforslaget ei tilligtes for-

andrede i noget andet Punct end med Hensyn til
Quarantainecommissionens Sammensætning i Kjøb-
stæderne og de Ladesteder, som have særskilt For-
mandskab, — skulde blive at befolge. Da denne
Tanke imidlertid vil blive tydeligere og bestemtere
udtalt ved den af Marinedepartementet foreslaaede
Affattelse af de her paagjældende Bestemmelser,
vil Departementet underdanigst andrage paa, at
der i Lovudkastet istedeifor Forslagets § 3 og § 28
sidste Punctum optages som § 27 en § af Indhold
som foreslaaet af Marinedepartementet.

Forøvrigt har Departementet kun fundet An-
ledning til at foreslaae endel Redactionsforandrin-
ger nemlig i Overkriften til Forslagets 1ste Affnit,
i Forslagets § 1 samt i §§ 5, 9, 12, 14, 22 og
27 (svarende til Departementets Udkasts §§ 4, 8,
11, 13, 21 og 26). Departementet har gjort
Commissionen bekendt med disse tilfugtede Redac-
tionsforandringer, og Commissionen har vedtaget
samtlige disse.

I Henhold til Foranførte, der af Statsraa-
dets øvrige Medlemmer i det Væsentlige tiltrædes,
indstilles underdanigst:

At det naadigst maa behage Deres Majestæt
at bifalde og med høieste Underkrift at forsyne
underdanigst vedlagte Udkast til en naadigst
Proposition til Stortinget om Udfærdigelse
af en Lov om Sundhedscommissioner og om
Foranstaltninger i Anledning af epidemiske og smit-
somme Sygdomme.

Hans Kongelige Majestæts naadigste Proposition af 11te Februar 1860.

Vi Carl, af Guds Naade Konge til Norge og
Sverige, de Gothers og Venders, gjøre vitterligt:

Ved hoslagt at lade følge Gjenpart af den
norske Regjerings underdanigste Indstilling i Sagen
med tilhørende Bilage, skal Hans Majestæt herved

naadigst indbyde Stortinget til at fatte Beslutning
til en Lov om Sundhedscommissioner og om For-
anstaltninger i Anledning af epidemiske og smit-
somme Sygdomme overeensstemmende med vedlagte
Udkast.

Hans Kongelige Majestæt forbliver Norges Riges Storting med al Kongelig Naade og
Indest velbehevaagen.

Givet paa Stockholms Slot den 11te Februar 1860.

Under vor Haand og Rigets Segl.

Carl.
(L. S.)

G. Sibbern.

Skjelderup.

Udkast

til

Lov om Sundhedscommissioner og om Foranstaltninger i Anledning af epidemiske og smitsomme Sygdomme.

Første Afsnit.

Om Sundhedscommissioner.

§ 1.

I enhver Kjøbstad skal der være en Sundhedscommission, bestaaende af vedkommende Embedslæge, eller en anden af Medicinalbestyrelsen dertil antaget Læge som Ordfører, Byens Magistrat eller, hvor denne bestaaer af flere Personer, det Medlem, som af Kongen dertil opnævnes, Byens Ingenieur, hvor en saadan Bestillingsmand findes, samt tre andre Medlemmer, opnævnte i Møde af Formænd og Repræsentanter. De af Communebestyrelsen valgte Medlemmers Functionstid er fire Aar, hvorefter de kunne undslaae sig for Gjenvalg i saa lang Tid, som de have været i Ombudet. Naar Magistraten ikke boer i Kjøbstaden, kan Kongen i dennes Sted bestikke en anden Mand til Medlem af Sundhedscommissionen.

§ 2.

De i § 1 givne Bestemmelser gjælde ogsaa for Ladesteder, som have særskilt Formandskab.

§ 3.

Commissionen skal stadig have sin Opmærksomhed henvendt paa Stedets Sundhedsforhold og de Gjenstande, som herpaa kunne have Indflydelse. Hertil hører Opsigt med Keenlighed, skadeligt stillestaaende Vand's Afledning, Vandhuses, Urinsteders og Gjødselbingers Indretning og Rensning; fremdeles med Dplaggelse af Gjødsel eller andre Gjenstande, som f. Ex. Been eller Klude, der kunne indvirke skadeligt paa Sundhedsstilstanden, Drifkevandets Veffaffenhed, skadelige Næringsmidlers Forhandling, samt med Boliger, som ved Mangel af Lys eller Luft, ved Fugtighed, Ureenlighed eller Overfyldning med Beboere have vist sig at være bestemt skadelige for Sundheden. Sundhedscommissionen har ligeledes at paasee, at tilstrækkelig Luftverking finder Sted i Huusrum, hvori et større Antal Mennesker stadig eller jævnlig samles, som Kirker, Skole-, Nets- og Auctionslocaler, Theatre, Dandsehuse o. d., samt at ingen

Næringsvei drives med større Fare for den almindelige Sundhedsstilstand, end der nødvendig flyder af Bedriftens eget Væsen. Indseende med Stedets Begravelsespladse hører ligeledes under Sundhedscommissionen.

§ 4.

Det er derfor Sundhedscommissionens Pligt at gjøre Forslag til almindelige Forstrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet inden Communen.

Commissionen henvider sig i denne Henseende med sine Forslag til den almindelige Communebestyrelse, og forholdes med disse Sagers Forhandling og Beslutninger i samme overensstemmende med Formandskabslovens almindelige Forstrifter, dog at til Beslutningernes Gyldighed udfordres Kongelig Approbation.

§ 5.

Sundhedspolitiet's Overholdelse paa ethvert Sted henholder under Sundhedscommissionen, hvis Bestemmelser det almindelige Politi har at paasee efterkomme. Dette paaligger det derhos at henvende sig til Sundhedscommissionen med Meddelelser og Forestillinger betræffende Gjenstande vedkommende Sundhedsvæsenet.

§ 6.

Medmindre Cierens eller Beboerens Samtykke forud har været indhentet, maa ingen Sundhedsvæsenet vedkommende Undersøgelse i privat Bolig eller paa privat Grund finde Sted uden i Kraft af en af Sundhedscommissionen derom fattet og vedkommende Private meddelt Beslutning.

§ 7.

Sundhedscommissionens lovmedholdigt fattede Beslutninger kunne alene af vedkommende Regjeringsdepartement, eller i fornødent Fald af Kongen, ophæves eller forandres.

§ 8.

I ethvert Formandskabsdistrict paa Landet skal der være en Sundhedscommission bestaaende

af vedkommende Embedsløge eller en anden af Medicinalbestyrelsen dertil antaget Læge som Ordfører, og enten den hele Communerrepræsentation eller saamange af dens Medlemmer, som samme ved Commissionens Dyprettelse og senere efter hvert nyt almindeligt Valg af Formænd og Repræsentanter dertil udvælger.

§ 9.

I de Districter, hvori Sundhedscommissioner ifølge Loven af 5te August 1857 allerede ere indrettede, overtage disse tillige Sundhedscommissionernes almindelige Hverv overensstemmende med nærværende Lov.

§ 10.

Møder i Sundhedscommissionerne paa Landet, i hvis Forhandlinger ogsaa vedkommende Foged har Ret til, dog uden Stemmeret, at deeltage, afholdes saavidt muligt paa samme Dag og Sted, hvorpaa Communerrepræsentationen sammentræder. Det paaligger derfor Formandskabets Ordfører at meddele Sundhedscommissionens Ordfører betimelig Underretning om ethvert Repræsentantmødes Berammelse. Amtmanden kan isvrigt gennem Ordføreren erholde Møde berammet, naar han finder det fornødent.

§ 11.

Sundhedscommissionerne paa Landet skulle stadigen have deres Opmærksomhed henvendt paa, hvad der kan tjene til Sundhedstilstandens Fremme og Hjælpelse af de Omstændigheder, som især befordre Udvikling af Sygelighed og Udbredelse af Sygdom. Forsaavidt der herunder skulde opstaae Spørgsmaal om Udfærdigelse af almindelige Forskrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet inden Kommunen, bliver med disses Istandbringelse at forholde paa samme Maade, som i lignende Henseende bestemt i § 4.

§ 12.

Udgifter til Protocoller og Skrivematerialier, samt i fornødent Fald til Vocale og Budsendelser, afholdes af vedkommende Bye- eller Formandskabs-Communer. Den Diætgodtgørelse, der maatte tilkomme Commissionens Ordfører, og som er den for Læger i Almindelighed bestemte, udredes for Landdistricternes Vedkommende af Amtskommunen, og for Kjøbstædernes samt de egne Communer dannede Ladesteders Vedkommende af disse Communer. Den særskilte Godtgørelse, som maatte tilstaaes en

Læge, der ikke i Kraft af Embede indtræder som Ordfører i Sundhedscommissionen, bestemmes af Kongen og udredes for det Halve af Statskassen og for det Halve af vedkommende Amts-, By- eller Ladesteds-Commune.

Ved disse Bestemmelser er dog ingen Forandring gjort i de i Lov (angaaende Sundhedscommissioner i Districter, hvor den sædvanlige Sygdom forekommer) af 5te August 1857 § 7 indeholdte Bestemmelser.

§ 13.

Med Hensyn til Udeblivelse fra Commissionernes Møder forholdes i Kjøbstæderne efter de i Lov om Formandskaber derved af 14de Januar 1837 §§ 15 og 43, og i Landdistricterne efter de i Lov om Formandskaber paa Landet af samme Dato §§ 18 og 58 givne Regler, dog saaledes, at Forsalbet Paakjendelse og Muldens Dictering stæer af Commissionen.

Andet Afsnit.

Angaaende særegne Foranstaltninger imod epidemiske og smitsomme Sygdomme.

§ 14.

Naar nogen Huusbonde eller Huusfader inden sin Kreds bemærker, at en Sygdom udbreder sig til flere og derhos viser sig at være af en ondartet Vækkelse, har han derom at gjøre Anmeldelse til Ordføreren i Stedets Sundhedscommission, eller til nogen ved Politiet eller Fattigvæsenet ansat Embeds- eller Bestillingsmand, fra hvem Meddelelse derom stæer til Sundhedscommissionens Ordfører, eller, saafremt derved vilde forvoldes et altfor stort Tab af Tid, til en nærmere boende Læge. Den Læge, der saaledes modtager Anmeldelsen, har snarest muligt at undersøge Forholdet, meddele de fornødne foreløbige Forskrifter, og forsaavidt han ikke er Ordfører i Stedets Sundhedscommission, desangaaende at afgive Meddelelse til denne. Er Districtets Embedsløge ikke selv Ordfører i vedkommende Commission, erholde han fra denne Underretning om det Indtrufne og Foranstaltede.

§ 15.

Ved en farlig epidemisk eller smitsom Sygdoms Udbrud eller Nærmelse har Sundhedscommissionen paa ethvert Sted at anordne og foranstalte,

hvad Sygdommens Bestaaffenhed paafræver. For-
saavidt der til Jværfættelse heraf kræves Penge-
midler, har Commissionen derom snarest muligt
at gøre Indstilling, i Landdistricterne til Amtman-
den og i Kjøbstæderne samt de Ledesteder, der have
særskilt Communebestyrelse, til Stedets Magistrat
og Formandskab. Omkostningerne ved deslige For-
anstaltninger, med Undtagelse af Lægernes Skyds-
godtgjørelse, der fremdeles som hidtil udredes af
Statscassen, falde nemlig i Kjøbstæderne og sidst-
nævnte Ledesteder disse særskilte Communer, men i
Landdistricterne Amtsgemmen tillast. Dog kan
Kongen efter Omstændighederne overføre de med
overordentlig Lægehjælp forbundne Omkostninger
heelt eller tildeels paa Statscassen. Omkostning-
er, der flyde af Foranstaltninger, som en Land-
districtscommune imod Amtmandens Villie maatte
beslutte, falde alene denne Commune tillast.

§ 16.

Sundhedscommissionen er under saadanne
Omstændigheder berettiget til at inndele Districtet i
Afbelinger, og for enhver af disse at bestikke en
eller flere Opsynsmænd, der have at udføre det
dem givne Hverv efter en af Commissionen udfær-
diget Forstrift.

§ 17.

Griber saadan ondartet Sygdom videre om
sig, kan særskilt Lægehjælp for de angrebne Steder
antages, hvorom Indberetning strax bør skee til
Medicinalbestyrelsen. Ligeledes kunne midlertidige
Sygehuse oprettes, angaaende hvis Virksomhed
stadige Indberetninger bør skee til Medicinalbe-
styrelsen efter sammes nærmere Bestemmelse.

§ 18.

Kan bekvemt Locale til saadant Sygehuus
ikke erholdes ved Overenskomst, kan det efter Sund-
hedscommissionens Bestemmelse forlanges afstaaet
imod Erstatning efter lovligt Skjon.

§ 19.

Enhver civil Embedslæge er forpligtet til, om
det forlanges, mod en i Mangel af mindelig Over-
enskomst af Medicinalbestyrelsen fastsat Godtgjøl-
relse at overtage Lægetilshyret ved et midlertidigt
Sygehuus, der findes inden hans District.

§ 20.

Under mere udbredte ondartebe epidemiske og

smitsomme Sygdomme skal enhver Læge, som har
deraf angrebne Personer under Behandling, derom
gøre Indberetning, til vedkommende Sundheds-
commission. Denne afgiver gjennem den civile
Embedslæge og Overøvrigheden stadigen Beretning
om Sygdommens Forløb og Gang til Medicinal-
bestyrelsen efter en af samme udsærdiget Instrur.

§ 21.

Personer, der lide af ondartebe Sygdomme,
hvis videre Udbredelse ved Smitte kan være at
begrænske, skulle være forpligtede til, naar Sund-
hedscommissionen eller Øvrigheden paaftaaer det,
at lade sig behandle paa et Sygehuus, saafremt
de ikke uden Ophold kunne skaffe sig en efter Læ-
gens Formening betryggende Pleie i Hjemmet eller
en anden privat Bolig.

§ 22.

Betalingen for Underholdning og Behandling
i midlertidigen oprettede Sygehuse, forsaavidt an-
gaaer Personer, der have Evne til selv at bære
Udgifterne ved deres Cuur, bestemmes for Bye- og
Ledesteds-Communerens Vedkommende af Commu-
nebestyrelsen, men for Landdistricternes Vedkom-
mende af Amtmanden.

§ 23.

Læger have paa Reiser, foranledigede ved de
heromhandlede Sygdomme, den sædvanlige Godt-
gjørelse for Skyds og Diæt, uden at det desfor-
medelst er dem forment at modtage Honorar af de
under Reisen behandlede Syge, som dertil have
Evne.

§ 24.

Ihenseende til Gangklæder, Sengklæder og
deslige, der har været benyttet af Personer, som
have lidt eller ere døde af nogen epidemisk og
smitsom Sygdom, ligesom ogsaa ihenseende til Væ-
relser eller Rum, hvori saadanne Personer have
henligget, bestemmer Sundhedscommissionen, hvor-
vidt og i saa Fald hvorledes hine Gjenstande skulle
rensnes, forinden de benyttes til andet Brug.

§ 25.

Ligeledes skulle Begravelser under herskende
Epidemier indrettes overensstemmende med Sund-
hedscommissionens Forstrifter paa saadan Maade,
at ingen Anledning derved gives til Sygdommens
Udbredelse. Saaledes bør Sørgestuer og Liigfølge
forbydes, Begravelsen foregaae, saafnart Viis-
hed

for Døden have, og Eigene lægges i indvendig tjærede Kister, der nedsænkes om muligt fire Alen under Jorden.

Almindelige Bestemmelser.

§ 26.

De Forfrister, som i Kraft af denne Lov gives af Communebestyrelser med Kongelig Approbation eller af Sundhedscommissioner, skulle paa behørig Maade kundgjøres i vedkommende Bye eller District, og blive Dvertrædelser deraf, saavel som af den i § 14 indeholdte Bestemmelse, at straffe med Bøder, samt, i Mangel af disses Vedtagelse efter Forelæggelse, at paatale ved Politiret.

§ 27.

Den i §§ 1 og 2 anordnede Commission

overtager tillige den ved Lov om Quarantainevesenet af 12te Juli 1848 § 1 anordnede Quarantainecommissionens Forretninger, dog at en Tolbofsfisciant og en Søhyndig efter Kongens Bestemmelse tilforordnes Commissionen for deri at tage Sæde ved Quarantainefagers Behandling. Nærværende Lov er forøvrigt ikke anvendelig, naar Sundhedscommissionen saaledes forretter som Quarantainecommission, hvorimod de om Quarantainevesenet givne Bestemmelser isaaftald af den blive at befølge.

§ 28.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste Januar næste Aar, fra hvilken Tid de i Forordning af 17de April 1782 (jevntor Forordning af 5te September 1794 § 2), Placat af 3die Juni 1791, samt i Placat af 27de Mai 1808 og Forordning af 3die April 1810, med Undtagelse af, hvad der gjælder Vaccinationsvesenet, indeholdte Bestemmelser skulle være ophævede.

Indst. O. No. 77.

Budgetkomiteens Indstilling angaaende Kongelig Proposition betræffende Udfærdigelse af en Lov om Sundhedskommissioner og om Foranstaltninger i Anledning af epidemiske og smitsomme Sygdomme.

Til Odelstinget!

Komiteen har ifølge Odelstingets Beslutning af 18de Februar d. A. modtaget ovennævnte Lovforslag til Indstilling.

Idet Komiteen henviser til Motiverne for det her foreliggende Lovudkast (O. 34), skal den tillade sig at ytre, at den Grundtanke, paa hvilken Loven er bygget, formeentlig af Alle maa erkendes

for at være rigtig. At lade Sundhedsvæsenet og den sanitære Reform udvikle sig igennem og ved den vogende Erfjendelse af disse Ting's Nytte og Nødvendighed inden Kommunerne er for vort Samfundsliv et saa gavnligt Princip, at dets Gjennemførelse i en Lov, som den her omhandlede, vistnok bør foretrækkes, fremfor ved Lovbud at fremtvinge en Reform, der dog ifølge sit Væsen maa udgaae fra Overbeviisningen om dens store Gavnlighed, saafremt den skal blive af nogen Bærighed. Af alle de Beretninger, man har om de sanitære Forhold i Landet, fremgaaer det med Bestemthed, at den offentlige Sundhedspleie kun alt for lidet hos os har været paaagtet, og at mange Egnes Befolkning i en desto værre altså høi Grad er hjemfugt af Sygdomme, der næsten udelukkende skyldes Ubejendtskab til de første Betingelser for et legemligt Velvære. Imedens indgroede Sygdomme herje Slægt efter Slægt af Mangel paa den allernødtørftigste Reensigthed, seer man Epidemier opstaae og udbrede sine ødelæggende Virkninger af Mangel paa Kundskab om de paa den menneskelige Organisme skadelige Indvirkninger, som en bedærvet Luft, slet Drickesvand, sumpige, stinkende Omgivelser o. s. v. frembringe. Under saadanne Omstændigheder maa det indrømmes, at Trangen til en Lov, hvis Bestemmelser søge at afhjælpe disse Mangler, er meget stor, og at enhver Oplysning, enhver Belærelse, der kan bidrage til at afhjælpe dem, og til at forhindre de mange deraf følgende Ulykker, kun kan være til Bøjsignelse for vort Land. Kommitteén er af den Formening, at det foreliggende Lovudkast vil, ved at blive ophøiet til Lov, bidrage til at Begreberne ville blive opklarede om mange af de Forholde, der fremkalde Sygdom, og som hidtil for størstedelen af Landets Befolkning have været fuldkommen ubejendte. Og da de mere specielle Bestemmelser, hvorpaa det dog egentlig kommer an, og som tildeels kunne virke indgribende i det engere Samfundsliv, skulle fattes af Kommunebestyrelserne, har Kommitteén ingen Betænkkeligheder havt ved at tilraade, at Lovforslaget bifaldes.

Lovudkastet er deelt i to Affnit. Det første, der handler om Sundhedskommissioner over det hele Land, er i det væsentlige kun en Udvidelse af Lov af 5te August 1857, der bestemmer, at Sundhedskommissioner skulle oprettes i de Dele af Riget, der ere hjemfugte af den spedalste Sygdom. Efter Kommitteéns Erfaring har den Grund til at antage, at disse paa Landets hele Vestkyst stiftede Sundhedskommissioner have i sin Almindelighed virket med Held, idet de have begyndt at rokke ved Folkets

stærkt rodfæstede, onde Sædvaner, der ikke lidet have bidraget til at fremkalde og udbrede Sygdomme; og den tvivler heller ingenlunde om, at disse gavnlige Virkninger i end høiere Grad ville vise sig, naar Sundhedskommissionerne tildeels en større Virkefreds.

Det andet Affnit indeholder deels allerede gjældende Lovbestemmelser, deels saadanne, der under større Epidemier udgives som provisoriske Anordninger. Nødvendigheden af disse Bestemmelser har oftere viist sig, og det maa derfor høiligen bifaldes, at man vil udgaae i paakommende Tilfælde at udgive provisoriske Anordninger, eller til for et Distrikt, hvor en Epidemi herjer, at foreskrive Regler eller træffe Foranstaltninger, hvortil man ikke egentlig har nogen Bemyndigelse.

Kommitteén, i hvis Behandling af denne Sag Dørr. Assesfor Møjsfeldt og Expeditionschef Kjerulf efter Anmodning have deeltaget, skal nu tillade sig at anføre de Forandringer i de enkelte Bestemmelser, den troer bør foretages, og hvilke paa et Par nær, som det vil sees, kun angaae Formen.

§ 1 er i 8de Linie Ordet „opnævnte“ ombyttet med „valgte,“ og i 9de Linie ere Ordene „af Kommunebestyrelsen“ udeladte.

§ 3 indstilles i følgende Form:

„Kommissionen skal have sin Dymærksomhed henvendt paa Stedets Sundhedsforhold og hvad derpaa kan have Indflydelse, saasom: Reensigthed, skadeligt stillestaaende Vands Afledning, Vandhuses, Urinsteders og Gjødselbingers Indretning og Rensning, Dylæggelse af Gjødsel eller andre Gjenstande, f. Ex. Been eller Klude, der kunne indvirke skadeligt paa Sundhedstilstanden, Drickesvandets Bestaffenhed, skadelige Næringsmidlers Forhandling, Boliger, som ved Mangel af Lys eller Luft, ved Fugtighed, Ureensigthed eller Overfyldning med Beboere have viist sig at være bestemt skadelige for Sundheden. Sundskommissionen har fremdeles at paasee, at tilstrækkelig Luftveksling finder Sted i Samsrum, hvori o. s. v.“

§ 4 bør formeentlig Ordet „derfor“ i første Linie og Ordene „den almindelige“ i femte Linie udgaae, og „Kommunebestyrelse“ i femte Linie forandres til „Kommunebestyrelsen.“

§ 11 foreslaaes Ordet „stadigen“ i anden Linie at udgaae.

§ 12 har man troet at burde foreslaae følgende Forandring i andet Punktum: „Den Diætgodtgjørelse, der maatte tilkomme Kommissionens Ordførere, og som er den for Læger i Almindelighed bestemte, ligesom den særskilte Godtgjørelse, som af

Kongen maatte tilstaaes en Læge, der ikke i Kraft af Embede indtræder som Ordfører i Sundhedskommissionen, udredes af Statskassen."

Da Ordføreren's Diætgodtgjørelse i de Sundhedskommissioner, der ifølge Lov af 5te August 1857 ere oprettede, udredes af Statskassen, og da disse Sundhedskommissioner skulle overtage Sundhedskommissionernes almindelige Hverv efter denne Lov, indsees der ikke at være Grund til at gjøre nogen Forskjel mellem de allerede oprettede Sundhedskommissioner og de, der ifølge denne Lov skulle oprettes, med Hensyn til hvem der skal udrede Ordføreren's Diætgodtgjørelse. Komiteen har anseet det for at være det retteste, at den udredes af Statskassen.

I § 14 foreslaaes at tilføie efter „Sundhedskommission" i femte og sjette Linie Ordene: „eller til nogen af dennes Medlemmer", for derved muligens at gjøre den omtalte Anmeldelsespligt mindre befærlig for Huusbonden eller Huusfaderen.

I § 15 har Lovkommissionen foreslaaet følgende Forandring ved tredje Punktum: „Omkostninger ved deslige Foranstaltninger, med Undtagelse af Sydsogdtgjørelse til vedkommende Læger, samt til Embeds- og Bestillingsmænd, hvilken fremdeles som hidtil udredes af Statskassen, falde i" osv., hvilken Forandring Komiteen tiltræder.

Kommissionen har bemærket, at farlige epidemier eller smitsomme Sygdomme ikke sjelden foranledige Reiser af Amtmænd, Fogder og Lensmænd. Den disse Embeds- og Bestillingsmænd for saadanne Reiser tilkommende Sydsogdtgjørelse udredes efter de nugældende Lovbestemmelser af Statskassen. Heri tilsigtes der selvfølgelig ved den ovenangførte Bestemmelse ingen Forandring; men saaledes som Bestemmelsen er redigeret, vil den dog kunne foranledige Tvivl i denne Henseende.

I § 17 bør formeentlig Ordet „saadan" i første Linie udgaae og Ordet „særskilt" i anden Linie ombyttes med „overordentlig".

I § 20 foreslaaes Ordet „Forsøb" i næstsidste Linie at udgaae, hvorved sidste Punktum kommer til at lyde: „Denne afgiver gennem den civile Embedslæge og Overvrigheden stadigen Beretning om Sygdommen og dens Gang til Medicinalbestyrelsen efter en af samme udfærdiget Instrux".

I Henshold til Ovenangførte tillader Komiteen sig at indstille til Odelsthinget at fatte følgende Beslutning til

Lov

om Sundhedskommissioner og om Foranstaltninger i Anledning af epidemier og smitsomme Sygdomme.

Første Udsnit.

Om Sundhedskommissioner.

§ 1.

I enhver Kjøbstad skal der være en Sundhedskommission, bestaaende af vedkommende Embedslæge eller en anden af Medicinalbestyrelsen dertil antaget Læge som Ordfører, Byens Magistrat eller, hvor denne bestaaer af flere Personer, det Medlem, som af Kongen dertil opnævnes, Byens Ingeniør, hvor en saadan Bestillingsmand findes, samt tre andre Medlemmer, valgte i Møde af Formænd og Repræsentanter. De valgte Medlemmers Funktionstid er fire Aar, hvorefter de kunne undslaae sig for Gjenvalg i saa lang Tid, som de have været i Ombydet. Naar Magistraten ikke boer i Kjøbstaden, kan Kongen i dennes Sted bestikke en anden Mand til Medlem af Sundhedskommissionen.

§ 2.

De i § 1 givne Bestemmelser gjælde ogsaa for Ladesteder, som have særskilt Formandskab.

§ 3.

Kommissionen skal have sin Opmærksomhed henvendt paa Stedets Sundhedsforhold og hvad derpaa kan have Indflydelse, saafom: Reenlighed, skadeligt stillestaaende Bands Afledning, Vandhuses, Urinsteders og Gjødselbingers Indretning og Rensning, Dplæggelse af Gjødsel eller andre Gjenstande, som f. Ex. Been eller Klude, der kunne indvirke skadeligt paa Sundhedstilstanden, Dricklevandets Bestaaffenhed, skadelige Næringsmidlers Forhandling, Boliger, som ved Mangel paa Lys eller Luft, ved Fugtighed, Ureenlighed eller Overfyldning med Beboere have viist sig at være bestemt skadelige for Sundheden. Sundhedskommissionen har fremdeles at paasee, at tilstrækkelig Luftvegling finder Sted i Huusrum, hvori et større Antal Mennesker stadigen eller jevnligt samles, som Kirker, Skoler, Næts- og Auktionslokaler, Theatre, Dandsbuse o. desl., samt at ingen Næringsvei drives med større Fare for den almindelige Sundhedstilstand, end der nødvendig flyder af Bedriftens eget Væsen. Indseende med Stedets Begravelsespladse hører ligeledes under Sundhedskommissionen.

§ 4.

Det er Sundhedskommissionens Pligt at gjøre Forslag til almindelige Forskrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet inden Kommunen.

Kommissionen henvider sig i denne Henseende med sine Forslag til Kommunebestyrelsen, og forholdes med disse Sagers Forhandling og Beslutninger i samme, overensstemmende med Formandskabslovens almindelige Forskrifter, dog at til Beslutningernes Gyldighed udfordres Kongelig Approbation.

§ 5.

Sundhedspolitiet's Overholdelse paa ethvert Sted henhører under Sundhedskommissionen, hvis Bestemmelser det almindelige Politiet har at paasee efterkomme. Dette paaligger det derhos at henvende sig til Sundhedskommissionen med Meddelelser og Forestillinger betræffende Gjenstande vedkommende Sundhedsvæsenet.

§ 6.

Medmindre Cierens eller Beboerens Samtykke forud har været indhentet, maa ingen Sundhedsvæsenet vedkommende Undersøgelse i privat Bolig eller paa privat Grund finde Sted uden i Kraft af en af Sundhedskommissionen derom fattet og vedkommende Private meddeelt Beslutning.

§ 7.

Sundhedskommissionens lovmædholdeligt fattede Beslutninger kunne alene af vedkommende Regjeringsdepartement, eller i fornødent Fald af Kongen opheves eller forandres.

§ 8.

I ethvert Formandskabsdistrikt paa Landet skal der være en Sundhedskommission, bestaaende af vedkommende Embedslæge eller en anden af Medicinalbestyrelsen dertil antaget Læge som Ordfører, og enten den hele Kommunerepræsentation eller saamange af dens Medlemmer, som samme ved Kommissionens Oprettelse og senere efter hvert nyt almindeligt Valg af Formænd og Repræsentanter dertil udvælger.

§ 9.

I de Distrikter, hvori Sundhedskommissioner ifølge Loven af 5te August 1857 allerede ere indrettede, overtage disse tillige Sundhedskommissionernes almindelige Hverv overensstemmende med nærværende Lov.

§ 10.

Møder i Sundhedskommissionerne paa Landet, i hvis Forhandlinger ogsaa vedkommende Foged har Ret til, dog uden Stemmeret, at deeltage, afholdes saavidt muligt paa samme Dag og samme Sted, hvorpaa Kommunerepræsentationen sammentræder. Det paaligger derfor Formandskabets Ordfører at meddele Sundhedskommissionens Ordfører betimelig Underretning om ethvert Repræsentantmødes Beram-

melse. Amtmanden kan isøvrigt gjennem Ordføreren erholde Møde berammet, naar han finder det nødvendent.

§ 11.

Sundhedskommissionerne paa Landet skulle have deres Opmærksomhed henvendt paa, hvad der kan tjene til Sundhedstilstandens Fremme og Fjernelse af Sygelighed og Udbredelse af Sygdom. Forfaavidt der herunder skulde opstaae Spørgsmaal om Udfærdigelse af almindelige Forskrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet inden Kommunen, bliver med disse's Istandbringelse at forholde paa samme Maade, som i lignende Henseende bestemte i § 4.

§ 12.

Udgifter til Protokoller og Skrivmaterialier, samt i fornødent Fald til Lokale og Budsendelser, afholdes af vedkommende By- eller Formandskabskommuner. Den Diætgodtgjørelse, der maatte tilkomme Kommissionens Ordfører, og som er den for Læger i Almindelighed bestemte, ligesom den særskilte Godtgjørelse, som af Kongen maatte tilstaaes en Læge, der ikke i Kraft af Embede indtræder som Ordfører i Sundhedskommissionen, udredes af Statskassen.

§ 13.

Med Hensyn til Udeblivelse fra Kommissionernes Møder forholdes i Kjøbstæderne efter de i Lov om Formandskaber dertil af 14de Januar 1837 §§ 15 og 43, og i Landdistrikterne efter de i Lov om Formandskaber paa Landet af samme Dato §§ 18 og 58 givne Regler, dog saaledes, at Forfaldets Paakjendelse og Mulkens Diktering stæer af Kommissionen.

Andet Afsnit.

Angaaende særegne Foranstaltninger imod epidemiske og smitsomme Sygdomme.

§ 14.

Naar nogen Huusbond eller Huusfader inden sin Kreds bemærker, at en Sygdom udbreder sig til flere og derhos viser sig at være af en ondartet Bestaaffenhed, har han derom at gjøre Anmeldelse til Ordføreren i Stedets Sundhedskommission eller til nogen af dennes Medlemmer, eller til nogen ved Politiet eller Fattigvæsenet ansat Embeds- eller Bestillingsmand, fra hvem Meddelelse derom stæer til Sundhedskommissionens Ordfører, eller, saafremt derved vilde forvoldes et altfor stort Tab af Tid, til en nærmere boende Læge. Den Læge, der saa-

Iedes modtager Anmeldelsen, har snarest muligt at undersøge Forholdet, meddele de fornødne foreløbige Forskrifter, og forsaavidt han ikke er Ordfører i Stedets Sundhedskommission, desangaaende at afgive Meddelelse til denne. Er Distriktets Embedslæge ikke selv Ordfører i vedkommende Kommission, er holder han fra denne Indberetning om det Indtrusne og Foranstaltede.

§ 15.

Bed en farlig epidemisk eller smitsom Sygdoms Udbrud eller Nærrelse har Sundhedskommissionen paa ethvert Sted at anordne og foranstalte, hvad Sygdommens Beskaffenhed paatræver. For saavidt der til Iværksættelse heraf kræves Penge midler, har Kommissionen derom snarest muligt at gjøre Indstilling, i Landdistrikterne til Amtmanden og i Kjøbstæderne samt de Ladesteder, der have særskilt Kommunebestyrelse, til Stedets Magistrat og Formandskab. Omkostninger ved deslige Foranstaltninger, med Undtagelse af Skydsgodtgjørelse til vedkommende Læger, samt til Embeds- og Bestillingsmænd, hvilken frenddeles som hidtil udredes af Statskassen, falde i Kjøbstæderne og sidstnævnte Ladesteder disse særskilte Kommuner, men i Landdistrikterne Amtskommuner, men i Landdistrikterne Amtskommunen tillast. Dog kan Kongen efter Omstændighederne overføre de med overordentlig Kægehjælp forbundne Omkostninger heelt eller tildeels paa Statskassen. Omkostninger, der flyde af Foranstaltninger, som en Landdistriktskommune imod Amtmandens Billie maatte beslutte, falde alene denne Kommune tillast.

§ 16.

Sundhedskommissionen er under saadanne Omstændigheder berettiget til at inndeles Distriktet i Afdelinger, og for enhver af disse at beklippe en eller flere Opsynsmænd, der have at udføre det dem givne Hverv efter en af Kommissionen udfærdiget Forskrift.

§ 17.

Griber ondartet Sygdom videre om sig, kan overordentlig Kægehjælp for de angrebne Steder antages, hvorom Indberetning strax bør stee til Medicinalbestyrelsen. Ligeledes kunne midlertidige Sygehuse oprettes, angaaende hvis Virksomhed stadige Indberetninger bør stee til Medicinalbestyrelsen efter sammes nærmere Bestemmelse.

§ 18.

Kan bekømt Lokale til saadant Sygehus ikke erholdes ved Overenskomst, kan det efter Sundhedskommissionens Bestemmelse forlanges afstaaet imod Erstatning efter lovligt Skjøn.

§ 19.

Enhver civil Embedslæge er forpligtet til, om det forlanges, mod en i Mangel af mindelig Overenskomst af Medicinalbestyrelsen fastsat Godtgjørelse at overtage Lægetilsynet ved et midlertidigt Sygehus, der findes inden hans Distrikt.

§ 20.

Under mere udbredte ondartede epidemiske og smitsomme Sygdomme skal enhver Læge, som har deraf angrebne Personer under Behandling, derom gjøre Indberetning til vedkommende Sundhedskommission. Denne afgiver gennem den civile Embedslæge og Overøvrigheden stadige Beretning om Sygdommen og dens Gang til Medicinalbestyrelsen efter en af samme udfærdiget Instrux.

§ 21.

Personer, der lide af ondartede Sygdomme, hvis videre Udbredelse ved Smitte kan være at befrygte, skulle være forpligtede til, naar Sundhedskommissionen eller Øvrigheden paastaar det, at lade sig behandle paa et Sygehus, saafrem de ikke uden Dphold kunne skaffe sig en efter Lægens For mening betryggende Pleie i Hjemmet eller en anden privat Bolig.

§ 22.

Betalingen for Underholdning og Behandling i midlertidigen oprettede Sygehuse, forsaavidt angaar Personer, der have Evne til selv at bære Udgifterne ved deres Kur, bestemmes for By- og Ladesteds Kommunernes Vedkommende af Kommunebestyrelsen, men for Landdistrikternes Vedkommende af Amtmanden.

§ 23.

Læger have paa Reiser, foranledigede ved de heromhandlede Sygdomme, den sædvanlige Godtgjørelse for Skyds og Diæt, uden at det desformedelst er dem formeent at modtage Honorar af de under Reisen behandlede Syge, som dertil have Evne.

§ 24.

I Henseende til Gangklæder, Sengenklæder og deslige, der har været benyttet af Personer, som have lidt eller ere døde af nogen epidemisk og smitsom Sygdom, ligesom ogsaa i Henseende til Bærelser eller Rum, hvori saadanne Personer have henligget, bestemmer Sundhedskommissionen, hvorvidt og i saa Fald hvorledes hine Gjenstande skulle renses, forinden de benyttes til anden Brug.

§ 25.

Ligeledes skulle Begravelser under herskende Epidemier indrettes overensstemmende med Sundhedskommissionens Forskrifter paa saadan Maade, at ingen Anledning derved gives til Sygdommens

Udbredelse. Saaledes bør Sørgestuer og Liigsfølge forbydes, Begravelsen foregaae, saasnart Visshed for Døden høves, og Ligene lægges i indvendig tjærede Kister, der nedsenkes om muligt fire Alen under Jorden.

Almindelige Bestemmelser.

§ 26.

De For skrifter, som i Kraft af denne Lov gives af Kommunebestyrelser med Kongelig Approbation eller af Sundhedskommissioner, skulle paa behørig Maade kundgjøres i vedkommende By eller Distrikt, og blive Overtrædelser deraf, saavel som af den i § 14 indeholdte Bestemmelse, at straffe med Bøder, samt i Mangel af disses Vedtagelse efter Forelæggelse, at paatale ved Politiret.

§ 27.

Den i §§ 1 og 2 anordnede Kommission overtager tillige den ved Lov om Kvarantænevæsenet af 12te Juli 1848 § 1 anordnede Kvarantænekommiss-

ions Forretninger, dog at en Toldofficiant og en Søllyndig efter Kongens Bestemmelse tilforordnes Kommissionen for deri at tage Sæde ved Kvarantænesagens Behandling. Nærværende Lov er forøvrigt ikke anvendelig, naar Sundhedskommissionen saaledes forretter som Kvarantænekommission, hvorimod de om Kvarantænevæsenet givne Bestemmelser isaafald af den blive at besølg.

§ 28.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste Januar næste Aar, fra hvilken Tid de i Forordning af 17de April 1782 (jevnsfør Forordning af 5te September 1794 § 2), Plakat af 3die Juni 1791, samt i Plakat af 27de Mai 1808 og Forordning af 3die April 1810 med Undtagelse af, hvad der gjælder Vaccinationsvæsenet, indeholdte Bestemmelser skulle være ophævede.

Christiania, i Budgetkomiteen den 24de Marts 1860.

G. P. Harbitz,
Formand.

A. L. Grave,
Sekretær.

Sag Nr. 2.

Budgetkomiteens Indstilling angaaende kongelig Proposition, betræffende Udfærdigelse af en Lov om Sundhedskommissioner og om Foranstaltninger i Anledning af epidemiske og smitsomme Sygdomme. Komiteen har indstillet til Odelsthinget at fatte følgende Beslutning til „Lov om Sundhedskommissioner og om Foranstaltninger i Anledning af epidemiske og smitsomme Sygdomme.

§ 1.

I enhver Kjøbstad skal der være en Sundhedskommission, bestaaende af vedkommende Embedslæge eller en anden af Medicinalbestyrelsen dertil antaget Læge som Ordfører, Byens Magistrat eller, hvor denne bestaaer af flere Personer, det Medlem, som af Kongen dertil opnævnes, Byens Ingeniør, hvor en saadan Bestillingsmand findes, samt tre andre Medlemmer, valgte i Møde af Formand og Repræsentanter. De valgte Medlemmers Funktionstid er fire Aar, hvorefter de kunne undslaae sig for

Gjenvalg i saa lang Tid, som de have været i Om- budet. Naar Magistraten ikke boer i Kjøbstaden, kan Kongen i dennes Sted bestikke en anden Mand til Medlem af Sundhedskommissionen.

Bifaldtes eenstemmig.

§ 2.

De i § 1 givne Bestemmelser gjælde ogsaa for Ladesteder, som have særskilt Formandskab.

Bifaldtes eenstemmig.

§ 3.

Kommissionen skal have sin Dyræksfomhed henvendt paa Stedets Sundhedsforhold og hvad deryaa kan have Indflydelse, saasom: Keenlighed, fladeligt stillestaende Vands Afledning, Vandbuses, Urinsteders og Gjødselbængers Indretning og Rens- ning, Dylæggelse af Gjødiel eller andre Gjenstande, som f. Ex. Been eller Klude, der kunne indvirke fladeligt paa Sundhedsstilstanden, Drillevandets Bessaffenhed, fladelige Næringsmidlers Forhandling, Boliger, som ved Mangel paa Lys eller Luft, ved Fugtigbed, Urensighed eller Overfykning med Be- boere have viist sig at være bestemt fladelige for Sundheden. Sundhedskommissionen har fremdeles at paasee, at tilstrækkelig Luftvevling finder Sted i Suanrum, hvori et større Antal Mennesker stadigen eller jevnlig samles, som Kirker, Skole-, Rets- og Auktionslokaler, Theatre, Dandsebutse o. desl., samt at ingen Næringsvei drives med større Fare for den almindelige Sundhedsstilstand, end der nød- vendig fylder af Bedriftens eget Bæsen. Indsende med Stedets Begravelsesplads hører ligeledes under Sundhedskommissionen.

Bifaldtes eenstemmig.

§ 4.

Det er Sundhedskommissionens Pligt at gjøre Forslag til almindelige Forfrister med Hensyn til Sundhedsvæsenet inden Kommunen.

Kommissionen henvender sig i denne Henseende med sine Forslag til Kommunebestyrelsen, og forholdes med disse Sagers Forhandling og Beslut- ninger i samme overensstemmende med For- mandskabslovens almindelige Forfrister, dog at til Beslutningernes Gyldighed udfordres Kongelig Approbation.

Lamb: Der staaer i sen: disse Sagers „Forhandling“; jeg troer man almindelig siger „Be- handling“; jeg foreslaaer derfor, at „Forhandling“ ombyttes med „Behandling“.

Præsidenten: Hvis Ingen ytrer sig derimod, kan det maaskee anses som Kommitteens Indstilling. Med denne Forandring bifaldtes sen eenstemmig.

§ 5.

Sundhedspolitiets Overholdelse paa ethvert Sted henhører under Sundhedskommissionen, hvis Bestemmelser det almindelige Politii har at paasee efterkommende. Dette paaligger det derhos at hen- vende sig til Sundhedskommissionen med Meddelel- ser og Foresstillinger betæffende Gjenstande vedkom- mende Sundhedsvæsenet.

Bifaldtes eenstemmig.

§ 6.

Medmindre Gierens eller Beboerens Samtykke forud har været indhentet, maa ingen Sundheds- væsenet vedkommende Undersøgelse i privat Bolig eller paa privat Grund finde Sted uden i Kraft af en af Sundhedskommissionen derom fattet og vedkommende Private meddeelt Beslutning.

Bifaldtes eenstemmig.

§ 7.

Sundhedskommissionens lovmedholdeligt fattede Beslutninger kunne alene af vedkommende Regerings- departement, eller i fornødent Fald af Kongen op- hæves eller forandres.

Bifaldtes eenstemmig.

§ 8.

I ethvert Formandskabsdistrikt paa Landet skal der være en Sundhedskommission, bestaaende af vedkommende Embedslæge eller en anden af Medicin- nalbestyrelsen dertil antaget Læge som Ordfører, og enten den hele Kommunerepresentation eller saa- mange af dens Medlemmer, som samme ved Kom- missionens Dyrættelse og senere efter hvert nyt al- mindeligt Valg af Formænd og Repræsentanter der- til udvælger.

Uga: Jeg vil blot stille en Forespørgsel til Kommitteens, hvorvidt der kunde være Noget imod, at Kommunebestyrelsen kunde udvælge andre Med- lemmer i Sundhedskommissionen; jeg troer det vilde være rigtigt, at saa kunde stee, da der vistnok ogsaa udenfor Kommunebestyrelsen kunde være adskillige Medlemmer i Distriktet, som kunde være noksaa bekvemme til disse Funktioner. Jeg fremsætter dog intet Forslag, det er blot en Forespørgsel.

Harbig: Jeg tør ikke kalde mig sagkyndig i denne Sag, men saavidt jeg kan bedømme det, saa har jeg ikke Noget derimod; jeg kan ogsaa erkjende, at der kan være Mænd udenfor Kommunebestyrel- sen, som kunde være, som Uga siger, vel saameget skikede til dette, som de, der sidder i Kommunebe- styrelsen.

Danickesen: Jeg kan vistelig heller ikke have Noget imod det; men jeg skulde dog troe, at det er tilstrækkeligt, naar der er Udgang for hele Kom- munerepresentationen til at være Medlemmer af Sundhedskommissionen; det maa dog forudsættes, at Egnens bedste og meest oplyste Mænd ere Med- lemmer af Kommunerepresentationen i Almindelig- hed, og derfor skulde jeg troe, at det maatte være nok saaledes som det er efter Loven, og jeg troer ingen Forandring er nødvendig.

Harbig: Det var mig aldeles nyt dette; men jeg maa nu bemærke, at det maaskee ikke vil være hensigtsmæssigt. Meningen her er jo den, at Sund- hedskommissionen ikke skulde være nogen særskilt Kommission, om jeg saa maatte sige. Det skal være Kommunebestyrelsen med en Ordfører i Epid- sen, nemlig Lægen; derfor har man gaaet ud fra, at de ikke skulde holde Møder til særskilte Tider, men naar Kommunebestyrelsen ellers var samlet, skulde Lægen underrettes derom, for at han da kunde komme og behandle de Ting, som han maatte erkjende for nyttige, og da maatte altid disse Mænd.

sammenfalder, som vare valgte udenfor Kommunebestyrelsen, og det var ganske mindre hensigtsmæssigt.

Åga: Jeg maa erkende, at den sidste Bemærkning fra Komitéens Formand har sin Gyldighed, og jeg skal saaledes ikke fremsætte noget Forslag. Jeg skal dog bemærke, at der kunde tænkes enkelte Tilfælde, som Udbrud af Epidemier og Saadant, og da var det ikke altid sagt, at vedkommende Medlemmer af Formandskabet boede saa bekemt, at de kunde have et specielt Tilfyn. I saadanne Tilfælde var det vistnok godt, om Loven aabnede Udgang til at faae andre Medlemmer tilfaldte, men jeg vil troe, at den Sag maaskee kan ordnes indbyrdes i Distrikterne, saa at en Forandring her er mindre nødvendig.

Hammerstad: Jeg vil tillade mig at forhøre, om det ikke kan gaae an, at Paragrafen forandres saaledes, at Amtmanden kunde afgjøre, hvor saadanne Sundhedskommissioner skulde oprettes, og saa med det Tillæg, som Åga har antydet. Jeg troer ikke det er nødvendigt at have permanente Sundhedskommissioner i Landdistrikterne. Jeg begynder virkelig at blive bange for, at alle disse kommunale Hverv skulle voege os over Hovedet. Nu kan man vistnok sige, at naar Sundhedskommissionen ikke er nødvendig, saa vil dens Medlemmer ikke have noget Videre at varetage, men det er dog ikke saa ganske vist alligevel, at der ikke vil blive nogle Distrikter med dette.

Danielsen: Jeg troer ikke, at det vilde være gavnligt, om man overlod til Amtmanden at bestemme, om der skulde være Sundhedskommissioner eller ikke. Jeg kan sandelig ikke være enig med Hammerstad deri, at disse Kommissioner ikke skulle tiltrænges. De skulle netop virke paa Befolkningen og vække Interessen for de Ting, som almindeligvis undgaae fast alle Folks Opmærksomhed, Interessen for saadanne Ting, som oftest bidrager til at fremkalde baade enkelte og mere udbredte Sygdomme, og det vil netop kunne skee i de mere sygdomsfrie Tider, idet naar først en Epidemi er udbrudt, da gjælder det blot at standse Farsøten, medens man derimod i de sygdomsfrie Tider skal søge paa Overbeviisningens Vej at faae Folk til at varetage, hvad der kan være til Gavn for deres Helse. Det kan gjerne være, at paa de Kanter, hvor Hammerstad er fra, kan saadant være mindre nødvendigt, men sandelig, langs Vestkysten stiller det sig som en stor Nødvendighed at faae Folk mere oplyste i sanitær Henseende; det er netop dette Ukyndighedens lave Trin, hvorpaa Befolkningen staaer i den Retning, som virker til at underholde disse forfærdelige Sygdomme, som der have sit Hjem, og til disses Udryddelse skulde netop de permanente Sundhedskommissioner virke. Alt dette skulde være en saa stor Byrde, kan jeg heller ikke være enig i; jeg troer, at Enhver, der har Interesse for Sagen, vil søle, at dette er en saa vigtig Ting, at han ikke vil bryde sig stort om Tiden, som medgaaer til at virke for denne Reforms Fremme,

jeg troer ikke man behøver at være saa ængstelig for, at det vil blive en saa stor Byrde.

J. N. Krognæs: Jeg er aldeles enig med Hammerstad deri, at man bør være forsigtig med at paalægge kommunale Ombud, men det maa dog nære lægges Mærke til, at man har søgt at gjøre dette Ombud saa lidt besværligt som muligt, idet Loven bestemmer, at disse Kommissioner skulle afholde sine Møder samtidig med Kommunerepræsentationen. Jeg troer derfor, at hvis man skulde gaae ind paa den Tanke at vælge Medlemmer udenfor Kommunebestyrelsen, saa vil man netop gjøre disse Ombud mere besværlige.

Hammerstad: Derfor disse Kommissioner ikke skulde have Andet at bestille end at holde disse Møder, som den sidste Taler omtalte, saa havde jeg ingen Betænkeligheder, thi det kunde ikke gjøre synderligt, om man behandlede en Sag mere eller mindre, naar Kommunebestyrelsen var samlet alligevel; men hvis virkelig Kommissionens Medlemmer skulle udføre alle disse Hverv, som Doktor Danielsen har nævnt, og saaledes være som et Slags Opdragere for den øvrige Deel af Distriktet, saa troer jeg sandelig dette Ombud bliver saa byrdefuldt, at Enhver vil fræbde sig det. Naar Danielsen anfører, at det er saa slet berendt paa Vestlandet, saa kunde det vel let hende, at det stod ligesaa daarligt til hos dem, der ere Medlemmer af Sundhedskommissionen, som hos Andre, og da vilde vel deres Advarsel frugte lidet. Paa den Kant jeg er fra troer jeg vi ikke have Brug for saadanne Kommissioner, og derfor troede jeg det kunde være overladt til Amtmanden at afgjøre, om disse Kommissioner skulle oprettes eller ikke. I Anledning af Kolerasik vi en provisorisk Anordning, og da havde vi en Tid saadant Tilfyn, og det syntes jeg var godt, men som permanent Institution troer jeg sandelig dette vil blive for byrdefuldt for Folk. Jeg skal derfor tillade mig at foreslaae, at Sæns Begyndelse faaer saadan Form: „I de Formandskabsdistrikter paa Landet, hvor Amtmanden finder det fornødent, kan der oprettes en Sundhedskommission, bestaaende osv.“, og med et saadant Tillæg, som Åga antydede.

Balsfald: Jeg har intet imod, at disse Kommissioner blive permanente, naar de dannes inden Kommunebestyrelsen, men jeg er ikke vis paa, om denne Kommission da kan vælge underordnede Medlemmer i Lighed med disse Sundhedskommissioner, som vi af og til have haft før, nemlig et Slags Rodemestere eller Tilfynsmænd. Vi maae betænke, hvorledes denne Lov gestalter sig paa Landet; det er jo Repræsentanter og Formand, som skulle være Kommisærer, men det er nvis, om de boer saaledes, at de kunne have Eftersyn og Tilfyn overalt i Distriktet. Jeg skulde derfor ansee det hensigtsmæssigt, om der blev Anledning for disse Folk til at kunne vælge Andre til at være under sig; det har altid været Brug før. Dersom det kunde være saa, da vil det være rigtigt som Farbjø siger, at det er Kommunebestyrelsen, som danner denne Kommission, og at Sagen kommer til i disse Møder,

men det er just det, som er af høieste Bgltighed, at disse Folk har en legal Ret til at vælge underordnede Medlemmer, som da kunde vælges med specielt Hensyn til, at de hoo paa bestemte Steder i Distriktet. Jeg vil bede Kommitteer, om den kunde fremstætte et Forslag, hvori jeg kunde faae udtrykt denne Tanke.

Ag: Med Hensyn til Hammerstads Forslag, troer jeg det vil være mindre hensigtsmæssigt at indgaae derpaa, thi det vilde være mindre heldigt at faae saadanne exceptionelle Love. Vi have nys givet end med Hensyn til Menighedsraad, og nu at komme med en om Sundhedspolitik, der skulde gjælde for enkelte Distrikter og for andre ikke, det troer jeg er mindre rigtig; at Sundhedsforholdene ere forssjellige i de forskjellige Distrikter af Landet, det maa vistnok erkjendes; men forsaavidt jeg har reist om paa flere Kanter af Landet og haft Anledning til at see mig om, troer jeg ikke Andet, end at der er store Mangler i denne Henseende at afhjælpe saavel paa Ost- som paa Vestlandet. Forøvrigt er jeg enig i Hr. Hammerstads Tanke, at disse kommunale Byrder blive store og endog mangen Gang for store, men man faaer jo ikke altid tage det saa nøie. Forsaavidt jeg kunde opfatte Hr. Valfstad var det nok min oprindelige Tanke om § 8 han var inde paa; men § 16 i dette Forslag indeholder en Bestemmelse om, at Sundhedskommissionen kan udvælge flere Opsynsmænd, som kan beklædes med mere, eller mindre Rindighed, efter som Tilfældet gjør det nødvendigt. Naar den Bestemmelse bliver antaget, kan man hjælpe sig med § 8 uden nogen Forandring eller Tillæggsbestemmelse.

Classen: Jeg kan være enig med Hammerstad med Hensyn til hvad han har udtalt ianledning af de kommunale Ombud; men jeg kan ikke dele Hr. Hammerstads Tanke, at der skulde gives Kommuner eller Præstegjeld paa Landet, hvor man ikke vilde have disse Sundhedskommissioner. Vistnok kan der være stor Forskjel, men det er min fulde Overbeviisning, at der hvoertens gives Kommuner eller Præstegjeld, hvor ikke Sundhedskommissioner skulde være nyttige. Jeg vil i saa Henseende paaberaabe mig den Beretning om Sundhedsforholdene, som er forelagt Storthinget, og jeg troer den indeholder saameget Raapeg paa, hvordan Forholdene har være, at der ikke gives nogen Gyn, uden den har forsyndet og forsynder sig derimod. Vi staae nu ved Begyndelsen af en stor Eving i vor Kulturudvikling, man begynder at benytte baade nye Næringsstoffer og nye Klædestoffer, og hvad Virkning dette vil have paa Sundhedsforholdene, det veed vi endnu ikke, men jeg troer sandelig en Sundhedskommission, hvor ubetydeligt den end udrettede, dog vilde være nyttig; Noget er bedre end Intet. Paa Hr. Agas Tanke kan jeg ikke gaae ind; jeg er bange for, at paa den Maade neppe Sundhedskommissioner kom istand.

Danielsen: Hr. Valfstad spurgte, om man havde tænkt sig, at der

Valfstad: Jeg seer nu, at min Tanke er udtrykt i § 16.

Danielsen: Jeg vil altsaa ikke opholde mig derved. Derimod skal jeg med Hensyn til, hvad Hammerstad har utret, tillade mig at bemærke, at disse Sundhedskommissioner har egentlig ikke anden Rindighed end den, som Kommunebestyrelsen og Kommunerepresentationen giver. Ethvert enkelt Medlem af dem vil altsaa ikke faae større Byrde, end det, som han selv er med at paalægge sig, saa jeg kan ikke skjøne, at Byrderne her egentlig vil blive større, end Enhver kan bære. Her gjælder sandelig noget mere end hvad jeg troer Hr. Hammerstad rigtig har opfattet; det gjælder her at faae en almindelig Regel gjort gjældende over det hele Land, og det er Noget, som man i alle Lande har søgt at gjøre gjældende, efterhaanden som disse Epidemier bringer Udelæggelse. Det har vist sig, at Lægekundskaben ligeoverfor dem, naar de have udbreddt sig, er meget magtesløs, og saa begyndte man at henlede Opmærksomheden paa de Marsager, som muligens kunde bidrage til at fremme og fremkalde disse forfærdelige Sygdomme. Det er paa denne Vej, man er kommen til disse almindelige hygieeniske Forholdskregler, som man vil søge at faae istandbragt overalt. Det er altsaa en stor Sag, man her har for sig, og jeg skulde troe Hr. Hammerstad ikke gjør meget vel i at holde paa sit Forslag; thi der vil ingenlunde falde en saa stor Byrde og Besvar paa disse Sundhedskommissioner, som Hr. Hammerstad har søgt. Det er Ingen, som skal drive dem til denne Gjerning, Drivkraften ligger i Kommissionen selv, ethvert enkelt Medlem er, om jeg saa maa sige, selv Drivkraften. Er det altsaa en Kommission, som ikke interesserer sig meget for denne Sag, vil ganske vist Resultaterne blive meget smaa, saa jeg troer ikke, man behøver at frygte for, at man skal paalægges for store Byrder.

Riisenæs: I Anledning af Hr. Agas vakte Motion vil jeg bemærke, at efter § 9 skal, hvor Sundhedskommissioner allerede ere oprettede efter Loven af 1857, disse fremdeles vedblive at virke. Efter denne Lov troer jeg, at der ogsaa er Afgang til at indvælge andre Medlemmer i Kommissionen; saaledes veed jeg t. Ex., at paa vor Kant ere Skoleholdere blevne indvalgte i Sundhedskommissionen, og jeg antager ikke, at der efter denne kan være noget til Hinder for fremdeles at kunne vælge hvilkesomhelst udenfor Kommunebestyrelsen, naar det kun er Mænd, som dertil ere kvalificerede, og som man troede vilde virke gavnligt og nyttigt. Forøvrigt maa jeg bemærke, at jeg har personlig Erfaring for, at der, hvor Sundhedskommissioner efter Loven af 1857 ere komne istand, der har de allerede virket meget godt, og de har virkelig bidraget til at oplære Begreberne om og sætte Opmærksomheden paa denne Gjenstand. Det er min Mening, at selv der, hvor man anseer det mindre nødvendigt at have disse Sundhedskommissioner, ville de alligevel være til stor Gavn, da en duelig Læge bliver det ledende Element i disse Sundhedskommissioner, og Medlemmerne ville kunne bringe mange gavnlige Oplysninger ud blandt Folket, som de ikke tidligere have tænkt paa eller haft sin Opmærksom-

hed henvendt paa, og dette vil have stor Indflydelse paa Sundhedsforholdene.

Ulfvad: Jeg troer ikke, det vil være nogen synderlig Skate for denne Sag, om man stemmer for Hammerstads Forslag. Jeg gaaer nemlig ud fra, at enhver Amtmand vil gjøre sig bekyndt med, hvad der egentlig er denne Lovs Tanke, og da forudsætter jeg, at han, saafremt han gjør det, vil bevirke Kommissioners Medsættelse paa ethvert Sted, hvor det er nødvendigt. Hvad er nemlig denne Lovs Tanke? Det er, at man skal bringe ind i Kommunebestyrelsen Kundskab om, hvad der er godt og nødvendigt for at hindre Sygdom; for at Kommunebestyrelsens enkelte Medlemmer kan bringe denne Kundskab med sig hjem til sit Huus og til sine nærmeste Omgivelser; dette er Hovedtanken, og det er en overmaade god Tanke, synes mig. Jeg troer ikke, det er noget som helst unyttigt i dette; thi jeg troer, Folket i det Hele taget staaer tilbage med Hensyn til denne Kundskab, og derfor er det godt den udbredes overalt paa Landet. Men da nu dette er min Tanke, har jeg ingen Grund til at stemme for Hammerstads Tanke; jeg troer det er rigtigt, hvad der staaer i Loven.

J. M. Krognæs: Det er mig bekyndt hvad Hr. Riiknæs ansæter, at man har vaigt Mænd, som have staaet udenfor Kommunebestyrelsen, til Medlemmer af Sundhedskommissionen, og det er vel Intet ivoen for fremdeles at gjøre det samme; med Hensyn til Hr. Hammerstads Forslag vil jeg sige, at det vel ikke er Mange, som tvivler om, at Sundhedskommissionerne, som blev oprettede i 1857 i de spædalle Distrikter, var hensigtsmæssige og nyttige. Imidlertid er det mig bekyndt fra 1857, at man havde en Udtalelse fra en Amtmand i de Distrikter, hvor den spædalle Sygdom havde grebet meget om sig, der var sit imod Sundhedskommissioner i de Distrikter, hvor Spedalsheden herskede. Derfor troer jeg, det er bedst at tage Loven som den er, og ikke overlade det til Amtmanden alene.

Jaabæk: Jeg maa være enig med dem, som troer, at Hammerstads Forslag er uskadeligt; jeg troer endog saa, det forsaavidt er gavnligt, som der ikke vil blive Sundhedskommissioner oprettede der, hvor det ikke egentlig er nødvendigt. Imidlertid stude jeg henstille til Hr. Hammerstad, om han ikke kunde lægge en saadan Tanke ind i sit Forslag, at Amtmanden foreløbig stulde indhente Kommunebestyrelsens Erklæring?

Uga: Forinden hvad Hr. Krognæs sidst ansæte som Exempel paa, at ikke altid Amtmanden tager sig af denne Sag, skal jeg videre bemærke, at det forekommer mig, at naar Amtmanden skal have en saadan Myndighed, og han iværksætter denne Indretning i et enkelt Distrikt, men i andre lader det være, — ligger deri en Erklæring for, at han ansæer et Distrikt saa langt forud for et andet, og det vil kanskee ikke tage sig ret godt ud, saa jeg troer det var bedst, at den almindelige Kommunebestyrelse stod i Epidemien her. Er der Anledning for Kommissionen til at virke for et enkelt Distrikt,

vil vistnok ogsaa Virksomheden indskrænke sig saameget, at Byrderne blive forholdsvis mindre.

Hammerstad: Jeg har intet imod at give Forslaget det Tillæg, som af Hr. Jaabæk antydet; jeg troer, det kunde meget let skee ved at man satte: „I de Formandskabsdistrikter paa Landet, hvor Amtmanden, efterat vedkommende Formandskabs Erklæring er indhentet, finder det nødvendigt;“ da troer jeg, Tanken er udtalt, og jeg gaaer saaledes over dertil. Med Hensyn til hvad der er anført af Uga, at jeg stulde have gaaet ud fra den Tanke, at enkelte Distrikter stulde staae saalangt foran andre, er dette ingenlunde min Mening; jeg troer ikke, man i det Hele taget kan sige, at det ene Distrikt staaer foran eller bagefter det andet; men det er de naturlige Forhold, som indvirker paa Udviklingen og gjør, at enkelte kommunale Gverv blive for brydsomme, uden at de gjøre tilsvarende Nytte; paa det ene Sted behøver man ikke disse Kommissioner, medens Forholdene paa et andet Sted kan fremkalde Nødvendigheden af at have dem. Jeg troer, man kan sætte saamegen Lid til Amtmandens Overveelse, at han, hvor der er nogen rimelig Grund dertil, især naar han har Kommunerepresentationens Støtte for sin Mening, ikke vil betænke sig paa at oprette Sundhedskommissioner; men efter mit Forslag kan han ogsaa lade være at oprette disse Kommissioner, naar Kommunerepresentationen finder, at det er unødvendigt. At Amtmanden, naar Formandskabets Erklæring gaaer i samme Retning som Amtmandens Mening, at Kommissionens Virksomhed vil være nyttig, da vil oprette en Sundhedskommission, troer jeg er rimeligt at antage, og der kan man have Haab om, at Sundhedskommissionen ogsaa vil blive virksom; men dersom derimod Loven byder det, vil Sundhedskommissionen enten komme til at blive en død Indretning, som ikke vil gjøre nogen Nytte, eller ogsaa vil det blive Tilfældet, at man for at opnaae et Næmmed, som maaskee ikke vil vise sig synderlig paatrængende eller gavnligt, vil bevirke, at de Mænd, der kanskee ere meest skikkede til kommunale Gverv, ville træde tilbage, og derved bliver Repræsentationen i andre Henseender mere svækket end ønskelig. Jeg troer derfor, man bør vogte sig for, at disse Byrder gives større Udstrækning end nødvendigt er.

Danielsen: Jaabæk har sagt, at han egentlig ikke finder Hammerstads Forslag skadelig, han troede endog saa, at det kunde have sin Nytte, forsaavidt at Sundhedskommissionen ikke vilde blive oprettet, uden der, hvor den vilde ansæes at være nødvendig; det vil med andre Ord sige, at Amtmanden bestemmer, om der skal være nogen Kommission eller ikke, om det er nødvendigt for den almindelige Hygieine eller ikke. Dette gaaer ud fra den falske Forudsætning, at Amtmanden er en Mand, som er istand til at kunne bedømme disse Ting, og det maa jeg paa det Bestemteste benægte; hverken han eller Kommunebestyrelsen kan bedømme saadant. Derfor maa man ikke lægge i disse Autoriteters Hænder, hvorvidt man skal have Sundhedskommission eller ei. Jeg troer, at man her er paa Af-

veie. Naar nu Amtmanden har bestemt, at en saadan Kommission skal dannes, skal da Amtmanden have Myndighed til at have den igjen, eller hvem skal have den? Nu har man sagt, at det skal gaae til paa den Viis, at Amtmanden skal indbente Kommunebestyrelsens Erklæring, og saa skal Amtmanden gjøre hvad han vil; men er det den rette Maade at gaae frem paa? Der lægger man atter hele Myndigheden i Amtmandens Hænder. Det tjener blot til at vække Strid mellem ham og Kommunebestyrelsen. Her maa forudsættes, at Sundhedskommissionen er nødvendig over det hele Land. Hammerstad er saa forfærdelig ræd for det Bryderi, Folk skal faae. I denne Fragt ligger større Betydning, end man skulde troe. Deri ligger en Erkjendelse af, at Kommissionen kan komme til at virke Noget; men kommer den til at virke, da kan man være vis paa at det bliver til det Gode. Derfor troer jeg, man ikke bør være ræd for Bryderi, og det er min Mening, at Paragrafen bør være som i den kongelige Proposition.

All: Jeg vil heller ikke stemme for Hammerstads Forslag, da jeg ikke synes det kan være saadanne nødvendig i en Lov, der nok er ganske forsigtig affattet. Man maa lægge Mærke til, at Bryderiet ikke vil blive stort; naar man ikke vil tage sig af Sagen, da skal der ikke særskilte Midler til. Man opretter heller ikke nye Dombud, men tager de Mennesker, som er i Dombud, og siger: naar I komme sammen, skulle I sidde saameget længer sammen, som I behøver for at overveie denne Sag. Det er altsaa meget lempeligt. Men jeg siger, man skal ikke lægge denne Myndighed i Amtmandens Haand alene; han er en enkelt Mand; han har kun sine egne Veier; det er ikke rigtigt, at han staar alene. Naar Kommunebestyrelsen kommer med, bliver det den, som bestemmer det. Man kunde nu sige, at naar den ikke har megen Interesse for Loven, vil den ikke gjøre stort ved den, naar den faaer den; Jo Lægen kommer med, og han vil nok gjøre Noget. Jeg vilde heller ikke stemme for den Indskrænkning som er foreslaaet af Raabæk, men den har mere for sig, end naar det skulde beroe paa Amtmanden alene. Jeg er selv Amtmand. Jeg veed, at naar man vilde give mig en saadan Lov, som Hammerstad vil forære mig, saa vilde jeg sige til Kommunen: vil I have den eller ikke? Derefter vilde jeg rette mig. Det maatte da være et Sted, hvor Urenligheden var saa stor, at der tiltrængtes en særdeles Sturing; da kunde det nok hende, at jeg sendte Lægen paa dem. Jeg negter ikke Muligheden deraf; men jeg troer ikke der vil komme stort af det, naar de ikke have Lusten selv. Imidlertid, Loven er moderat; den forskaffer ikke stort Bryderi. Loven medfører, at Lægen personlig kommer til at konferere med dem, som nok kan have Indflydelse, saa jeg troer man kan gjerne stemme for den, som den er. Skulde det være noget Andet, maatte det ialtsald være i en anden Form end efter Hammerstads Forslag.

Hammerstad: Danielsen har sagt, at Amtmanden ikke er kompetent til at bedømme, om Sund-

hedskommission er nødvendig eller ikke. Jeg troer ikke han vil fatte nogen Bestemmelse med Hensyn til Kommissionen uden først at have raadført sig med de Mænd, som han anseer for at være kompetente, og deriblandt er da Lægen. Hvis han paaviser Grunde for, at Sundhedskommissionen er nødvendig, vil den blive paabudt; men hvis den ikke findes nødvendig, da er det mig uforklarligt, hvad den skal være til. All har, som jeg troer, argumenteret skarpt for Forslaget, end jeg selv er istand til, for han siger, at om det kommer i den Form, vilde han selv om det ikke var ham paalaagt at indbente Distriktets Erklæring, alligevel naar der var et Distrikt, som var særdeles urensligt, sende Lægen paa det. Jeg troer, at Amtmanden ikke vil paabude Distriktet en Kommission, medmindre han har indhentet Erklæring fra vedkommende Kommunalbestyrelse og vedkommende Læge. Naar All har sagt, at Amtmanden vil paabude Kommission, hvor der tiltrængtes særegen Sturing, da siger deri den Tanke udalt, at paa andre Steder kan Kommissionen muligens ikke vise sig nødvendig. Hvor der intet er at udrette, og hvor den ikke har Mening for sig, vilde det blive en død Indretning. Men Sagen er, at i det samme et nyt Hverd er forenet med Kommunalbestyrelsen i det Hele taget, ere de fleste ikke istand til at gjøre sig Begreb om Bryderiet paa Forhaand; det er jeg bange for. Det er mine Grunde, hvorfor jeg fremdeles holder paa mit Forslag.

Horneman: Jeg troer, at Hammerstad overser § 15 i denne Lov, hvor det hedder: „Ved forskellige Epidemiers Udbrud har Sundhedskommissionen paa ethvert Sted at anordne og foranstalte hvad Sygdommens Bessaffenhed paatræver o. s. v.“ Men en saadan Kommission faaer man ikke strax istand; man maa da gaae til Amtmanden, og dette gjør, synes jeg, at man bør beholde Loven. Hvad jeg egentlig forlangte Det for, var for at erklære, at jeg har den personlige Erfaring hjemmefra, at under almindelige Omstændigheder er Bryderiet ikke snyderligt stort. Det gaaer saa til, at Lægen samtaler med Repræsentanterne om Alt, hvad der henhører til Sundhedspleie, opmuntrer dem til at dyrke forskellige Haverter, fort sagt, holder populære Foredrag, som blive fulgte med den største Interesse. Jeg holder paa § 8, som den er indstillet.

Balstad: Jeg har en forskjellig Anskuelse om Virkningen af denne Lov. Det er min Mening, at om vi opretter Kommissionen permanent, som denne Lov bestemmer, vil paa Grund af Forholdene i Almindelighed Bryderiet ikke blive saa stort; jeg troer det vil gaae saa til, at Repræsentantskabet møder under almindelige Omstændigheder med Ordføreren, saa kommer Lægen til, og da kommer de til at diskutere den Sag med Lægen. Derfor Lægen finder det nødvendigt, at noget Særskilt bør gøres, saa er det rimeligt, at de indrømmer, at en eller anden Foranstaltning maa gøres; men i Almindelighed maa det forudsættes, at det bliver lidet. Derfor Lægen, som jeg egentlig anseer for Sjælen i Kommissionen, dersom han ikke bliver Driivhjederen i det Hele, da synes jeg, at Sundhedskommissionen gjerne

kan sløifes. Men kommer Lægen og siger, at der er udbrudt en farlig Epidemii, og han finder det høist vigtig i en Fart at organisere en Sundhedskommission, — jeg tænker ikke paa Kolera, men andre Epidemier, som Nervefeber, — da kunde det hende, at det var rigtig, at Foranstaltninger i en Fart bleve truffene. Ialsald siger jeg, at det gaar meest simpelt til, at Lægen sammen med Kommunalbestyrelsen træffer de fornødne Forsøininger; tager jeg Hensyn til, at det er nødvendigt for en Sundhedskommission, naar den skal virke Noget, at have Udgang til at kunne virke i en Fart, troer jeg ikke det er hensigtsmæssigt at gjøre saa mange Omvøb forat faae Noget istand. Hvis man tager Hammerstads Forslag ind i Loven, og man ingen Resolution har faaet fra Amtmanden, da maa Kommunebestyrelsen sætte sig i Virksomhed og indgaae med en Anmodning til Amtmanden. Jeg synes derfor det er rigtig, at man tager Bestemmelsen, som den er indstillet af Komiteen.

Heiberg: Jeg skal blot give den lille Oplysning, at Lægerne, som Amtmanden skulde henvende sig til, have for en stor Deel afgivet den Erklæring paa et Forslag fra Medicinalkomiteen i 1853, at permanente Sundhedskommissjoner vare nødvendige; saadan Erklæring er kommen fra flere Læger rundt om i Landet.

Ved alternativt Votering mellem Hammerstads Forslag og Komiteens Indstilling blev den sidste bifaldt mod 8 Stemmer.

§ 9.

I de Distrikter, hvori Sundhedskommissjoner ifølge Loven af 5te August 1857 allerede ere indrettede, overtage disse tillige Sundhedskommissjonernes almindelige Gjernv overensstemmende med nærværende Lov.

Bifaldtes eenstemmig.

§ 10.

Møder i Sundhedskommissionerne paa Landet, i hvis Forhandlinger ogsaa vedkommende Foged har Ret til, dog uden Stemmeret, at deltage, afholdes saavidt muligt paa samme Dag og samme Sted, hvorpaa Kommunerepresentationen sammentræder. Det paaligger derfor Formandskabets Ordfører at meddele Sundhedskommissionens Ordfører betimelig Underretning om ethvert Repræsentantmødes Berømmelse. Amtmanden kan iøvrigt gjennem Ordføreren erholde Møde berømmet, naar han finder det fornødent.

Bifaldtes eenstemmig.

§ 11.

Sundhedskommissionerne paa Landet skulle have deres Opmærksomhed henvendt paa, hvad der kan tjene til Sundhedstilstandens Fremme og Hjernelse af de Omstændigheder, som især befordre Udvikling af Sygelighed og Udbredelse af Sygdom. Forsaavidt der berunder skulle opstaae Spørgsmaal om Udfærdigelse af almindelige Forkrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet inden Kommunen, bliver med disses Istandbringelse at forholde paa samme Maade, som i lignende Henseende bestemte i § 4.

Bifaldtes eenstemmig.

§ 12.

Udgifter til Protokoller og Skrivmaterialier, samt i fornødent Fald til Lokale og Budsendelser, afholdes af vedkommende By- eller Formandskabskommuner. Den Diætgodtgjørelse, der maatte tilkomme Kommissionens Ordfører, og som er den for Læger i Almindelighed bestemte, ligesom den særskilte Godtgjørelse, som af Kongen maatte tilskaaes en Læge, der ikke i Kraft af Embede indtræder som Ordfører i Sundhedskommissionen, udredes af Statskassen.

Bifaldtes eenstemmig.

§ 13.

Med Hensyn til Udeblivelse fra Kommissionernes Møder forholdes i Kjøbstæderne efter de i Lov om Formandskaber derveds af 14de Januar 1837 §§ 15 og 43, og i Landdistrikterne efter de i Lov om Formandskaber paa Landet af samme Dato §§ 18 og 58 givne Regler, dog saaledes, at Forsaldets Paakjendelse og Mulkens Diktering steer af Kommissionen.

Bifaldtes eenstemmig.

Jaabæk: § 6 i Loven angaaer formeentlig blot Kjøbstæderne? skulde jeg være vidfarende her. Grave: Det forklarer sig saa; den angaaer ikke Landet.

Jaabæk: Saa har jeg Intet at bemærke.

Præsidenten skal forespørge sig, om her er nogen Grund til at fravige den almindelige Benævnelse „Kapitel“? Her staaer „Afsnit“; først 1ste Afsnit og 2det Afsnit, og saa nogle Bestemmelser, som ingen Overtskrift har. Præsidenten finder ingen Grund til at fravige den sædvanlige Benævnelse og foreslaaer derfor, at de gjennemgaaede §§ gives Overtskriften: „1ste Kapitel. Om Sundhedskommissjoner.“

Dette Forslag bifaldtes eenstemmig.

(Fortsættes.)

Færdig fra Trykkeriet den 12te April Kl. 9 Form.

Christiania.

Trykt og forlagt af S. S. Jensen.

Storthingstidende.

1860.

Forhandlinger i Odelsthinget.

N° 107.

Møde den 31te Marts.

Præsident: Elieson.

(Fortsættelse.)

§ 14.

Naar nogen Huusbond eller Huusfader inden sin Kreds bemærker, at en Sygdom udbreder sig til flere og derhos viser sig at være af en ondartet Bestaaffenhed, har han derom at gjøre Anmeldelse til Ordføreren i Stedets Sundhedskommission eller til nogen af dennes Medlemmer, eller til nogen ved Politiet eller Fattigvæsenet ansat Embeds- eller Beskillingmand, fra hvem Meddelelse derom skeer til Sundhedskommissionens Ordfører, eller, saafremt derved vilde forvoildes et altfor stort Tab af Tid, til en nærmere boende Læge. Den Læge, der saaledes modtager Anmeldelsen, har snarest muligt at undersøge Forholdet, meddele de fornødne foreløbige Forfærter, og forsaavidt han ikke er Ordfører i Stedets Sundhedskommission, desangaaende at afgive Meddelelse til denne. Et Distrikts Embedslæge ikke selv Ordfører i vedkommende Kommission, erholder han fra denne Indberetning om det Indtrufne og Foranstaltede.

Bifaldtes eenstemmig.

§ 15.

Ved en farlig epidemisk eller smitsom Sygdoms Udbrud eller Nærmelse har Sundhedskommissionen paa ethvert Sted at anordne og foranstalte, hvad Sygdommens Bestaaffenhed paakræver. Forsaavidt der til Iværksættelse heraf kræves Pengemidler, har Kommissionen derom snarest muligt at gjøre Indstilling, i Landdistrikterne til Amtmanden og i Kjøbstæderne samt de Ladesteder, der have særskilt Kommunebestyrelse, til Stedets Magistrat og Formandskab. Omkostninger ved deslige Foranstaltninger, med Undtagelse af Skyldgødtgjørelse til vedkommende Læger, samt til Embeds- og Beskillingmand, hvilken fremdeles som hidtil udredes af Statskassen, falde i Kjøbstæderne og sidstnævnte Ladesteder disse særskilte Kommuner, men i Landdistrikterne Amtskommunen tillast. Dog kan Kongen efter Omstændighederne oversføre de med overordentlig Lægehjælp forbundne Omkostninger heelt eller tildeels paa Statskassen. Omkostninger, der flyde af Foranstaltninger, som en Landdistriktskommune imod Amtmandens Villie maatte beslutte, falde alene denne Kommune tillast.

Bifaldtes eenstemmig.

§ 16.

Sundhedskommissionen er under saadanne Omstændigheder berettiget til at inndele Distriktet i Af-

delinger, og for enhver af disse at bestikke en eller flere Opsynsmænd, der have at udføre det dem givne Hverv efter en af Kommissionen udfærdiget Forfærte.

Bifaldtes eenstemmig.

§ 17.

Griber ondartet Sygdom videre om sig, kan overordentlig Lægehjælp for de angrebne Steder antages, hvorom Indberetning strax bør skee til Medicinalbestyrelsen. Ligeledes kunne midlertidige Sygehuse oprettes, angaaende hvis Virksomhed stadige Indberetninger bør skee til Medicinalbestyrelsen efter sammes nærmere Bestemmelse.

Bifaldtes eenstemmig.

§ 18.

Kan behøvet Lokale til saadant Sygehuus ikke erholdes ved Overeenskomst, kan det efter Sundhedskommissionens Bestemmelse forlanges afstaaet imod Erstatning efter lodligt Skjøn.

Bifaldtes eenstemmig.

§ 19.

Enhver civil Embedslæge er forpligtet til, om det forlanges, mod en i Mangel af mindelig Overeenskomst af Medicinalbestyrelsen faktisk Godtgjørelse at overtage Lægetilsynet ved et midlertidigt Sygehuus, der findes inden hans Distrikt.

Bifaldtes eenstemmig.

§ 20.

Under mere udbredte ondartede epidemiske og smitsomme Sygdomme skal enhver Læge, som har deraf angrebne Personer under Behandling, derom gjøre Indberetning til vedkommende Sundhedskommission. Denne afgiver gennem den civile Embedslæge og Oversørigheden stadigen Beretning om Sygdommen og dens Gang til Medicinalbestyrelsen efter en af samme udfærdiget Instrux.

Bifaldtes eenstemmig.

§ 21.

Personer, der lide af ondartede Sygdomme, hvis videre Udredelse ved Smitte kan være at befrygte, skulle være forpligtede til, naar Sundhedskommissionen eller Øvrigheden paastaar det, at lade sig behandle paa et Sygehuus, saafremt de ikke uden Ophold kunne staffe sig en efter Lægens Formening betryggende Pleie i Hjemmet eller en anden privat Bolig.

Bifaldtes eenstemmig.

§ 22.

Betalingen for Underholdning og Behandling i midlertidigen oprettede Sygehuse, forsaavidt angaaer Personer, der have Gøne til selv at bære Udgifterne ved deres Kuur, bestemmes for By- og Ladestedskommunernes Vedkommende af Kommunebestyrelsen,

men for Landdistrikternes Vedkommende af Amtmanden.

Blom: Her staaer i § 22, at Betalingen bestemmes af Kommunebestyrelsen i Kjøb- og Ladessteder, men for Landdistrikternes Vedkommende af Amtmanden; jeg troede, at her ogsaa burde staae Amtsformandskabet eller at det maatte have nogen Indflydelse paa disse Sager.

Præsidenten: Det er ikke sagt, at Amtsformandskabet er samlet paa den Tid.

Grave: Det er netop Grunden til, at det ikke staaer nævnt der.

Blom: Det kunde maaskee hede: „af Amtsformandskabet, eller naar dets Bestemmelse ikke kan indhentes, af Amtmanden“. Jeg foreslaaer dette; det kunde være Tilfælde, hvor Amtsformandskabet ikke strax kunde fatte Bestemmelse, og det var saa preserende, at Amtmanden maatte afgive en foreløbig Bestemmelse.

Grave: Det er netop Grunden til, at den er foreslaaet som den findes i Komiteens Indstilling; som bekendt samles Amtsformandskabet kun engang om Aaret, og Omstændighederne kunne gjøre, at man ikke kan vente saalange.

Jaabæk: Det var netop det Samme, jeg vilde bemærke, saa det nu er overflødigt fra min Side.

Sandsfod: Jeg vil oplyse, at i det Amt, hvor jeg er kjendt, er det saa, at Amtsformandskabet med Hensyn til Sygehuset fattet Bestemmelser, der gjælde til næste Amtsformandskab.

Harbitz: Der kunde vistnok Intet være derimod; men det Sygehuus, Sandsfod omtaler, maa være af anden Beskaffenhed end de, hvorom vi her tale, nemlig midlertidig oprettede Sygehuse.

Sandsfod: Ja, det Sygehuus, jeg nævnte, er et Amtsygehuus.

Grave: Sagen er, at Amtsformandskabet ikke paa Forhaand kan vide, hvilke Udgifter der ere forbundne med saadanne Sygehuse. Forøvrigt troer jeg ikke, der kan være Noget inddt at gaae ind paa Bloms Forslag, at Amtsformandskabet fattet Bestemmelser, hvis det paa den Tid er samlet.

Horneman: Jeg maa stemme mod Forslaget. Amtsformandskabet er ikke stiftet til at fatte Bestemmelse om Betaling, da det ikke kjender Forholdene saa godt, som Amtmanden kan efter de indhentede Oplysninger. Amtsformandskabet bestaaer jo af Medlemmer fra hele Amtet og det er ganske tilfældigt, om der er noget Medlem, der er kjendt paa vedkommende Sted. Amtmanden er altsaa den, som er meest stiftet til at afsaae Betalingen.

Jaabæk: Amtsformandskabet er vel ligesaa godt stiftet dertil som Stortinget til i mange Tilfælde at bestemme hvad der skal gjælde uden at have noget specielt Lokalfjendskab.

Blom: Jeg skal gjøre opmærksom paa, at Amtmanden er tilstede i Amtsformandskabet og dirigerer det, saa han er ikke udenfor Sagens Behandling.

Horneman: Men han er udenfor Beslutningen; han kan jo rigtignok negte Samtykke, men det bringer Forvillinger.

Sandsfod: Jeg troer, der i ethvert Amtsformandskab vil være ialfald et Medlem, som kjender vedkommende Distrikt ligesaa godt som Amtmanden.

Grave: Jeg har ikke nogen Mistilid til Amtsformandskabet; jeg troer, det vil tage Hensyn til de Oplysninger, som Amtmanden meddeler.

Under alternativ Bøtering med Komiteens Indstilling bifaldtes Bloms Forslag med 52 St.

§ 23.

Læger have paa Reiser, foranledigede ved de heromhandlede Sygdomme, den sædvanlige Godtgørelse for Skuds og Diæt, uden at det desfor medelst er dem formeent at modtage Honorar af de under Reisen behandlede Syge, som dertil have Enev.

Bifaldtes eenstemmig.

§ 24.

I Henseende til Gangklæder, Sengeklæder og deslige, der har været benyttet af Personer, som have lidt eller ere døde af nogen epidemisk og smitsom Sygdom, ligesom ogsaa i Henseende til Værelser eller Rum, hvori saadanne Personer have henligget, bestemmer Sundhedskommissionen, hvorvidt og i saa Fald hvorledes hine Gjenstande skulle renses, forinden de benyttes til anden Brug.

Bifaldtes eenstemmig.

§ 25.

Ligeledes skulle Begravelser under herskende Epidemier indrettes overeensstemmende med Sundhedskommissionens Forskrifter paa saadan Maade, at ingen Anledning derved gives til Sygdommens Udbredelse. Saaledes bør Sørgestuer og Ligstige forbydes, Begravelsen foregaae, saasnart Visshed for Døden haves, og Ligene lægges i indvendig tjærede Kister, der nedsenkes om muligt fire Alen under Jorden.

Bifaldtes eenstemmig.

Overskriften: „Andet Kapitel. Angaaende særegne Foranstaltninger imod epidemisk og smitsomme Sygdomme“ bifaldtes eenstemmig.

§ 26.

De Forskrifter, som i Kraft af denne Lov gives af Kommunebestyrelser med Kongelig Approbation eller af Sundhedskommissioner, skulle paa behørig Maade kundgøres i vedkommende By eller Distrikt, og blive Døttrædelser deraf, saavel som af den i § 14 indeholdte Bestemmelse, at straffe med Bøder, samt i Mangel af disse Vedtagelse efter Forlæggelse, at paatale ved Politiret.

Bøyesen: Kunde ikke „Approbation“ ombyttes med „Stadsfæstelse“. Jeg vil imidlertid intet Forslag fremsætte, dersom jeg ikke understøttes af Andre.

Præsidenten: Der er saaledes intet Forslag fremsat.

Den bifaldtes eenstemmig.

§ 27.

Den i §§ 1 og 2 anordnede Kommission overtager tillige den ved Lov om Kvarantænevæsenet af

12te Juli 1848 § 1 anordnede Kvarantænekommissionens Forretninger, dog at en Loddofficiant og en Søsyndig efter Kongens Bestemmelse tilforordnes Kommissionen for deri at tage Sæde ved Kvarantænefogens Behandling. Nærværende Lov er forøvrigt ikke anvendelig, naar Sundhedskommissionen saaledes forretter som Kvarantænekommission, hvorimod de om Kvarantænevæsenet givne Bestemmelser ifaaafald af den blive at besejle.

Bifaldtes eenstemmig.

§ 28.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste Januar næste Aar, fra hvilken Tid de i Forordning af 17de April 1782 (jvnsfør Forordning af 5te September 1794 § 2), Plakat af 3die Juni 1791, samt i Plakat af 27de Mai 1808 og Forordning af 3die April 1810 med Undtagelse af, hvad der gjælder Vaccinationsvæsenet, indeholdte Bestemmelser skulle være ophævede.

Bifaldtes eenstemmig.

Døreskriften: „Tredie Kapitel. Almindelige Bestemmelser“ bifaldtes eenstemmig. Lovens Døreskrift „Lov om Sundhedskommissioner og om Foranstaltninger i Anledning af epidemiske og smitsomme Sygdomme“ bifaldtes ligeledes eenstemmig, hvorefter Sagen mod 1 Stemme (Hammerstad) besluttedes oversendt Lagthinget.

Beslutn. O. No. 59.

Var 1860 den 31te Marts holdtes Odelsting, hvor da blev fattet følgende Beslutning til

L o v

om Sundhedscommissioner og om Foranstaltninger i Anledning af epidemiske og smitsomme Sygdomme.

Første Capitel.

Om Sundhedscommissioner.

§ 1.

I enhver Kjøbstad skal der være en Sundhedscommission, bestaaende af vedkommende Embedslæge eller en anden af Medicinalbestyrelsen dertil antaget Læge som Ordfører, Byens Magistrat eller, hvor denne bestaaer af flere Personer, det Medlem, som af Kongen dertil opnævnes; Byens Ingenieur, hvor en saadan Bestillingemand findes, samt tre andre Medlemmer, valgte i Møde af Formænd og Repræsentanter. De valgte Medlemmers Functions-tid er fire Aar, hvorefter de kunne undslaae sig for Gjenvalg i saa lang Tid, som de have været i Dm-budet. Naar Magistraten ikke boer i Kjøbstaden, kan Kongen i dennes Sted beskikke en anden Mand til Medlem af Sundhedscommissionen.

§ 2.

De i § 1 givne Bestemmelser gjælde ogsaa for Ladesteder, som have særskilt Formandskab.

§ 3.

Commissionen skal have sin Opmærksomhed henvendt paa Stedets Sundhedsforhold, og hvad derpaa kan have Indflydelse, saasom: Keenlighed, skadeligt stillestaaende Vandts Afledning, Vandhuses, Urinsteders og Gjødselbingers Indretning og Rensning, Oplæggelse af Gjødsel eller andre Gjenstande, som f. Ex. Been eller Klude, der kunne indvirke skadeligt paa Sundhedstilstanden, Driftesvandets Beskaffenhed, skadelige Næringsmidlers Forhandling, Boliger, som ved Mangel paa Lys eller Luft, ved Fugtighed, Urenlighed eller Overfyldning med Beboere have viist sig at være bestemt skadelige for Sundheden. Sundhedscommissionen har fremdeles at paasee, at tilstrækkelig Luftvevling findes Stedet i Guddrum, hvori et større Antal Mennesker stadig eller jævnlig samles, som Kirker, Skoler, Rets- og Auctionslocaler, Theatre, Dandschuse o. d., samt at ingen Næringsvei drives med større Fare for den almindelige Sundhedstilstand, end der nødvendig flyder af Bedriftens eget

Odelstingets og Lagtingets Komitee-Indstillinger.

Væsen. Indseende med Stedets Begravelsespladse hører ligeledes under Sundhedscommissionen.

§ 4.

Det er Sundhedscommissionens Pligt at gjøre Forslag til almindelige Forskrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet inden Communen.

Commissionen henvender sig i denne Henseende med sine Forslag til Communebestyrelsen, og forholdes med disse Sagers Behandling og Beslutninger i samme overensstemmende med Formandskabslovens almindelige Forskrifter, dog at til Beslutningernes Gyldighed udfordres kongelig Approbation.

§ 5.

Sundhedspolitiets Overholdelse paa ethvert Sted henhører under Sundhedscommissionen, hvis Bestemmelser det almindelige Politii har at paasee efterkomme. Dette paaligger det derhos at henvende sig til Sundhedscommissionen med Meddelelser og Forestillinger betræffende Gjenstande vedkommende Sundhedsvæsenet.

§ 6.

Medmindre Cierens eller Beboerens Samtykke forud har været indhentet, maa ingen Sundhedsvæsenet vedkommende Undersøgelse i privat Bolig eller paa privat Grund finde Sted uden i Kraft af en af Sundhedscommissionen derom fattet og vedkommende Private meddeelt Beslutning.

§ 7.

Sundhedscommissionens lovmæssigt fattede Beslutninger kunne alene af vedkommende Regjeringsdepartement eller i fornødent Fald af Kongen ophæves eller forandres.

§ 8.

I ethvert Formandskabsdistrict paa Landet skal der være en Sundhedscommission, bestaaende af vedkommende Embedslæge eller en anden af Medicinalbestyrelsen dertil antaget Læge som Ordfører, og enten den hele Communerrepræsentation eller saamange af dens Medlemmer, som samme ved Commissionens Drettelse og senere efter hvert nyt almindeligt Valg af Formænd og Repræsentanter dertil udvælger.

§ 9.

I de Districter, hvori Sundhedscommissioner ifølge Loven af 5te August 1857 allerede ere indrettede, overtage disse tillige Sundhedscommissionernes almindelige Hverv overensstemmende med nærværende Lov.

§ 10.

Møder i Sundhedscommissionerne paa Landet, i hvis Forhandlinger ogsaa vedkommende Foged har Ret til, dog uden Stenmeret, at deeltage, afholdes saavidt muligt paa samme Dag og samme Sted, hvorpaa Communerrepræsentationen sammentræder. Det paaligger derfor Formandskabets Ordfører at meddele Sundhedscommissionens Ordfører betimelig Underretning om ethvert Repræsentants mødes Berammelse. Amtmanden kan iøvrigt gjen- nem Ordføreren erholde Møde berammeth, naar han finder det fornødent.

§ 11.

Sundhedscommissionerne paa Landet skulle have deres Opmærksomhed benyttet paa, hvad der kan tjene til Sundhedsstilstandens Fremme og Hjernelse af de Omstændigheder, som især befordre Udvikling af Sygelighed og Udbredelse af Sygdom. Forsaa- vidt der herunder skulde opstaae Spørgsmaal om Udfærdigelse af almindelige Forordninger med Hensyn til Sundhedsvæsenet inden Kommunen, bliver med disses Istandbringelse at forholde paa samme Maade, som i lignende Henseende bestemt i § 4.

§ 12.

Udgifter til Protocoller og Skrivematerialier samt i fornødent Fald til Locale og Budsendelser afholdes af vedkommende By- eller Formandskabs- Communer. Den Diætgodtgjørelse, der maatte tilkomme Commissionens Ordfører, og som er den for Læger i Almindelighed bestemte, ligesom den særskilte Godtgjørelse, som af Kongen maatte til- staaes en Læge, der ikke i Kraft af Embede indtræder som Ordfører i Sundhedscommissionen, udredes af Statskassen.

§ 13.

Med Hensyn til Udekvælvelse fra Commissionernes Møder forholdes i Kjøbstæderne efter de i Lov om Formandskaber dertil af 14de Januar 1837 §§ 15 og 43, og i Landdistricterne efter de i Lov om Formandskaber paa Landet af samme Dato §§ 18 og 53 givne Regler, dog saaledes at Forholdets Paafjendelse og Muldens Dictering fl. er af Commissionen.

Andet Capitel.

Angaaende særegne Foranstaltninger imod epidemiske og smitsomme Sygdomme.

§ 14.

Naar nogen Huusbonde eller Huusfader inden sin Kreds bemærker, at en Sygdom udbreder sig til flere og derhos viser sig at være af en ondartet Bessaffenhed, har han derom at gjøre Anmeldelse

til Ordføreren i Stedets Sundhedscommission eller til nogen af dennes Medlemmer, eller til nogen ved Politiet eller Fattigræfnet ansat Embeds- eller Besillingsmand, fra hvem Meddelelse derom fl. er til Sundhedscommissionens Ordfører, eller, saakent derved vilde forvoldes et altsat stort Tab af Tid, til en nærmere boende Læge. Den Læge, der saaledes modtager Anmeldelsen, har snarest muligt at undersøge Forholdet, meddele de fornødne foreløbige Forordninger og, forsaavidt han ikke er Ordfører i Stedets Sundhedscommission, desangaaende at afgive Meddelelse til denne. Er Districtets Embeds- læge ikke selv Ordfører i vedkommende Commission, erholder han fra denne Underretning om det Ind- trusne og Foranstaltede.

§ 15.

Bed en farlig epidemisk eller smitsom Sygdoms Udbrud eller Nærmelse har Sundhedscom- missionen paa ethvert Sted at anordne og forans- talte, hvad Sygdommens Bessaffenhed paatræver. Forsaa- vidt der til Iværksættelse heraf kræves Pen- gemidler, har Commissionen derom snarest muligt at gjøre Indstilling, i Landdistricterne til Amtman- den og i Kjøbstæderne samt de Ladesteder, der have særskilt Communebestyrelse, til Stedets Magistrat og Formandskab. Omkostninger ved deslige Forans- taltninger, med Undtagelse af Skyldgodtgjørelse til vedkommende Læger, samt til Embeds- og Besil- lingsmand, hvilken fremdeles som hidtil udredes af Statskassen, falde i Kjøbstæderne og sidstnævnte Ladesteder disse særskilte Communer, men i Land- districterne Amtskommunen tillast. Dog kan Kon- gen efter Omstændighederne oversøre de med over- ordentlig Lægehjælp forbundne Omkostninger heelt eller tildeels paa Statskassen. Omkostninger, der flyde af Foranstaltninger, som en Landdistrictecom- mune imod Amtmandens Villie maatte beslutte, falde alene denne Commune tillast.

§ 16.

Sundhedscommissionen er under saadanne Om- stændigheder berettiget til at inndele Districtet i Afdelinger og for enhver af disse at bestille en eller flere Opsynsmænd, der have at udføre det dem givne Hverv efter en af Commissionen udfær- diget Forordning.

§ 17.

Griber ondartet Sygdom videre om sig, kan overordentlig Lægehjælp for de angrebne Steder antages, hvorom Underretning strax bør fl. er til Medicinalbestyrelsen. Ligeledes kunne midlertidige Sygehuse oprettes, angaaende hvis Virksomhed fl.

dige Indberetninger bør stee til Medicinalbestyrelsen efter sammes nærmere Bestemmelse.

§ 18.

Kan bekvemt Locale til saadant Sygehøus ikke erholdes ved Overenskomst, kan det efter Sundhedscommissionens Bestemmelse forlanges afstaaet imod Erstatning efter lovligt Skøn.

§ 19.

Enhver civil Embedsløge er forpligtet til, om det forlanges, mod en i Mangel af mindelig Overenskomst af Medicinalbestyrelsen fastsat Godtgørelse at overtage Lægetilsynet ved et midlertidigt Sygehøus, der findes inden hans District.

§ 20.

Under mere udbredte ondartede epidemiske og smitsomme Sygdomme skal enhver Læge, som har deraf angrebne Personer under Behandling, derom gjøre Indberetning til vedkommende Sundhedscommission. Denne afgiver gennem den civile Embedsløge og Overøvrigheden stadigen Beretning om Sygdommen og dens Gang til Medicinalbestyrelsen efter en af samme udfærdiget Instrux.

§ 21.

Personer, der lide af ondartede Sygdomme, hvis videre Udbredelse ved Smitte kan være at befrygte, skulle være forpligtede til, naar Sundhedscommissionen eller Øvrigheden paastaar det, at lade sig behandle paa et Sygehøus, saafremt de ikke uden Opbyld kunne skaffe sig en efter Lægens Formening betryggende Pleie i Hjemmet eller en anden privat Bolig.

§ 22.

Betalingen for Underholdning og Behandling i midlertidigen oprettede Sygehuse, forsaavidt angaaer Personer, der have Evne til selv at bære Udgifterne ved deres Guur, bestemmes for By- og Ladesteds-Communernes Vedkommende af Communebestyrelsen, men for Landdistricternes Vedkommende af Amtsformandskabet eller, naar dettes Beslutning ikke kan indhentes, af Amtmanden.

§ 23.

Læger have paa Reiser, foranledigede ved de heromhandlede Sygdomme, den sædvanlige Godtgørelse for Skyds og Diæt, uden at det desformedst er dem formeent at modtage Honorar af de under Reisen behandlede Syge, som dertil have Evne.

§ 24.

I Henseende til Gangklæder, Sengklæder og deslige, der have været benyttede af Personer, som

have lidt eller ere døde af nogen epidemisk og smitsom Sygdom, ligesom ogsaa i Henseende til Værelser eller Rum, hvori saadanne Personer have henligget, bestemmer Sundhedscommissionen, hvorvidt og i saa Fald hvorledes hine Gjenstande skulle renses, forinden de benyttes til andet Brug.

§ 25.

Ligeledes skulle Begravelser under herskende Epidemier indrettes overensstemmende med Sundhedscommissionens Forskrifter paa saadan Maade, at ingen Anledning derved gives til Sygdommens Udbredelse. Saaledes bør Sørgestuer og Liigsfølge forbydes, Begravelsen foregaae, saafnart Viisdom for Døden haves, og Ligene lægges i indvendig tjærede Kister, der nedsaendes om muligt fire Alen under Jorden.

Tredie Capitel.

Almindelige Bestemmelser.

§ 26.

De Forskrifter, som i Kraft af denne Lov gives af Communebestyrelser med Kongelig Approbation eller af Sundhedscommissioner, skulle paa behørig Maade kundgjøres i vedkommende By eller District, og blive Drettrædelsler deraf saavel som af den i § 14 indeholdte Bestemmelse at straffe med Bøder samt i Mangel af disses Vedtagelse efter Forelæggelse at paatale ved Politiret.

§ 27.

Den i §§ 1 og 2 anordnede Commission overtager tillige den ved Lov om Kvarantainevæsenet af 12de Juli 1848 § 1 anordnede Kvarantaine-commissionens Forretninger, dog at en Toldofficiant og en Sækyndig efter Kongens Bestemmelse tilforordnes Commissionen for deri at tage Sæde ved Kvarantaine-sagers Behandling. Nærværende Lov er forøvrigt ikke anvendelig, naar Sundhedscommissionen saaledes forretter som Kvarantaine-commission, hvorimod de om Kvarantainevæsenet givne Bestemmelser isaaafald af den blive at besølge.

§ 28.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste Januar næste Aar, fra hvilken Tid de i Forordning af 17de April 1782 (jevnsfor Forordning af 5te September 1794 § 2), Placat af 3die Juni 1791, samt i Placat af 27de Mai 1808 og Forordning af 3die April 1810, med Undtagelse af hvad der gjælder Vaccinationsvæsenet, indeholdte Bestemmelser skulle være ophævede.

J. Elieson,
Præsident.

A. Seiberg,
Secretair.

(No. 266), Budgetcommitteens Indstilling angaaende det Kongelige Forslag til Lov om Sundhedscommissioner og om Foranstaltninger i Anledning af epidemiske og smitsomme Sygdomme. (Se foran S. 138 samt Storth. Forh. 4 D. N. 34). Indstillingen er indtaget i Storth. Forh. 8 D. S. 372.

(Enstemmig): "§§ 1, 2, 3 og 4 bifaldes efter Indstillingen, dog saaledes at Ordet: "Forhandling" i § 4, andet Afsnit i Begyndelsen, ombyttes med "Behandling."

(Enstemmig): "§§ 5, 6 og 7 bifaldes efter Indstillingen."

(Med 8 Stemmer): "§ 8 bifaldes efter Indstillingen."

(Enstemmig): "§§ 9, 10, 11, 12 og 13 bifaldes efter Indstillingen."

(Enstemmig): "De antagne §§ overskrives: "1ste Capitel. Om Sundhedscommissioner."

(Enstemmig): "§§ 14 til og med 21 bifaldes efter Indstillingen."

(Med 52 Stemmer): "§ 22 bifaldes efter Indstillingen, dog med følgende af Blom foreslaaede Slutning: "af Amtsformandskabet, eller naar dettes Beslutning ikke kan indhentes, af Amtmanden."

(Enstemmig): "§§ 23, 24 og 25 samt 2det Capitels Overskrift bifaldes efter Indstillingen."

(Enstemmig): "§§ 26, 27 og 28 samt disse §§ Overskrift som 3die Capitel bifaldes efter Indstillingen."

(Enstemmig): "Lovens Overskrift bifaldes."

(Med 1 Stemme): "Sagen oversendes Lagtinget."

Sag Nr. 3.

Udelsthingets Beslutning til Lov om Sundhedskommissioner og om Forankaltninger i Anledning af epidemiske og smitsomme Sygdomme.

Bergsager: Jeg er bange for, at denne Lov kan give Anledning til store Udgifter, især for Statskassen. Det hedder i § 8, at Medicinalbestyrelsen kan antage en anden Læge end Embedslægen til Ordfører, og i § 12, at Godtgjørelsen kan bestemmes af Kongen, uden at der er bestemt nogen Grændser for den. I § 23 er det bestemt, at Lægen kan modtage Honorar af de Syge, han behandler, det kan give Anledning til betydelige Udgifter for de Private; det er disse 3 Punkter ved Loven, som har stødt mig.

Paus: Kunde man ikke tage den Bestemmelse, at Beslutningerne kun skulde være foreløbige.

Præsidenten: Der kan Intet være ivoien derfor, og jeg skal saaledes tillade mig at foreslaae, at Beslutningerne blive foreløbige.

Forslaget bifaldtes eenstemmig.

Præsidenten: Med Hensyn til de Bemærkninger, som ere gjorte af Bergsager, saa er det foresat som en Undtagelse i § 8, at man benytter en Anden end Embedslægen, og det vil vel kun blive i det Tilfælde, at det vilde være for besværligt, at Embedslægen var Medlem af Bestyrelsen, for Exempel, at han boede for langt borte, saa det vil vel just være af Bøsparelseshensyn, at man vil anvende denne Undtagelse; at der i § 12 er bestemt, at Lønnen skal bestemmes af Kongen, vil vel ikke lede til, at den vil fastsættes rundeligere, end som kan være passende; man tør nok forudsætte, at man vil søge at indskrænke Udgifterne saameget som muligt. Hvad § 23 angaaer, kan man maaskee opsætte med at ytre sig derom, indtil man kommer til den.

§ 1.

I enhver Kjøbstad skal der være en Sundhedskommission, bestaaende af vedkommende Embedslæge eller en anden af Medicinalbestyrelsen dertil antaget Læge som Ordfører, Byens Magistrat eller, hvor denne bestaaer af flere Personer, det Medlem, som af Kongen dertil opnævnes, Byens Ingeniør, hvor en saadan Bestillingsmand findes, samt tre andre Medlemmer, valgte i Møde af Formænd og Repræsentanter. De valgte Medlemmers Funktions-tid er fire Aar, hvorefter de kunne undslaae sig for Gjenvalg i saa lang Tid, som de have været i Embedet. Naar Magistraten ikke boer i Kjøbstaden, kan Kongen i dennes Sted bestikke en anden Mand til Medlem af Sundhedskommissionen.

Thorne: Jeg vil forespørge mig om Grunden til, at ikke Sognepræsten eller nogen af Politiets Embedsmænd er med i Sundhedskommissionen, saaledes som tidligere har været Tilfældet.

Præsidenten: Man har med Flied udeladt Sognepræsten, fordi man ikke vilde mere end nødvendigt distrahere de geistlige Embedsmænd fra deres egentlige Kaldsforretninger, og hvad Politiets Embedsmænd angaaer, har man anseet det rigtigt, at de ikke deelstige i Sundhedskommissionens Beslutninger, da det er Politiet, som har at egefvære dem. Der var i den Kommission, som har havt denne Sag til Forberedelse, et Medlem, som var Politieembedsmand, nemlig Politimesteren i Christiania, og han erklærede, at han ikke ansaa det rigtigt, at nogen af Politiets Embedsmænd deelstige i Sundhedskommissionens Beslutninger.

Paus: Hvad der giver mig Anledning til at forlange Ordet er, at der i Sen staaer: „Byens Ingeniør; denne Bøenvelnelse Ingeniør er ukjendt i Lovgivningen, man kan ikke faae noget legalt Begreb derom; jeg veed nok, hvad man mener; her i Christiania har man faaet Folk af Faget til at overtage de Forretninger, hvortil der udfordres særaen Fagkyndighed, men i de mindre Byer har man Stadskonduktøren, eller en anden bygningsskyndig Mand, som ogsaa er optaget i Bygningsskmissionen, og jeg tænker, at den ene Bestillingsmand maa kunde sættes ved Siden af den anden. Det forekommer mig nu, at, hvor man har en Ingeniør, er det naturligt, at man tager denne fagkyndige Mand, men i de mindre Byer synes jeg det var godt, om man kunde have en Mand, som ved foresaldende Leilighed kunde give Kommissionen den fornødne Veiledning; Stadskonduktøren kender de fleste Bygninger, og naar der skal gjøres nogen Forandring med dem, er det ham, som fører Kontrollen, saa at han har Anledning til at paasee, at de sanitære Hensyn ifee deres Ret. Jeg skulde derfor henstille, om det ikke skulde være hensigtsmæssigt, at man tilføiede efter „Byens Ingeniør“: „Stadskonduktøren eller en anden bygningsskyndig Mand, som træder i hans Sted“; jeg troer, at en saadan Bestemmelse vilde være hensigtsmæssig, og at disse Mænd vilde kunne være til stor Hjælp i mange Sager. Jeg vil lægge til, at man kan sige, at man for Medbliffet i Skien har en Ingeniør, idet man er saa heldig, at Leitnant Thams, som er ved Kanal anlægget der, har overtaget Stadskonduktørens Funktioner, og en saadan Mand, Skjønt han ikke egentlig kan kaldes Stadsingeniør, vilde kunne gjøre fuld Nytte i Kommissionen, ligesom der jo ogsaa gjerne i Byerne er ansat en eller anden Officier, om hvem det samme vil kunne siges.

(Fortsættes.)

Færdig fra Trykkeriet d. 23de Mai Kl. 3 Efterm.

Christiania.

Trykt og forlagt af G. J. Jensen.

Storthingstidende.

1860.

Forhandlinger i Lagthinget.

N° 64.

Møde den 27de April.

Præsident: U. A. Møgelst.

(Fortsættelse.)

Præsidenten: Man har optaget Byens Ingeniør som Medlem af Sundhedskommissionen, fordi han er den, som har Ledningen af Byens Vandværken og Kloaksystem, og derved faaer en væsentlig Indflydelse paa Byens sanitære Forhold, det er en Mand, hvis Raad man ved mange Leiligheder vil høre, derfor antog man det rigtigt, at han var Medlem af Sundhedskommissionen, men det vil sjældnere blive Tilfældet med Stadsfonduktøren, at han vil blive at høre, hvorefter man ogsaa anfaa det mindre nødvendigt, at han optoges som Medlem. Det maa derhos bemærkes, at man jo har Anledning til at benytte Stadsfonduktørens kyndige Veiledning, om han ogsaa ikke er Medlem af Kommissionen, noget Lignende kan man vistnok ogsaa sige med Hensyn til Stadsingeniøren, men jeg mener, at der dog altid er nogen større Grund til at optage Stadsingeniøren som Medlem, fordi hans Indflydelse paa de sanitære Forhold er større end Stadsfonduktørens. Jeg vil isvrigt ikke modsætte mig dette Forslag, som maaskee kunde formoes saaledes, at man efter „Byens Ingeniør tilsoiede: „Stadsfonduktøren eller, hvor en saadan Bestillingsmand ikke findes, den, hvem Stadsfonduktørens Forretninger ellers ere overdragne.“

Paus: Jeg har nu faaet at vide, hvori Stadsingeniørens Forretninger egentlig bestaaer, jeg troede, at den omfattede Bygningsvæsenet, men jeg hører, at jeg i denne Henseende har været vildfarende; i de mindre Byer er det gjerne Byens Brandmester, som har Opsynet med de offentlige Brønde. Jeg skal forøvrigt ikke inhærente det af mig antydede Forslag.

Præsidenten: Jeg troer heller ikke det er aldeles fornødent, fordi Ingeniøren staaer i et nærmere Forhold til Sundhedskommissionen. Naar det er sagt, at denne Bestillingsmand ikke findes i Lovgivningen, vil jeg gjøre opmærksom paa, at Benaævnelser er brugt i Christiania Bygningslov.

Rektor Holmboe: Da jeg lod mig denne S forelæse, gik min Mening i samme Retning, nemlig at Ingeniøren burde gaae ud, fordi Ingeniørens Forretninger ere forskellige paa de forskellige Steder, thi saameget er vist, at, da man fik en Ingeniør i Bergen, var der megen Strid om, hvilke Forretninger man skulde tillægge ham. Det maa vel være paa Grund af hans Forretninger, at man skulde betragte ham som et selvstændigt Medlem af

Kommissionen, det er ganske rimeligt, at det er en Mand, man ofte vil komme til at høre hen til, men det gjælder vel om ham, hvad der gjælder om Politiets Embedsmænd, at han vil komme til at egtevere hvad der bliver besluttet af Kommissionen; hvis der ikke bliver foretaget en saadan Forandring, som antydet af Paus, vil Medlemmernes Antal af Kommissionen blive forskjelligt paa de forskellige Steder; jeg vil ikke gjøre noget Forslag, men skulde jeg gjøre en Bemærkning, saa vilde den gaae i denne Retning.

Paus: Jeg er enig med Rektor Holmboe i, at Ingeniøren kan komme til at udføre de Paalæg, som stæer af Kommissionen, af hvilken Grund man jo har udelukket Politiets Embedsmænd fra at være Medlemmer af Kommissionen; i Konsekventie dermed burde man i de mindre Byer udelukke Byfogden, thi han vil som Politimester komme til at egtevere Kommissionens Beslutninger, som ikke vil være ganske rigtigt, da han er Magistrat, og som saadan Medlem af Kommissionen.

Præsidenten: Det er i Egenskab af Magistrat han indtræder i Kommissionen, og det er en Tilfældighed, at Magistrats- og Politimesterembedet er forenet i een Person; man begynder jo ogsaa nu mere og mere at stille disse Embeder fra hinanden. Forsaavidt der er gjort den Bemærkning, at Stadsingeniøren staaer i et underordnet Forhold til Kommunen, saa gjælder det i en vis Grad, men naar der spørges om at tage Foranstaltninger for den hele By, saa er det ikke Tale om noget underordnet Forhold, og han staaer i et ganske andet Forhold end Politiets Embedsmænd, deres sagkyndige Veiledning vil man ikke tiltrænge i saa særdeles mange Tilfælde.

§ 2.

De i § 1 givne Bestemmelser gjælde ogsaa for Ladesteder, som have særskilt Formandskab.

Forankendte ingen Bemærkning.

§ 3.

Kommissionen skal have sin Dømmesæde henvendt paa Stedets Sundhedsforhold, og hvad derpaa kan have Indflydelse, saalom: Reenlighed, skadeligt stillestaaende Bands Afledning, Vandhuses, Urinsteders og Gjødselbærgers Indretning og Rensning, Oplægning af Gjødsel eller andre Gjenstande, som f. Ex. Been eller Klude, der kunne indvirke skadeligt paa Sundhedsstilstanden, Drifkevandets Befæstethed, skadelige Næringsmidlers Forhandling, Boliger, som ved Mangel paa Lys eller Luft, ved fugtigbed, Urenlighed eller Overfyldning med Beboere have vist sig at være bestemt skadelige for Sundheden. Sundhedskommissionen har fremdeles at paasee, at tilstrækkelig Luftvejling fin-

der Sted i Hunsrum, hvori et større Antal Mennesker stadigen eller jævnlig samles, som Kirker, Skoler, Kets- og Auktionslokaler, Theatre, Dandschuse o. d., samt at ingen Kæringsvei drives med større Hare for den almindelige Sundhedsstilstand, end der nødvendig bliver af Bedrøftens eget Bæsen. Indseende med Stedets Begravelsesplads hører ligeledes under Sundhedskommissionen.

Foranledigede ingen Bemærkning.

§ 4.

Det er Sundhedskommissionens Pligt at gjøre Forslag til almindelige Forskrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet inden Kommunen.

Kommissionen benytter sig i denne Henseende med sine Forslag til Kommunebestyrelsen, og forholder sig med disse Sagers Behandling og Beslutninger i samme overensstemmende med Formandskabslovens almindelige Forskrifter, dog at til Beslutningernes Gyldighed udfordres kongelig Approbation.

Foranledigede ingen Bemærkning.

§ 5.

Sundhedsopstiftets Overhøvelse paa ethvert Sted henhører under Sundhedskommissionen, hvis Bestemmelser det almindelige Politii har at paasee efterkomme. Dette vaaligger det derhos at henvende sig til Sundhedskommissionen med Meddelelser og Forestillinger betræffende Gjenstande vedkommende Sundhedsvæsenet.

Foranledigede ingen Bemærkning.

§ 6.

Medmindre Hierens eller Beboerens Samtykke forud har været indhentet, maa ingen Sundhedsvæsenet vedkommende Undersøgelse i privat Bolig eller paa privat Grund finde Sted uden i Kraft af en af Sundhedskommissionen derom fattet og vedkommende Private meddelt Beslutning.

Foranledigede ingen Bemærkning.

§ 7.

Sundhedskommissionens lovmædholdigt fattede Beslutninger kunne alene af vedkommende Regjeringsdepartement eller i fornødent Fald af Kongen ophæves eller forandres.

Foranledigede ingen Bemærkning.

§ 8.

I ethvert Formandskabsdistrikt paa Landet skal der være en Sundhedskommission, bestaaende af retkommende Embedslæge eller en anden af Medicinalbestyrelsen dertil antaget Læge som Ordfører, og enten den hele Kommunerrepræsentation eller saamange af dens Medlemmer, som samme ved Kommissionens Dyretelse og senere efter hørt nyt almindeligt Valg af Formand og Repræsentanter dertil udvælger.

Holtan: Det var min Agt at foreslaae, hvis flere maatte dele min Tanke, at det skulde berøve paa Amtmandens Næjs else, hvorvidt der skulde oprettes Sundhedskommissioner eller ikke, da jeg troer, at det paa flere Steder vil være mindre fornødent, at saadanne permanente Sundhedskommissioner bliver oprettede, saaledes anseer jeg en saadan Foranstaltning mindre nødvendig i det Distrikt, jeg er

fra. Det var muligt, at en yngre Læge kunde blive Medlem af Sundhedskommissionen, og han kunde være glad ved at afholde Møde, om det saa var hver Dag, men det vilde være forbunden med megen Uleilighed for Formandskabet, og med mange Udgifter.

Bergsager: Jeg er af samme Mening som Holtan, jeg har ikke hørt, at den Mening deles af Mange, at det er saa særdeles nyttigt, at der overalt oprettes permanente Sundhedskommissioner, og jeg frygter for, at Dyretelsen af saadanne vil give Anledning til betydelige Udgifter; naar det afhænger af Amtmanden, om Sundhedskommissioner skulde oprettes eller ikke, synes jeg det Offentlige maa søle sig betrygget; jeg havde ogsaa tænkt mig en anden Udvei, nemlig den, at man skulde udelukke denne Bestemmelse for Landets Vedkommende og kun beholde den for Byerne.

Holtan: Det af mig antydede Forslag vilde gaae ud paa, at der erier „Landet“ skulde indfyldes: „hvor Amtmanden finder det fornødent“ jeg troer, at man paa den Maade vil faae Sundhedskommissioner, hvor de virkelig gjøres nødvendige, og undgaae dem, hvor de maae ansees overflødige, da Amtmanden maa forudsættes bestt at hende Distriktets Behov.

Rektor Holmbøe: Jeg maa paa det Bestemteste erklære mig imod dette Forslag, ligesom ogsaa mod den anden Udvei, der er paapeget af Bergsager, at man skulde indtræge Bestemmelsen blot for Byernes Vedkommende og ikke for Landets; der ligger i begge disse Udtalelser den Mening, at her er Fred og ingen Hare, og at man besttder sig vel ved det, som det er. Det var ønskeligt, at saa var Tilfældet, men det forholder sig ikke saa; man ser ikke alle de Udsigtigheder, som finde Sted, fordi de ere en Følge af Forholdene, og fordi man er meget op med dem; om man for nogle Aar siden vilde have spurgt Bestanden: vilde I have Sundhedskommissioner, saa vilde de have sagt: nei, vi behøve ingen Sundhedskommissioner, vi besttde os vel, og som man over til Grønland, vilde man faae det samme Svar: der er sørget godt for os, vi spise Svak og drilke Tran, og der mangler os Intet; om man end paa Legemet hører sunnlige Mærker paa en mindre sund Tilstand, siger man: det gjør ikke noget videre, indtil der kommer en Anden, som ikke er vant med disse Forbolde, og staffer sin Usuuelle Indgang hos Gufte, da serst faaer man Livene op; selv den sunnlige Ting at bruge det rene Vand til at vaske sig med, er ikke kjendt overalt paa Landet. Jeg vil ikke sige at der ikke gives Distrikter, hvor der sørges, saa godt man kan, for Sundhedsstilstanden, jeg vil indrømme, at der gives saadanne Distrikter, men det tør jeg sige, at i ethvert Huns, det være i By eller paa Landet, ja selv i de bedste Gule er der for det frundige Die Et eller Andet af sy dage, som kunde være anderledes, og man hører jo ogsaa, at Lægen, naar han faaer Indgang, advaerter snart mod det og snart mod det. Der er ikke noget Gaarende deri, at man siger, at en saadan Foranstaltning behøves overalt, men saaledes kan Dyret

ningen være, at naar Amtmanden, om han ogsaa havde Die for disse Ting, vilde sige, at i det og det Formandskabsdistrikt behøves Sundhedskommissioner, men ikke i et andet, vilde han maaskee have ilde dersfor; naar derimod Lovgivningen udtaler, at denne Foranstaltning skal være almindelig, vil det være de forskjellige Embedsautoriteters Sag at bringe Loven i Uvendelse, og de vilde da ikke være udfatte for at sige paa den almindelige Utilfredshed, de ellers kunde møde. Kommer man til Vestlandet, findes der vistelig, med Hensyn til Jagttagelsen af de almindelige Sundhedsregler, ganske isærfaldende Mangler af den, som der seer noget andet, men de ere ikke erkjendte af dem, som ere vogede op under dem; nu vil man imidlertid Iantledning af den spædaiske Sygdom Sundhedskommissioner, disse have begyndt at virke, og det har glædet mig at høre, at i Dødsbøgerne fandt denne Sag sit Foraar jur' hos Hærvæsentanterne fra Vestlandet; man kan sige: ja, der lever man i saa usle Forhold, at man nok kan tiltrænge disse Kommissioner; men det er ikke stort bedre bevendt andre Steder, og vi staae i sanitær Henseende langt tilbage for, hvad andre Nationer gjøre for 100 Aar tilbage; dette er en Begyndelse til at rette noget paa Manglerne hos os, og vi bør tage imod denne Begyndelse.

Hilsen: Jeg tror ikke, at Høsten vil opnaae sin Hensigt med sit Forslag, idet jeg antager, at neppe nogen Amtmand vilde overtage Ansvaret af at udlade at bringe Loven i Udøvelse, da han ikke kan vide, naar en indtræffende Epidem: kunde træve, at en saadan Foranstaltning var bragt istand, Amtmanden vil vist for sin egen Skyld paabyde Sundhedskommissioner oprettede i ethvert Formandskabsdistrikt.

Schwartz: Jeg er bange for, at, gik man ind paa Høstens Forslag, vilde man see den samme Tanke gjere sig gjældende i flere Distrikter, som Høsten har udtalt med Hensyn til sit, men maaskee, at de Distrikter, som troe sig bedst stillede, ere de, som meest tiltrænge Sundhedskommissioner; jeg frygter for, at man vilde faae de stærkeste Reklamationer fra de Distrikter, hvor Sundhedskommissioner gjordes meest nødvendige. I de Distrikter, hvor der vistelig er sørget bedre for den almindelige Sundhed, og hvortil jeg gjerne indrømmer, at Høstens Distrikt hører, behøver man ikke at nære saa synderlige Betænkneligheder mod Sundhedskommissionerne, de vil i saadanne Distrikter medføre baade mindre Bøvær og færre Omkostninger. Man maa lægge Mærke til, at her handles om et Apparat, som altid skal være forhaanden, uden at man først behøver at ty til en Amtmand og ad denne vidtløftigere Omvei faae en Indretning istand, som Ingen kan vide hvad Dieblif den ustrænges. Jeg har desuden nærmest den Anskuelse, som er udtalt af Hilsen, at Amtmændene vilde bestinde sig under et Tryk, som de vanskeligen vilde kunne modstaae, dertil kommer at man ikke kan forlange af Amtmanden, at han skal have noget specielt Kjendskab til, hvorledes Sundhedsforholdene stille sig i de forskjellige Di-

strikter inden hans Amt, saa at han med nogenlunde Bestemthed skulde kunne sige, at i nogle Distrikter behøves Sundhedskommissioner og i andre ikke, og selv om det var Tilfældet, vil dog Amtmanden betænke sig paa at afgive en saadan Erklæring; thi der ligger altid noget Dvigst i at udtale, at i nogle Distrikter er Forholdene saa, at Sundhedskommissioner behøves, medens de i andre ikke gjøres fornøden. Nu er det vistnok saa, at der gives flere Distrikter paa Landet, hvor en saadan Lov er mindre nødvendig, men det samme kan man sige ogsaa om Bøvern; ikke alle Byer tiltrænge denne Foranstaltning i lige Grad, men det, som alle Steder tiltrænger, er en legal Organisation af permanente Sundhedskommissioner. Jeg tror, at, under de nærværende Forhold vilde man oprette Sundhedskommissioner paa mange Steder, naar man havde legal Adgang dertil. Jæst jeg er enig i, at Loven ikke overalt er lige paatrængende, er det min Mening, at de i denne Henseende bedre stuerede Egn bør underkaste sig denne Lov af Hensyn til de Egne, hvor Forholdene desværre ere mindre gunstige; jeg vil sige, at der er Forholde, hvor det var ønskeligt, at man havde Opmærksomheden mere bevendt paa, hvad der kan befordre den almindelige Sundhed, end man har havt. Det vil altid staae i Kommissionens Magt at anvende Loven i større eller mindre Grad, men det vil dog have sin Betydning, at Lovgivningen har sagt, at de sanitære Forhold høre været forlidenet paaagtede hos os; allerede den Udtalelse fra Lovgivningens Side vil have en saa heldig Indflydelse, at man bør betænke sig paa at afvise den paa samme Tid, som der er givet Vedkommende frie Hænder til at bringe Loven i Anvendelse efter de Forhold, som paa de forskjellige Steder gjere sig gjældende.

Bergsger: Jeg tvivler ikke paa, at Amtmanden vil oprette Sundhedskommissioner, hvor de findes nødvendige. Høstens Forslag gaar kun ud paa at aabne Adgang til at kunne gjøre Undtagelse for de Distrikter, hvor de ikke tiltrænges. Naar Holmboe har fremhævet, at denne Foranstaltning skulde være saa nødvendig paa Vestlandet, saa har man jo oprettet Sundhedskommissioner der i Anledning af den spædaiske Sygdom, og de have virket meget godt; naar Holmboe videre har fundet, at disse Kommissioner ere saa nødvendige i vort Land, maa jeg gjøre opmærksom paa, at man har Tabeller over Dødeligheden paa den hele Jord, og at det af disse fremgaar, at intet Sted er Dødeligheden mindre end just i vort Land, det skulde synes at tyde hen paa, at Reenligheden staaer paa et høiere Standpunkt hos os end i andre Lænde. Naar man sætter saa særdeles Tillid til disse Kommissioner, maa jeg nære nogen Tvivl i denne Henseende; betænker man, at et Distrikt kan blive af en Udstrækning af 20 Milie og derover, maa det dog blive meget sjældent, at Engen kan bereise hvert enkelt Sted i Distriktet, og skulde man ansætte flere Læger, vilde det lede til en betydelig Udgift for Landet, som vel ikke kan være Meningen. Det Mestlignende vil være, at der gaves de enkelte Læger specielt Paalæg om at under-

sage, hvorledes det staaer til med Sundhedsforholdene i deres Distrikter og derom at afgive Indberetning.

Retror Holmboe: Enten Amtmanden vælger at oprette eller ikke oprette Sundhedskommissioner, vil jeg lade staae derhen, men Amtmanden er stillet meget slemt, hvilket Valg han ogsaa gjør; dette er under Forudsaetning af, at Amtmanden interesserer sig for Sagen, men Amtmanden har saameget Ansetelse at varetage, at det ikke er sagt, at han kan henvende sin Opmærksomhed paa denne Sag i den Grad, som kunde være ønskelig. Naar man har sagt, at der gives Distrikter, hvor en saadan Foranstaltning ikke behøves, har man betragtet dette som en Kompliment, men det er ikke Komplimentsager her handles om, og jeg tænker, man kan ikke i denne Henseende paa det ene Sted irre sig mere end paa det andet, hvad enten man boer paa denne Side af Fjeldet eller paa den anden. Bergsager har sagt, at man har almindelige Mortalitetstabeller, og at de skulde vise, at Dødeligheden var mindre hos os end i andre Læde, jeg skal ikke kunde sige, om det forholder sig saa eller ei, men det kan ikke anføres som et Bevis for, at Forholdene ere saa fortræffelige hos os, eller at Heenligheden, som Bergsager mente, staaer paa et saa særdeles høit Trin; thi det kan være en Følge af vore gunstige klimatiske Forhold; dertil kommer, at en lang Levealder kan drages hen paa mange Maader, men om man har Belvære under denne er ikke sagt; jeg kjender Egne, hvor man anseer Skab for Korsskab, man kan deraf see, hvorledes Meningerne kunde være; vilde man spørge disse Folk: Behøve I Sundhedskommissioner, vilde de svare: Nei, Gud bevares, vi ere ganske friske; det beviser Vanens Magt over Menneket, ved hvilken man lukker sit Die for de meest paatagelige Feil; jeg er kommen ind i Guse, som have været vel opførte og rummelige, der har været Kroge paa Vinduerne, men de have ikke været lukkede op i Nat og Dag, saa der har været ikke egentlig nogen Stank, thi den kunde man da til Nød holde ud, men en væmmelig beklumret Lust, det har været i Guse, som ikke har været opførte som Bondestuer, det har været Forpagterhuse paa store Gaarde, hvor Gieren har bestøvet vasker Guse, men det har ikke været muligt at holde ud inde i dem; meget muligt, at Beboerne holde ud i dem i den Tid, de ere i Huset, thi disse Slags Folk særdes, som man veed, meget udenfor Huset, men de Børn, jeg saa, saae meget mislige ud. Naar man siger, at der gives Distrikter, hvor en saadan Foranstaltning ikke behøves, saa vil jeg sige, at maaffee der, hvor man troer at behøve den mindst, behøver man den meest. En Lov, som fjærer Alt over een Kam, vil modtages, uden at Noget vil hinde sig generet ved dens Paabud, og jeg antager, at hyppige Møder af Sundhedskommissionen ikke vil finde Sted, uden hvor det tiltænges, thi jeg kan ikke troe, at Lægerne skulde ville indfinde sig i Formandskabsmøderne, uden naar det gjøres nødvendigt, Gødtgjørelsen er vel ikke saa fristende. Vi have fra de ældste Tider i Planen en Sundhedslovgivning,

og dette er en Begyndelse til at bringe den i Anvendelse, som man ikke bør modsætte sig.

Holtan: Jeg vil blot erklære, at jeg ikke holder saa særdeles paa det af mig antydede Forslag, og skal, hvis man udtaler sig mod det, ikke fremsætte det; det var forøvrigt min Tanke, at hvor et Formandskab maatte finde Sundhedskommissionen nødvendig, vilde det henvende sig til Amtmanden om dens Dyretelse, ligesom jeg antog, at Amtmanden vilde foranledige saadanne Kommissioners Dyretelse, hvor han ansaa det nødvendigt, om der ogsaa ikke indkom noget Andragende fra vedkommende Formandskab.

Mossige: Den næst foregaaende Taler har omtalt Erfaringer fra Vestlandet, som imidlertid ere ukjendte for mig, der dog ogsaa er fra Vestlandet; han har saaledes omtalt, at der gives Steder, hvor man betragter Skab for en Fornøielse, det kjender jeg ikke til; ligeledes har han ytret, at i de Distrikter, hvor der er kommen Sundhedskommissioner i Gang, og hvor der ikke har været speddalt Sygdom, have de virket meget godt; jeg kan i denne Henseende opløse, at jeg har været Medlem af en Sundhedskommission siden 1857, men der er ikke blevet afholdt noget Møde; Distriktslagen har reist omkring, men har ikke fundet Ojfordring til at træffe nogen særegen Foranstaltning; jeg troede derfor, at Holtans Forslag kunde være ganske hensigtsmæssigt. Man har indvendt derimod, at Amtmanden vilde sættes i en ubehagelig Stilling, og man har endog saa meent, at Amtmanden vilde rette sig efter Kommunebestyrelsens Ønske, selv hvor denne ikke forstod sin egen Interesse, men jeg tror ikke, det vilde gaae saaledes til, jeg tror ikke, at Amtmanden vil spørge vedkommende Formandskab, om det vil have Sundhedskommission eller ei, men han vil henvende sig til Distriktslagen, som vil kunde give ham fornøden Underretning, og han vil Amtmanden kunde stole paa. Det kan ikke negtes, at disse Sundhedskommissioner ville medføre nogen Gøne, blandt andet vil jeg paapege den Umstændighed, at det efter § 10 vaaligger Formandskabets Ordfører at underrette Lægen om ethvert Repræsentantmødes Berammelse, men nu kan det være Tilfældet, at der gives Distrikter, hvor saadanne Møder ofte afholdes, og at vedkommende Ordfører boer saalangt fra Postveien, at han kan have ondt for at faae slige Breve frem. Jeg agter at stemme for Holtans Forslag, naar han vil fremsætte det.

Smith-Petersen: Naar man har talt om Forholdene hos os og meent, at disse vare ganske gode, skal jeg blot gjøre opmærksom paa den ene Umstændighed, den nemlig, at der indføres til port Land af en Artikel som Sæbe 140,000 Pd. aarlig, det bliver $\frac{1}{10}$ Pd., eller 3 Lød pr. Individ, og sjønt man hertil maa lægge, hvad Indlandet leverer af dette Produkt, vil man dog kunne skjønne, at det er en meget liden Konsumtion, men denne Artikel har altid været anseet som et sikkert Moment til at bedømme de Forholde, hvorom her handles. Jeg havde nogen Betænkelighed ved dette store Apparat, man vilde bringe i Gang, men jeg er nu

bleven beroliget ved hvad Røssige har oplyst, han har nemlig oplyst, at der i de 3 Aar, han har været Medlem af Sundhedskommissionen, ikke har været afholdt noget Møde, og det samme, mener jeg, vil blive Tilfældet paa de Steder, hvor man maaskee kunde synes, at Sundhedskommissioner ikke gjordes nødvendige, at deres Møder vilde blive høist sparsomme, saa at det Bøvær, disse Kommissioner vilde medføre for saadanne Distrikters Befolkning, vil være saagodt som for Intet at regne.

Thorne: Det var kun med Hensyn til den Meningsforskjel, der hersker mellem Holmboe og Røssige, at jeg vilde afgive den Erklæring, at der er en stor Forskjel mellem Forholdene paa de Steder, hvorfra Holmboe og Røssige rimeligvis have hentet sin Erfaring, navnlig ere Folkene paa Jænderen pyntelige Folk, som holde sine Pæde reentlige og i god Stand, medens Samme ikke kan siges om de bergenske Fjorddistrikter.

Stamsbø: Skjønt jeg hører hjemme i et Distrikt, som, efter hvad jeg baade har hørt af vore Embedsmænd og seet stadfæstet af statistiske Tabeller, er et af de gunstige Stillede i det hele Land med Hensyn til Dødeligheden, kan jeg dog ikke stemme for Holtans Forslag; jeg har Kjendskab til Et og Andet og troer, at saadanne Sundhedskommissioner ere meget gavnlige. Det har vistnok ogsaa forekommet mig, at saadanne permanente Sundhedskommissioner ikke vilde være meget at bestille under almindelige og heldige Forhold; jeg har ogsaa anset dem som et stort Apparat, og kan være enig med Røssige i, at det vil være forbunden med Ulemper for Formandskabets Medlemmer at underrette vedkommende Læge om Repræsentantindernes Afholdelse; men paa den anden Side er jeg vis paa, at, hvis der havde været indrettet Sundhedskommissioner, da den stærke Blodgangsepidemi herskede i Bratsbergs Amt eller under andre forekommende Epidemier, vilde disse ikke have taget den Overhaand, de have gjort. Naar der ikke skulde oprettes permanente Sundhedskommissioner overalt, men deres Oprettelse være afhængig af Amtmandens Bestemmelse, vilde en udbrudende Epidemi kunne have taget en stærk Udbrudelse, inden man fik Sundhedskommissionen istand. Der er ogsaa andre Betænkkeligheder ved at overlade Oprettelsen af Sundhedskommissionen til Amtmanden, jeg frygter for, at Amtmanden derved kunde blive sat i en ubehagelig Stilling, ligesom det ogsaa kunde give Anledning til vidtløftige Skrivelser; dertil kommer, at, naar Sundhedskommissioner vare oprettede efter Amtmandens Foranstaltning, vilde man savne Bestemmelse om, hvorledes de igjen skulde haves. Naar en saadan Lov skal udkomme, maa jeg stemme for den saaledes som den foreligger.

Lysgaard: Jeg maa udtale den Mening, at permanente Sundhedskommissioner paa mange Steder ikke blot vil være uden Nytte, men den Omstændighed, at man maa slæbe paa dem til ingen Nytte, kan svække Troen paa deres Hensigtsmæssighed, naar de virkelig tiltrænges; for at en Autoritet skal kunne virke med Kraft, er det nødvendigt, at

man har Tro paa dens Nytte og Nødvendighed, og jeg mener, at under ekstraordinære Omstændigheder, hvor der maatte vise sig store Aarsager til en vordende Sygdom, der kan Sundhedskommissionerne være paa sin Plads, men under almindelige Forholde og paa Steder, hvor Sundhedstilstanden er tilfredsstillende, maa jeg vedblive min tidligere udtalte Mening, at de snarere kunne gjøre Skade end Gavn. Man seer af § 11, at Sundhedskommissionen ikke har nogen Autoritet, men at der udtræves Kongelig Resolution for de Foranstaltninger, den tilsigter at gennemføre; nu kan man vel ikke tænke, at der erholdes Resolution for, hvor ofte Vinduer skulle aabnes eller dæklige. Overhovedet troer jeg, at man ikke vil hjælpe sig langt med de Bestemmelser, man nu har, og jeg kan, efter den Mening, jeg har tilladt mig at udtale om Sundhedskommissioners Nødvendighed paa Landet i Almindelighed, ikke være saa villig til at indgaae paa, at en Bestemmelse, som den af Holtan foreslaaede, blev optaget i Loven. Man kan især vistnok paa mange andre Maader virke i samme Retning, som den, man her tilsigter; det er saaledes i den senere Tid bleven paalagt samtlige Læger at afsjæve Jnderretning om Sundhedstilstanden i sine Distrikter og om de almindelige Aarsager til de forekommende Sygdomme; det er en velgjørende Foranstaltning, og naar man kunde tænke sig, at der blev udgivet Skrifter, som behandlede denne Materie, saa vilde det være en ganske anden hensigtsmæssig Maade at virke paa, end at lægge en Nødvendighed i Sundhedskommissionens Haand, som i Regelen ikke vil udrette Noget.

Rektor Holmboe: Man er i denne Sag udfat for Misforstaaelse paa mange Kanter; naar man har sagt, at man ikke kan faae Resolution for, hvor ofte Vinduer skal aabnes, saa er der Jagen, som har tænkt derpaa. Der er i § 11 givet et Blik om de Gjenstande, Sundhedskommissionen skal have for Øie, men jeg troer, at de gerne kunde have været borte, idet jeg antager, at Kommissionen vilde være opmærksomme derpaa alligevel; det er kun, naar Kommissionens Foranstaltning foranlediger Udgifter for Kommunen, at den udfordrer Resolution, men ingenlunde til enhver Foranstaltning, som ikke er forbunden med nogen Udgift. Jovrigt antager jeg, at det maatte være en kun lidet begavet Læge, som var Formand i Kommissionen, naar han ikke skulde kunne øve stor Indflydelse paa Kommissionens Medlemmer i at vække Opmærksomheden for Risikoen, som man ikke havde lagt Mærke til, fordi de havde været almindelig herskende i Bygden, og havde han først vundet Kommissionens Medlemmer for sin Anskuelse, vil det være en Propaganda til at virke videre i en større Kred. Naar man har meent, at det skulde være hensigtsmæssigt at foranstalte Skrifter udgivne om denne Materie, saa har jo Kirkedepartementet holdt paa at udgive saadanne Skrifter, men de ere kun blevne lidet læste, thi det forholder sig med dæklige Skrifter saa, at man først maa have erkjendt Trangen til en Forbedring, hvis Skrifterne skulde virke; det vil

virke ganske anderledes, at disse Sager blive gjort til Gjenstand for Dreverielse af Røgdenes fornødigste og meest agtede Mand, og om det skulde skee et Par Gange om Aaret, thi hvorigere kan man vel ikke antage, at disse Møder i Almindelighed vilde blive holdte, skulde det da være saa overmaade besværligt?

Schwartz: Enten maa jeg misforstaae Loven, eller ogsaa maa Hr. Lybgaard gjøre det, naar han siger for, at Sundhedskommissionerne skulde tabe i deres Autoritet til at faae deres Forskrifter gjenneførte, men denne Frygt er vistnok aldeles ugrundet; Hr. Lybgaard siger, at Sundhedskommissionen ikke kan fatte nogen Beslutning, uden at den maa gaae igjennem vedkommende Formandskab og erbrerres Resolution for den, og at man ikke kan antage, at der vil erholdes Resolution for, hvor ofte der skal lufies og destille, men det er heller ikke for saadanne Tilfælde, at Resolutionen skal erbrerres; jeg har opfattet Loven saaledes, at, naar man taler om almindelige Foranstaltninger, til hvis Guldighed der skal erbrerres Resolution, saa gjælder det Forskrifter, som ere af en større Betødning og strækker sig til en videre Strækk, f. Ex., naar man vil optrække almindelige Regler angaaende Bygningsevæsenet, Husenes Indretning, en eller anden Besøfts Tilladelighed, medens jeg ikke troer, at Kommissionen behøver nogen Approbation paa de Forskrifter, som ligaa dens daglige Gjøren og Løden nærmere og indskrænke sig til mere nærliggende Sanitetsforholde, og jeg troer, at jeg i denne Opfattelse af Loven har Medhold i dens § 26; jeg sees ikke Andet, end at Loven er klar og bestemt nok i dette Tilfælde, og at Sundhedskommissionen ikke savner Autoritet i Loven; hvis det skulde briste den paa Autoritet, maa det være Kommissionens egen Skyld. Videre skal jeg ikke indlade mig paa Debatten; jeg maa gjøre den samme Anvendelse af Hr. Møstiges Ytringer, som Hr. Smith-Petersen har gjort, thi naar intet Møde er blevet afholdt siden 1857, saa har det ikke været noget stort Bryderi; at Forholdene ere saa gode i et enkelt Distrikt, glæder mig at høre, men det forekommer mig, at det oplyste Faktum ikke taler til synderlig Fordeel for vedkommende Distriktslæge, det forekommer mig besværligt, at han kan have gjenneført et heelt Distrikt uden at have fundet Noget, der kunde onskes foranstaltet i sanitær Henseende.

Lybgaard: Hvorledes Loven skal forståes har der været forskjellige Meninger om; jeg har simpelthen læst § 11, som angiver de Gjenstande, paa hvilke Sundhedskommissionen skal have sin Opmærksomhed henvendt; men deraf vil vistnok kun komme meget lidt. Jeg troer, man har gjort en urigtig Anvendelse af Hr. Møstiges Ytringer; skulde et lignende Forhold vise sig i de fleste af vore 400 Præstegjeld, maatte man vel sige, at Regelen var, at Sundhedskommissioner paa Landet ikke vare nødvendige, og jeg troer ogsaa, at Erfaring vil vise, at de, idetmindste for de større Distrikter, vilde findes mindre fornødne. Den Bebrudelse, som Hr. Schwartz har gjort en Røge, som kunde reise igjennem

et Distrikt uden at finde det fornødent at bringe foretagne Foranstaltninger paa Bane, vilde være mindre vel anbragt, den praktiske Mand veed, at naar man har den almindelige Mandes Tærke og Kereset mod sig, har det sin Uanselighed at bringe Forandring deri, og der udfordres flere Aarsager, naar man skal kunne gjøre sig Haab om, at Foranstaltninger i den Retning virkelig skal kunne faae noget Godt.

Møstige: Jeg kan ikke have Noget imod, at Hr. Schwartz søger saa meget som muligt at svække, hvad jeg har anført, men det har faaet mine Tølelser, at han har udtalt sig mindre forbeholdstomt om vedkommende Embedsmand, jeg troer det er en ligesaa hæderlig og dygtig Mand, som han er udsjær i Udørelsen af sit Embede.

Schwartz: Jeg er ikke den, som vil drage Personligheder ind under Debatten, og jeg skal afholde mig derfra, om ogsaa enkelte Ytringer kunde synes at give mig nogen Oplysning dertil.

Sorensskriver Strøm: Der er bleven indvendt mod Loven, at det skulde være en saa særdeles Ulempe, at Drøbereren maa give vedkommende Læge Underretning om Afholdelsen af Repræsentantsmøder, men denne Ulempe kan dog ikke være saa synderlig stor, han maa jo give Røgden Underretning, og han først skal gjøre en Anmeldelse, kan det dog ikke være nogen saa besværlig Sag at gjøre denne anden med.

Møstige: Antager Sorensskriver Strøm, at denne Regel bliver anvendt i de fleste Tilfælde?

Sorensskriver Strøm: I de Distrikter, hvor jeg har levet og virket, er man isagttaget den; Anmeldelsen for Røgden er bestemt ved Lov, og den er bleven befulgt.

Bergsgaard: Det kan være vigtige Sager, der skulde behandles, saa det kunde være til Skade, om man vilde opholde sig efter Røgden, det hender derfor ikke saa sjældent, at Møder afholdes, uden at Røgden er givet Underretning.

Sorensskriver Strøm: I dette Tilfælde maatte Folgen være, at de fattede Beslutninger vilde kunne erklæres ugyldige.

Præsidenten: Jeg vil holde mig til Odelsthingets Beslutning. Det vil sees, at Hensigten med Oprettelsen af disse Sundhedskommissioner er at vække Opmærksomheden for de sanitære Forhold, og man kan ikke konsekvent lade det heres paa enkelt Mand eller et enkelt Formandskabs Ansættelse om disse Forhold, man vilde derved handle mod Lovens Hensigt. Naar man har anført, at det er et stort Apparat, som sættes i Bevægelse, og at man ved at indrette dette Apparat i rolige Tider vil svække dets Betødning, naar det mest tiltrænges, saa kan jeg gjerne indrømme, at Forholdene ere forskellige paa de forskjellige Steder, og at der kan være Distrikter, hvor saadanne Sundhedskommissioner maa sees kunne synes mindre nødvendige, men vi maae vistnok ogsaa erkjende, at der i ethvert Distrikt altid vil være Noget at foretage, de forskellige Embedsmand vilde altid have Et og Andet at udrette, om det just ikke er store Epidemier forhaanden, vil

der dog ganske vist være Mangler i hygieinisk Henseende, som det maa være ønskeligt at faae afhjulpede, og det er ogsaa Grundtanken med denne Foranstaltning, at man skal søge at forekomme disse skrækkelige Epidemier, som vi ikke saa sjelden ere udsatte for, ved at have Dymærksomheden benvendt paa alle de Ting, som kunne frembyde og vedligeholde deslige Epidemier. Grunden til, at disse Epidemier, som i den senere Tid vare hjemstødt os, have hæret saa voldsomt, er just, at man ikke ved nogen foregaaende Foranstaltning har søgt at forebygge, at disse Sygdommes Virkninger blive for store. Ser i Byen kan man en Stadsfuldmægtig og en Politimester, som skulle have sin Dymærksomhed benvendt paa Alt, hvad der kan fremkalde Sygdomme eller give dem Næring, og man skalde derfor troe, at Christiania ikke kunde frembyde noget saa særdeles Fokus for de større Sygdomme; men naar Kolera er udbrudt, har man gennemrodet enhver Krog, og saa har man fundet Fokus for Sygdommen, imen har fundet flere Familier boende sammen i trange, mørke og fugtige Rum, ja man har fundet Fokl boende ovenover Gjødseldynger; det er gjerne paa saadanne Steder, at Sygdommen er brudt ud og har rafet værst; havde man sin Dymærksomhed benvendt paa disse, vilde saadanne ondartede Sygdomme ikke saa let kunne styrte over Fokl uden nogen Forberedelse. England er det Land, hvor man er gaaet videst i denne Henseende, der er den Erfkjendelse, navnlig siden man har været hjemstødt af Kolera, trængt iagttagelse, at det ikke gaaer an at lade alle de ældre Forhold blive bestaaende, men at man skidig maa have sin Dymærksomhed benvendt paa Alt, hvad der kan frembyde Virkningerne af denne og lignende Menneffshedens Svøber; det har bevirket, at man har faaet en Akt, hvoraf Grundtridene til denne Lov ere hentede; jeg mener, at vi har fuld Fjelse til at følge dette Lands Eksempel i denne som i saamange andre Henseender; men skal man have den fulde Nytte af denne Foranstaltning, maae vi generalisere den og ikke lade det berøse paa en enkelt Mands eller Kommunes Foragødtbestjendende, men den skal komme istand eller ikke, det er Hovedsagen. Forfaardt man har søgt, at der gives Steder, hvor Sundhedskommissionerne ikke vilde have stert at gjere, og hvor de, som en Følge deraf, vilde være udsatte for at sygne hen, saa troer jeg ikke iunderlig derpaa, der vil altid være Noget at gjere; det er en vigtig Sag, at man har et Apparat færdig, som man kan gjere Brug af, naar det tiltrænges, og det vil være en Støtte for Lægen. Jeg kan ikke forstaae Lvsgaard, naar han har indvendt med Loven, at det maa være Formandskabernes egen Virksomhed, som skulle fremkalde Kommissionerne; thi det er jo Hensigten med denne Lov, og jeg skjener ikke rettere, end at alt det er iagttaget, som Lvsgaard fordrer; man vil sege at virke paa Kommissionens Medlemmer og vække hos dem Sandfen for, hvad der kan bidrage til en Forbetring af de Forhold, og de ville da udbræde den videre, Enhver i sin Kreds; de Mangler,

som kunde forefindes i enkelte Fjuse eller hos enkelte Familier, vilde ikke være Gjenstand for Tvangsforbødsregler, de maae søges afhjulpede ved at Lægen og de andre mere oplyste Mænd søge at indvirke paa Vedkommende ad Overbeviidningens Bei, men ved Siden heraf gaaer Tvangsforbødsregler, som tilhjøte videre og mere almindelige Foranstaltninger; man maae ikke forstaae det saaledes, at Alt, hvad der foretages af Sundhedskommissionen, vil iverksettes ved Træng; flere af de Ting, der ombandles i § 11, ville saaledes ikke søges iverksette ved Træng. Jeg troer det vil være et Brud paa det Princip, som gaaer igjennem Loven, om man vil gaae ind paa Postens Forslag.

Lvsgaard: Skjønt jeg tidligere har erklaret, at jeg ikke holder videre paa mit Forslag, troer jeg dog at burde vedblive det, da flere have ytret at ville stemme for det.

Lvsgaard: Naar jeg ytrede Tvivl om, at Sundhedskommissionerne vilde kunne udrette noget Særdeles, uden at der ere mere almindelig virkende Aarsager, som kunde synes at paafræve en saadan Foranstaltning, saa var det ikke min Mening, at dertil just skulde udbræves Epidemier, men naar Lægen kunde paaavise almindelige Forhold, som maatte antages skadelige for Sundheden, troede jeg, at Sundhedskommissioner burde oprettes, men uden at saadanne Omstændigheder kunne paaavise, antager jeg ikke Sundhedskommissionerne vilde kunne udrette Noget. Man maa vel gaae ud fra, at Sundhedskommissionerne vilde blive sammensatte af Bygdens bedre og mere oplyste Mænd; og ligesom Lægen i Almindelighed og paa sine Reiser vil have Anledning til at benvende Dymærksomheden paa de forskjellige Ting, som kunne være Aarsag til Sygdomme, og være skadelig for det menneskelige Legeme, saaledes vilde vel ogsaa disse Mænd gjere det samme, naar Leiligheden dertil frembyder sig, men det giver ikke deres Foresendinger nogen større Vægt, at de ere Medlemmer af en Sundhedskommission. I England, hvor man jo veed, at der findes saunter en stor Mængde Menneffer, sernemmelig i Fabrikdistrikterne, der kan vistnok en saadan Foranstaltning være nødvendig, ligesom jeg ogsaa anseer Sundhedskommissioner i Byerne baade hensigtsmæssige og nyttige.

Schwartz: Store bestemte Aarsager til en mindre god hygieinisk Tilstand lader sig ikke altid paaavise, men det er just disse mindre Aarsager, som bærer for sig yder sit Bidrag til en mindre god Sundhedsstilstand, som man skal bære sin Dymærksomhed benvendt paa og søge hervede.

Lvsgaard: Jeg kan ikke troe, at Sundhedskommissionerne vilde mægte disse smaae Omstændigheder, Sundhedskommissionerne vilde ikke kunne forme maae Fokl til at aflegge deres Vaner i Smaating, men praktiske Erfaring taler derimod. Der findes jo forovrigt Fokl i Byaden, f. Ek. Skolelærerne, som man maae troe ikke ville unlade at gjere opmærksom paa saadanne Uvaner og Forkærtbeder i det daglige Levets, som kunne antages at virke skadeligt.

Præsidenten: Sagen stiller sig anderledes, naar man har en Kommission, hvis Hverv det er at have Opmærksomheden bevendt paa et vist Maal, end naar den blotte Rundskab er tilstede, at Vedkommende har nogen særegen Dyforbring til at søge at bane den Indgang hos Andre ved Paavirkning af deres Overbeviisning; man fornegter det Princip, som Loven er bygget paa, naar man gaaer ud fra en saadan Anskuelse, som den, Lysgaard er gaaen ud fra, at enkelte private Mænd skulde kunne udrette det samme som Sundhedskommissionen.

Lysgaard: Præsidenten udstrækker mine Ytringer længere, end jeg troer de gav Anledning til; det var blot, hvor der handlede om Smaating, at jeg sagde, at Sundhedskommissionerne vilde tage sig saa ivrigt af sit Kald, at de, selv i en By, vilde opsøge enhver Kro for at see, om Reenligheden bliver overholdt.

Præsidenten: Det er dog Mening af Loven. Ved Voteringen blev Holtans Forslag forkastet mod 8 Stemmer.

§ 9.

I de Distrikter, hvori Sundhedskommissioner ifølge Loven af 5te August 1857 allerede ere indrettede, overtage disse tillige Sundhedskommissionernes almindelige Hverv overeensstemmende med nærværende Lov.

Paus: Det forekommer mig, at Ordet: „almindelige“ er mindre rigtigt og burde vel helst være udeladt.

Sæther: Det sigter vel til, at efter den tidligere Lov vare Sundhedskommissionerne oprettede med specielt Hensyn til den syddalste Sygdom, medens Sundhedskommissionerne efter denne Lov, skulde have sin Opmærksomhed bevendt paa Alt, hvad der kan fremkalde Sygdom almindelighed.

Præsidenten: Jeg kan indrømme, at dette Ord gjerne kunde have været borte, men jeg kan paa den anden Side heller ikke sjonne, at det virker forstyrrende paa Meningen.

§ 10.

Møder i Sundhedskommissionerne paa Landet, i hvis Forhandlinger ogsaa vedkommende Foged har Ret til, dog uden Stemmeret, at deeltage, afholdes saavidt muligt paa samme Dag og samme Sted, hvorpaa Kommunerepræsentationen sammentræder. Det paaligger derfor Formandskabets Ordfører at meddele Sundhedskommissionens Ordfører betimelig Underretning om ethvert Repræsentantmødes Berammelse. Amtmanden kan iøvrigt igjennem Ordføreren erholde Møde berammet, naar han finder det fornødent.

Mossige: Der er allerede tidligere bleven gjort opmærksom paa, at man har søgt at holde Politiet udenfor denne Lov, men af denne seer man, at Fogden har Ret til at deeltage i disse Forsamlinger, og det kan maaskee for en Deel være begrundet, naar man seer hen til § 5, ifølge hvilken der paaligger Politiet visse Pligter, men er denne Ret begrundet for Fogdens Vedkommende, forekommer det mig, at Lensmanden burde sættes i samme Stilling; jeg antager, at paa Landet vil

Lensmanden faae Adskilligt at bestille paa Grund af denne Lov. Jeg veed nok, at man ialmindelighed ikke vil negte Lensmanden Afgang til Kommissionens Møde, men jeg vil ikke, at han skal betragte det som en Naade, at han faaer deeltage i disse Forhandlinger, og jeg vil derfor foreslaae, at der efter „Foged“ tilføies „og Lensmand“. Hvad angaaer andet Punktum, har jeg allerede før udtalt, at denne Bestemmelse kan forvolde Formandskabets Ordfører stort Bryderi, jeg troede, at man muligens kunde lade det hele Punktum gaae ud. Det beider videre i tredje Punktum „Ordføreren“, men om her menes Formandskabets Ordfører eller Sundhedskommissionens Ordfører er ikke ganske klart; naar man vilde driste sig til at sætte andet Punktum ud, vilde tredje Punktum kunde affattes saaledes: „Amtmanden kan igjennem Sundhedskommissionens Ordfører erholde Møde berammet o. s. v.“, derved vilde jeg finde mig tilfredsstillt; jeg vil imidlertid ikke have dette betragtet som noget Forslag, førend jeg har hørt Andre udtale sig derom.

Thorne: Jeg vil stemme for Mossiges Forslag, det er i Konsekventse med Bestemmelsen om Fogden, thi Lensmanden er Fogdens Repræsentant i Soquet. Hvad Udelæelsen af andet Punktum angaaer, kan det vel ikke have nogen Betænkelighed, og jeg vil ogsaa stemme derfor, hvis der bliver fremsat et Forslag.

Præsidenten: Jeg har ikke noget imod at gaae ind paa det første Forslag; det kan være hensigtsmæssigt, at Lensmanden stedes Afgang til Sundhedskommissionens Forhandlinger; derimod kan jeg ikke være enig i det antvode Forslag, at den Passus skal udgaae, thi jeg mener, at saaer ikke denne Regel, kan det lede til Forsøgelse af Uelligheden for de øvrige Kommissionens Medlemmer.

(Fortsættets.)

Færdig fra Trykkeriet d. 5te Juni Kl. 8 Efterm.

Christiania.

Trykt og forlagt af S. J. Jensen.

Storthingstidende.

1860.

Forhandlinger i Lagtinget.

N° 65.

Møde den 27de April.

Præsident: U. A. Møghfeldt.

(Fortsættelse.)

Sæther: Med Hensyn til det første Forslag har jeg Betæneligheder ved paa denne Maade at forsøge Lensmandens Forretninger og Pligter, som allerede kan være mange nok; selv om Bestemmelsen er tilladende, kunde det dog blive anset som en Forsømmelse, om han undlod at indfinde sig i Møderne. Med Hensyn til Berammelsen har jeg tænkt mig, at Sagen vilde gaae saaledes til, at Formandskabets Ordfører underretter Sundhedskommissionens Ordfører om, at til den og den Tid vil blive afholdt et Repræsentantmøde, hvorefter det da beroer paa Lægen, om han finder det fornødent til samme Tid at afholde et Sundhedskommissionensmøde; at man har sat Repræsentantmøde, er fordi man ansaa det ønskeligt, at der var saa Mange som muligt tilstede, for at de kunde nyde godt af Lægens Betæneligheder; det vil vel kun være under ekstraordinære Omstændigheder, som f. Ex. under en udbrudt Sygdom, at Lægen vil beramme særskilt Sundhedskommissionensmøde.

Bergsager: Det Væsentlige er, at Ordføreren i Sundhedskommissionen kan faae Anledning til at forhandle sammen med Repræsentanterne, og det troede jeg kunde opnaaes ved, at man indtog en saadan Bestemmelse:

„Ordføreren i Sundhedskommissionen kan gjennem Formandskabets Ordfører erholde berammet Møde i Sundhedskommissionen afholdt i Forening med Repræsentantmøde, naar det maatte ansees hensigtsmæssigt“.

Sorenskriver Strøm: Jeg mener, at dette Forslag vil foranledige langt mere Skrivers end Bestemmelsen i Odelsthingets Beslutning; jeg kan ikke troe, at Forslaget vil være stiftet til at opnaae det Viemed, som Hr. Bergsager har dermed, nemlig at forstaae Formandskabets Ordfører nogen Lettelse.

Bergsager: Det maa dog være ganske klart, at det vil blive Tilfældet, thi efter mit Forslag kan det heide, at Ordføreren kun kommer til at skrive en enkelt Gang, medens han efter Odelsthingets Beslutning vil være nødt til at skrive hver Gang der skal afholdes Repræsentantmøde.

Præsidenten: Det er Lovens Tanke, at man skal have saa liden Uvillighed som muligt af Sundhedskommissionens Møde, men det vil ikke blive Tilfældet efter Bergsagers Forslag, thi der er efter det Intet i veien for, at Sundhedskommissionens Ord-

fører kan beramme Møde afholdt til en anden Tid end det ordinære Repræsentantmøde.

Bergsager: Naar Lægen finder, at der er noget at forhandle, vil Repræsentantskabet vistnok finde sig i at afgive Møde.

Paus: Bergsagers Hensigt med sit Forslag er, at faae hævet den Pligt, der efter Lovens paahviler Formandskabets Ordfører, at underrette Sundhedskommissionens Ordfører om, hver Gang et Repræsentantmøde skal afholdes, hvorimod han vil, at Ordføreren i Sundhedskommissionen skal henvende sig til Formandskabets Ordfører, naar han har noget at forhandle, for at et Repræsentantmøde til den Ende kan blive afholdt.

Natvig: Hidtil har Lagtinget ikke gjort nogen Anmærkning til Loven, og det er en Grund for mig til ikke at gaae ind paa Møssiges Forslag, thi jeg skulde ikke ansee det hensigtsmæssigt, at Loven for den Sags Skuld tilbageendes til Odelsthinget. Møssige erklærede selv, at han antog, at Lensmanden vilde faae Afgang til Forhandlingerne, selv om ikke denne Bestemmelse indtages i Loven, og det antager jeg ogsaa. Hvad Bergsagers Forslag angaaer, vil det blot forvalte Sagen.

Møssige: Jeg sagde nok, at jeg troede, at Lensmanden vil komme ind i disse Foramlinger, men det kunde hende, at han snart kom ud igjen, naar han blandede sig i Diskussionerne paa en Maade, som ikke smagte Bedkommende, og det var for at forebygge dette, at jeg troede, at Loven burde have en Bestemmelse om, at Lensmanden var berettiget til at deeltage i disse Møder.

Sorenskriver Strøm: Naar Bergsager holder saa stærkt paa, at man ikke bør bebyrde Formandskabets Ordfører med Meddelelsen af denne Underretning til Sundhedskommissionens Ordfører, saa kan det ikke være det Smule Skrivers, han nærmest har for Die, men det maa være Brevets Uffendelse til Posten, men han er jo allerede nu efter Formandskabsloven pligtig til at sende Fogden saadan Underretning, og da kan det dog ikke være noget synderligt Bryderi, at Budet tager et Brev mere med, og tilføjer til den Pligt at give Fogden Meddelelse, vil han vel ogsaa tilføjes den Pligt at give Sundhedskommissionens Ordfører Underretning.

Præsidenten: Sagen vil vel i Almindelighed ordnes saaledes, at Formandskabets Ordfører og Sundhedskommissionens Ordfører vilde konferere med hinanden om den beleiligste Tid for et Mødes Afholdelse, og saa vil videre Underretning ikke gjøres fornøden.

Bergsager: Naar Præsidenten antager, at man kan indrette sig paa denne Maade, kan jeg gjerne frasælde mit Forslag.

Mossige: Jeg vil kun bemærke, at, forsaavidt der ikke maatte vedtages andre Anmærkninger til Loven, vil jeg ikke, at den skal tilbagesendes for mit Forslags Skyld, om det maatte bifaldes; men jeg vil i saa Fald, at det skal betragtes, som om det ikke var fremsat.

Da den reelementsmæssige Tid var udløben, blev Sagens videre Fortsættelse opsat til næste Møde.

Præsidenten refererede dernæst:

Odelstingets Beslutning til Lov indeholdende Bestemmelser om Kommunestaternes Udligning i Finnmarkens Landdistrikt.

(Ublagt til Foretagelse i et senere Møde.)

Mødet hævet.

Møde den 27de April.

Præsident: U. A. Møysfeldt.

Dagsorden:

Fortsat Behandling af Odelstingets Beslutning til Lov om Sundhedskommissioner m. V.

Mossige: Det maa være mig tilladt fremdeles at henlede Opmærksomheden paa § 10, som jeg ved nærmere Granfning ikke har fundet mig tilfredsstillende ved; man vil see, at man har søgt at ordne Sagen saaledes, at Sundhedskommissionernes Møde skulde holdes paa samme Tid som Repræsentantskabets, men dette troer jeg ikke er hensigtsmæssigt, jeg troer, at Berammelsen af Møders Afholdelse bør udgaae fra Ordføreren i Sundhedskommissionen, jeg har tænkt mig, at, naar Løgen reiste ud, vilde han afholde flere Møder paa samme Rejse, men naar han skulde være afhængig af Formandskabets Ordfører, vilde han kunne komme til at maatte gjøre flere Rejser. Jeg antager ikke, at disse Møder ville blive saa særdeles hyppige, og naar Løgen har erklæret, at han vil indfinde sig til en bestemt Tid, vil Formandskabets Ordfører kunne bestemme, hvorvidt ogsaa andre Sager maatte blive at foretage i det samme Møde. Jeg vil foreslaae en Omredaktion af den hele §, hvorefter den skulde komme til at lyde saaledes: „Møder i Sundhedskommissionerne paa Landet, i hvis Forhandlinger ogsaa vedkommende Føged og Lensmand har Ret til, dog uden Stemmeret, at deeltaae, afholdes efter Ordføreren's Berammelse paa det Sted, hvor Kommunebestyrelsen sædvanligviis holder sine Møder, og hvorom Formandskabets Ordfører betimelig underrettes. Amtmanden har o. s. v.“ Derved vil man undgaae den i mange Tilfælde intetfæende Underretning om Repræsentantmødernes Afholdelse, som det, efter Sen, paaligger Formandskabets Ordfører at meddele. Den Antydning, som Præsidenten igaar gjorde, at begge Ordførere kunde kon-

ferere med hinanden om den beleiligste Tid for Mødets Afholdelse, har ikke Medhold i Loven.

Sorenssriver Strøm: Jeg vil gjøre opmærksom paa, at i Loven af 5te August 1857 findes ikke den Bestemmelse, som her er indtaget i anden Passus, og da denne Lov staaer uantastet af den nærværende, forekommer det mig, at der vil opstaae en Strid mellem disse Bestemmelser.

Mossige: Den ældre Lov angaaer kun de Egne, hvor den spædskte Eggdom hersker, medens denne Lov bliver almindelig for det hele Land.

Smith-Petersen: Jeg kan nok indrømme, at disse Anmeldelser om Repræsentantmøderne ofte kunne blive intetfæende, men det er Mening, at Løgen skal indfinde sig ved Repræsentantmøderne, naar han har noget at forhandle, fordi man har saalidet som muligt villet volde disse Renneffer Bryderi, hvergang det ajaldt at søge at indvirke paa deres Overbeviisning, saa jeg troer, at den Maade, hvorpaa Sagen er ordnet efter Loven, er den bedste; det er som saat nok muligt, at disse Breve ofte kunne blive intetfæende, men saa er da heller ikke Besværet med deres Affattelse saa særdeles stor. Jeg havde tænkt, at det maatte kunde lade sig gjøre at laae lidt af paa denne Anmeldelsespligt, men man har vistnok ikke godt for at gjøre det, naar man seer, som det her er bleven oplyst, at Anmeldelser, som ere bestemte ved Lov og skulle være bindende, paa sine Steder blive forsømte.

Lie: Jeg kan ikke komme bort fra den Tanke, at der ved Lovens Bestemmelse vil forvoles Ordførerne adskilligt Bryderi, thi vistnok ville disse Anmeldelser nogetsaaner være ligegyldige, men de ville som oftest gaae hver sin Vej. Man maa vel i Regelen underrette Føgeden om Repræsentantmøderne, thi jeg kan ikke troe Andet, end at, naar man ikke vilde være streng, maatte de Beslutninger kunne erklæres ugyldige, som vare fattede i et Repræsentantmøde, hvorom Føgeden ikke var given Underretning. Den Tanke, som Præsidenten udtalte igaar, tiltalte mig meget, da Ordføreren vilde erholde nogen Lettelse ved at Sagen kunde ordnes paa den Maade. Man maa lægge Mærke til, at Ordførerne have ikke ganske ubetydeligt Bryderi, naar de, som Tilskælder er i vort Amt, skulle give Amtmanden 2 Afskrifter af ethvert Mødes Forhandlinger. Ordføreren vil en af de vigtigere Poster i Kommunen, den er derhos en brødbles Bestilling, man man derfor vogte sig for at gjøre disse Poster altfor bekværlige, for at ikke de bedste Mænd i Kommunen skulde søge at unddrage sig dem.

Bergsager: Grunden, hvorfor man har afvejet fra den generelle Bestemmelse i Loven af 1857, er at man har villet spare Kommunebestyrelserne for Bryderi, men naar det nu er oplyst, at det ikke vil blive Tilfældet, kan der ikke være noget iverien for at fatte Bestemmelsen som i Loven af 1857 eller efter Mossiges Forslag; dersom man her sætter en anden Bestemmelse, vil der blive en forskellig Fremgangsmaade paa de forskellige Steder, og det vil ikke være konsekvent.

Præsidenten: Jeg skulde troe, at der ikke vil være meget tabt ved at man former Lovens faaledes som er bleven foreslaaget, og undgaaer det Tillæg, som har vaart foreslaaget; dette Tillæg findes ikke i Loven af 5te August 1857. Jeg kan som Medlem af den Kommission, der oprindelig har udarbejdet det Lovforslag, som ligger til Grund for Loven, oplyse, at Bestemmelsen er foranlediget af de Distrikter, som have andraget om, at Sundhedskommissioner maatte blive oprettede; man blev gjort opmærksom paa, at det vilde være hensigtsmæssigt, at Underretning om Kommunerepræsentationens Møde meddelees Lægen, for at han kunde have Anledning til at kombinere Sundhedskommissionens Møde med det almindelige Repræsentantsmøde; men bestræbtes det, at det vil medføre altsor stort Besvær for Ordføreren, vil jeg for mit Vedkommende ikke holde paa Bestemmelsen; kan man, efter Omstændighederne, hjælpe sig med Bestemmelsen i Loven af 1857 i de Egne, hvor den spædalske Sygdom finder Sted, vil Jæren vel ikke være saa stor, om man ikke ved Loven bestemmer, at Lægen skal have Adgang til at benytte de almindelige Repræsentantsmøder. Det er jo sandt, at der ikke vil blive Anledning til at benytte Sundhedskommissionerne saa ofte paa Landet som i Byerne, og Lægen vil vel sørge for, at Møderne saavidt muligt blive kombinerede. Hvis det skulde blive Tilfældet, at denne Bestemmelse kunde bewirke, at Loven vilde vække Uvillie, vil jeg saameget mindre holde paa den, jeg troer, at Loven er beregnet paa en Smødekommun af Distrikterne selv, og Alt, hvad man kan gjøre for at hindre, at Loven modtages med mindre Bevillie, gaaer jeg gjerne ind paa. Det er oplyst, at Bestemmelsen medfører større Bryderi, en Djeq havde foreslået mig; jeg troer, at man maaskee kunde hjælpe paa Sagen ved at ubelade Den Passus.

Natvig: Jeg vil erklære mig enig med Præsidenten i, at der ikke kan være nogen synderlig Fare ved at gaae ind paa Hr. Mossiges Forslag, og der kunde være saameget mere Opfordring dertil, hvis man kunde have Haab om, at Loven isaafald vilde modtages med mere Bevillie, end ellers vilde blive Tilfældet, men jeg kan ikke komme bort fra, at Bestemmelsen er bedst, saaledes som den foreligger. Jeg gaaer ud fra, at man ikke kan vente Alt, blot af Lægen, thi i saa Fald veed jeg ikke, hvad man skal med det store Apparat; antager jeg nu, at de øvrige Medlemmer af Sundhedskommissionen ligesaa vel som Ordføreren skulde være virksomme i sin Dømt, saa synes jeg, at de ofte maatte kunde have Anledning til at foredrage Et eller Andet; gaaer man derimod ud fra, at de øvrige Medlemmer skulde være u virksomme, indtil Lægen kommer, saa kunde det maaskee være rigtigere at ordne Sagen saaledes som er foreslaaget af Hr. Mossige, men en saadan Forudsaetning, kan jeg ikke gaae ind paa. At det skulde blive saa stort Besvær for Formandskabets Ordfører, kan jeg dog ikke troe, den Smule Brevskriveri kan dog ikke have saa særdeles meget paa sig.

Sæther: Jeg er tilbøielig til at stemme for Hr. Mossiges Forslag; jeg lægger ikke saa megen Vægt paa Brydriet, det er kun af underordnet Betydning, men der er en anden Grund for mig til at stemme for Forslaget, og det er, at jeg troer, at Hensigten med Sundhedskommissionens Møde vil raammes bedre ved, at det er Ordføreren i Sundhedskommissionen, som berammer Mødets Afholdelse. Naar Formandskabets Ordfører blot har at underrette Distriktslægen om hvergang et Repræsentantsmøde skal afholdes, saa vil han ved Berømmelsen af Møderne tage Hensyn til, at saamange Sager som muligt kunne behandles paa een Dag for at undgaae, at der holdes flere Møder, end høist nødvendigt; men træffer det sig da, at Lægen indfinder sig og ønsker et Møde i Sundhedskommissionen, kunde Forhandlingerne blive saa langvarige, at Medlemmerne kunde være sløve og ligegyldige og ønske at komme bort saa snart som muligt, saa at Hensigten med Mødet ikke vilde opnaaes; veed man derimod iserveien, at et saadant Møde i Sundhedskommissionen vil blive afholdt, vil man ordne de andre Sager derefter, og forsaavidt man besværgter, at Tiden ikke vil strække til Hjemnemgaaelse af alle de Sager, der kunde være at forhandle, vil man opsætte endeel til et andet Møde. Jeg troer altsaa, at Hensigten med Sundhedskommissionens Møde bedre opnaaes, naar Ordføreren i Sundhedskommissionen er den, som berammer Mødet, end naar det skulde være Formandskabets Ordfører; man kunde maaskee, naar Formandskabets Ordfører skal give Lægen Underretning om Møderne, blive saa vant til, at der holdtes Repræsentantsmøde, uden at Lægen var tilstede, at man i Regelen gif ud fra, at Lægen ikke kom.

Præsidenten: Ved senere Estertanke er jeg dog kommen til den Dverbeviisning, at den Kombination, som er tilfattet ved Lovbeslutningen, er heldigere; man kan let ved at have denne Kombination komme til at forsøge Brydriet for de øvrige Kommissionsmedlemmer altsor meget i Forhold til den Lettelse, man muligens kunde forskaffe Formandskabets Ordfører.

Schwartz: Jeg kan henholde mig til hvad Præsidenten har ytret, og jeg kan for min Deel ikke gaae ind paa nogen Forandring. Hr. Sæther argumenterer for Hr. Mossiges Forslag fra et andet Udgangspunkt end de øvrige Herrer, som have sluttet sig til det; han troer det vil være mere i Sagens Interesse, at Ordføreren i Sundhedskommissionerne berammer Møderne; hvis man troer, at dette virkelig kunde medføre nogen Følge for Sagen, kunde det have Noget for sig, men jeg troer ikke, at den af Hr. Sæther ytrede Frygt har nogen Grund. Repræsentantsmøderne, mindst paa Landet, medtager sjelden saa lang Tid, at Medlemmerne ikke skulde kunne tage 1/2 eller 1 Time til at diskutere hygieeniske Forhold; det er jo heller ikke Sundhedskommissionens Ordfører formeent at sammenfalde Møde, naar han vil, men jeg troer, at man bør søge at undgaae saadanne specielle Møder, og det vil skee efter Lovbeslutningen. Jeg kan ikke indsee rettere,

end at man her gjør usodig Ophævelse over et Bryderi, som ikke er værdt at tale om; hvad her fordræs er, at Ordføreren skal meddele Lægen Underretning om Møderne, og den Underretning er en saa smuel Sag, at jeg ikke kan sjonne andet, end at der maatte en vigtig Grund til for at foretage en Forandring. Ved at gaae ind paa Hr. Mossiges Forslag vender man Forholdet om; nu er Sagen saa, at Lægen skal indrette sig efter Kommunerepræsentationens Befvemmelighed, men gaaer Hr. Mossiges Forslag igjennem, vil det Omvendte blive Tilfældet, da vil Sundhedskommissionens Ordfører beramme Mødet til den Tid, som for ham er den beletligste, og derefter maa Kommunerepræsentationen rette sig. Hele Sagen er klarlig den, at flere her tilstedeværende Medlemmer anseer det under almindelige Forholde for en usodig Gjæring, at Ordføreren skal meddele denne Underretning, men det maa dog erkjendes, at det Bryderi, som dermed er forbundet, et temmelig lidet, medens Følgen af, at man forandrer Bestemmelsen, kunde blive, at man skaffede Formænd og Repræsentanter et reelt Bryderi, thi istæderfor at Lægen ellers skal rette sig efter Kommunerepræsentationens Befvemmelighed, saa maa nu denne indfinde sig efter Lægens Befvemmelighed, og det blot for at spare Ordføreren det Bryderi at underrette Sundhedskommissionens Ordfører om Møderne; — jeg skulde endda ikke have sagt saa meget derom, naar ikke Ordføreren alligevel maa give andre Autoriteter saadan Underretning, men han maa jo gjøre det med Fugden, og da skjønner jeg ikke, at Bryderiet kan blive noget andet end at skrive nogle Ord mere.

Rektor Holmboe: Jeg synes, at man gjør mere af denne Sag, end den er værdt, men det forekommer mig, tillige, at Mossiges Forslag har meget for sig; jeg troer ikke der vil opstaae nogen Vanskelighed, naar Lægen betimelig underretter Formandskabets Ordfører, thi da vil han paa samme Tid kunne afholde Repræsentationsmøde, hvis der er Sager til Behandling deri; jeg synes Mossiges Forslag er meget vel begrundet. Jeg lægger ikke saa megen Vægt paa den Uleilighed, man har talt om, men jeg indseer, at denne Underretning ofte vil opløse sig i en blot og har Form, thi jeg kan ikke tænke mig, at der hyppigt vil blive afholdt Møde i Sundhedskommissionen. Jeg er derfor tilbøjelig til at stemme for Mossiges Forslag eller for at anden Passus gaaer ud.

Thorne: Jeg vil erklære, at jeg agter at stemme for Mossiges Forslag. Grunden, hvorfor man har bestemt, at Repræsentanterne skulle være tilstede ved Sundhedskommissionens Møder, er den, at man ønskede, at, hvad der forhandlede, skulde vinde den størst mulige Udbredelse, men det Samme vil opnaaes ved Mossiges Forslag. De paabudte Anmeldelser til Fugden opløser sig i en blot og har Form, og jeg vil spørge, om denne Anmeldelse til Fugden har hørt tilføje, at Fugden har indfundet sig i Repræsentantmøderne; jeg vil stemme for Mossiges Forslag, og hvis det ikke gaaer igjennem, for at anden Passus udgaaer.

Sundt: Fugden møder meget ofte i det Distrikt, hvor jeg er fra.

Mossige: Det vil erindres, at det ogsaa har været min Tanke, at anden Passus skulde gaae ud; jeg finder imidlertid, at der er Meget, som taler for mit Forslag; hvad der er det Hovedsageligste for mig er, at naar Lægen berammer Sammenkomsten, vil han kunne beramme flere Møder til Afholdelse paa en og samme Rejse, og derved vil Omkostninger kunne spares. Hvad jeg forøvrigt kunde have at ytre, er allerede anført af Rektor Holmboe og Thorne.

Hilsen: Denne S, seer jeg, er eenstemmigen bleven antagen af Odelsthinget, og jeg kan heller ikke andet end stemme for den uforandret. De Grunde, som Mossige har anført for sit Forslag, have ikke synderlig Vægt, jeg skal især gjøre opmærksom paa, at Lægen er den Embedsmand, som mindst af alle kan beregne sin Tid, han kan ikke Uger eller Dage isorveien være sikker paa at kunne komme tilstede til et berammelt Møde, og det kunde nok vende, at Repræsentanterne, der vare samlede efter Lægens Berømmelse, ikke til Lægen at see, thi han kan kaldes ud i Rødstilfælde, som gjør ham det umuligt at indvandre til den Dag og Time, til hvilken Mødet er berammelt; det er Hovedgrunden for mig til ikke at gaae ind paa Mossiges Forslag.

Hjelsberg: Jeg troer, at Mossiges Forslag vil give Anledning til, at Loven paa sine Steder vil mødes med Uvillie; jeg ved af egen Erfaring, at i Sødstrifterne er det ofte vanskeligt at møde frem til Repræsentantforsamlinger, og det er vel ikke saa sjelden, at der bliver ilagt Kulst; skulde det nu staae i Distriktslægens Magt at beramme Møder udenfor de ordinære Repræsentantmøder, frygter jeg for, at en saadan Bestemmelse ikke vilde blive vel anseet.

Paus: Jeg vil ytre nogle Ord i Anledning af Odelsthingets Beslutning; den første Passus forekommer mig at være meget hensigtsmæssig, denne Kombination af Sundhedskommissionens og Repræsentantskabets Møder er truffen for saa lidet som muligt at uleilige Sundhedskommissionens Medlemmer. Da man har saa meget imod anden Passus treer jeg, at man uden Betænkelighed kan lade den gaae ud, jeg tænker, at Formandskabets Ordfører og Sundhedskommissionens Ordfører nok vilde vide at ordne denne Sag sig imellem, og det kan dog være muligt, at Bestemmelsen kan volde noget Bryderi for vedkommende Ordfører, da det ikke er sagt, at man der paa Stedet har Postgang; ved at lade anden Passus gaae ud, formoder jeg, at al den Ophævelse, man har gjort i Anledning af Bryderiet, bortfalder af sig selv. Foraaarvidt Holmboe syntes at antage, at det maatte blive Formandskabets Ordførers Sag at underrette Sundhedskommissionens Medlemmer om Mødet, maa jeg ud tale mig derimod, thi det maa blive Sundhedskommissionens Ordførers, som enhver anden Ordførers Sag at sammenkalde den Kommissions Medlemmer, som han er Ordfører for. Jeg vil tillade mig at fremsætte Forslag om, at anden Passus udgaaer.

Sundt: Da jeg forlangte Ordet havde Hilsen endnu ikke havt det, og det var væsentlig min Hensigt at udtale mig i samme Retning som han; han har bragt ind i Diskussionen et nyt Moment, som ikke tidligere har været berørt, nemlig at Lægen ikke kan betragtes som en anden Embedsmand, der kan see efter i sin Almanak, om han den eller den Dag har en Forretning at udføre; Møstige har tænkt sig, at Lægen kunde foretage en Rundtur i sit Distrikt, men det kan han ikke, han har ofte farlige Engdomme at behandle, især under en opstaaende Epidemie, som kan gjøre det nødvendigt, at han har et stadigt Tilsyn med sine Patienter, uden at tale om de livsfarlige Tilfælde, som ikke taale nogen Opsættelse. Paus har meent, at anden Passus burde udgaae for at lette Ordføreren for det Bryderi, som vilde være forbunden med at give Lægen den foreskrevne Underretning, men hvortil bestaaer Bryderiet? Han skal jo efter Formandskabsloven give Fogden saadan Underretning, han maa altsaa sørge for, at en saadan Skrivelse bliver sendt til Postbuxen, og at Breddrageren da medtager 2 Breve istedetfor 1 kan dog ikke medføre saa stort Besvær. Jeg har tænkt mig, at denne Bestemmelse er indkommen i Loven for at give Lægen Anledning til, naar hans Rejse faldt forbi det Sted, hvor Repræsentantsmødet holdtes, at tage ind der og ved Samtaler med Repræsentanterne søge at bane Indgang for de Forandringer, der maatte ønskes foretagne, og i det Hele søge at udbrede rigtige Anskuelser om, hvorledes man skal indrette sit Levets for at opfylde de tarveliggste Fordringer, som Hensynet til Ens egen Sundhed og Sundheden i Almindelighed kræver, uden at man hver Gang skulde behøve at sammensalde et saa stort Apparat; det vil vel i Regelen være saadanne almindelige Forskrifter om, hvad der kan tjene til at befordre Sundheden, som Lægen vil sørge for, og disse kan heller ikke nosom indtræges vor Umæ, thi det er desværre ikke saa ganske sjelden Tilfældet, at den simple Ting at vasse sig iagttages ikke paa mange Steder. Uvsgaard meente, at der altid i Bygden vilde findes oplyste Mænd, som vilde kunne virke i denne Retning, uden at det gjordes nødvendigt, at der oprettedes Sundhedskommissioner, men Enhver veed nok, hvad det har at betyde at sige til en Rabe, som forøvrigt kan være en brav og stikkelig Mand: „Du er skidden, gaa hen og vask dig“; men naar Lægen kommer i Repræsentantsmødet, kan han, uden at fornærme Noen, bringe saadanne Ting paa Bane. Jeg vil holde mig til Odelstingets Beslutning.

Re: Repræsentanten fra Draumen maa ikke have noget rigtigt Begreb om Repræsentantsmøderne paa Landet, naar han synes at forudsætte, at de altid ere fortløbende, de kunne ofte være fra Morgen til Aften, og da kan det være ganske rimeligt, at man, efter saadanne Møder, ikke kan have sunderlig Lust til at tage fat paa Sundhedskommissionens Anliggender.

Matvig: Jeg vilde gjerne, at disse Forsamlinger ikke blot skulde blive staaende paa Papiret; men

det frygter jeg for let kunde blive Tilfældet efter Møstiges Forslag. Jeg antager, at der er bleven oprettet en Sundhedskommission, saa skal Lægen bestemme Mødet, de Mænd, som ere blevene underrettede om dets Afholdelse, samtale undervejs om, hvad det vel kan være Lægen vil have bragt paa Bane, og naar nu Lægen kommer, og han maatte mødes med allehaande Betænkeligheder og Indvendinger, og der intet Resultat kommer af Mødet, gaaer man fra hverandre, og siger, naar man bliver spurgt om, hvad Hensigten med Mødet var: det var Intet; naar 2 eller 3 Møder løbe af paa denne Maade, er dermed Sundhedskommissionen tilintetgjort.

Møstige: Jeg vilde vistnok have tillagt den af Kjelsberg gjerte Bemærkning nogen Vægt, naar hele Repræsentantskabet skulde møde frem til et Sundhedskommissionsmøde, men da Antallet kan indskrænkes, kan jeg ikke tillægge den af ham paaregede Omstændighed nogen Vægt.

Præsidenten: Det maa bemærkes, at paa foregaaende Thing har man givet denne Regel, at Kommissionens Møde skal saavidt muligt holdes samtidigt med Repræsentantsmødet, med Hensyn til de vigtige Kommissioner i Anledning af den spedalste Sygdom, just for at den skulde tjene til Lettelse, og det maa altid blive af nogen Vægt. Hvad angaaer Møstiges Forretning, at hans Forslag vilde bidrage til, at man vilde spare endel Omkostninger derved, at Lægen hermed flere Sundhedskommissionsmøder til Afholdelse under samme Rejse, saa staaer Intet derom i Loven, og heller ikke i Forslaget, han kan gjøre det, om han vil, men han kan ogsaa lade det være, og hvis Lægen berammede Møder udenfor de almindelige Repræsentantsmøder, vil Omkostningerne forages istedetfor at formindkes.

Ved Voteringen blev Møstiges Forslag forkastet mod 5 Stemmer, og ligeledes Forslaget om, at anden Passus skulde udgaae mod 5 Stemmer.

§ 11.

Sundhedskommissionerne paa Landet skulle have deres Dyrkærfomhed henveidt paa, hvad der kan tjene til Sundhedstilstandens Fremme og Hjælpelse af de Omstændigheder, som især befordre Udvikling af Sygelighed og Udbredelse af Sygdom. Forfaa-vidt der herunder skulde opstaae Spørgsmaal om Udfærdigelse af almindelige Forskrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet inden Kommunen, bliver med dissefs Forandringelse af forholdene paa samme Maade, som i lignende Henseende bestemt i § 4.

Smith-Petersen: Jeg vil ikke negte for, at Bestemmelsen i denne § og den tilsvarende § 4 i Forbindelse med § 26, hvorefter der er overdraget Kommunebestyrelsen den ekstraordinære Myndighed at kunne give almindelige Forskrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet, gaaer noget videre end de Analogier, som ere blevene paaberaabte, nemlig Bestemmelsen i Bygningsloven for Bergen og i Loven angaaende Stab hos Jaarene; jeg vil sige, at man her er gaaet temmelig vidt, og jeg kunde nok ønske en Forklaring over, hvad der skal forståes ved almindelige Forskrifter, man burde jo tænke sig Mu-

liigheden af, at man kunde gaae lige ind paa Uegteskabsreglerne.

Præsidenten: Jeg skal tillade mig den Bemærkning, at jeg troer, man har al mulig Garanti for, at man ikke gaaer for vidt deri, at det er Kommunebestyrelsen, som har at afgjøre, om saadanne almindelige Forordninger skulle gives; i Regelen vil vel de fleste Medlemmer af Kommunebestyrelsen ogsaa være Medlemmer af Sundhedskommissionen, og man kan vel ikke antage, at de vilde gaae saavidt at binde Hænderne paa sig, og dernæst har man jo ogsaa den Garanti, som ligger i, at der til Beslutningernes Gyldighed udfordres Kongelig Approbation, saa jeg mener, man har al den Sikkerhed, som det er rimeligt at fordrer, for, at ikke en Minoritet kommer til at binde en Majoritet i utaalnelige Indskrænkninger; jeg troer, at man her driver sin Uegteskabshed for Friheden vel vidt.

Smith-Petersen: Jeg er bleven misforstaaet, naar jeg er ovsfattet saaledes, at det var af Beslutning for Friheden, at jeg gjorde min tidligere Bemærkning. Man maa tilstaae, at det er en Udøvelse af Lovgivningsmyndigheden, naar man vil gaae saa vidt, som her, og jeg mener, at Analogien er draget for langt; jeg har troet, at det stred mod min Pligt, som Medlem af denne Forsamling, ikke at benede Opmærksomheden paa, at denne Bestemmelse synes at være meget sværende.

Bergsager: Det var i samme Retning, jeg vilde ytre mig; det forekommer ogsaa mig, at den lovgivende Myndighed giver noget af sin Myndighed fra sig, og det er min Agt at foreslaae, at sidste Passus af denne Paragraf udgaaer.

Præsidenten: Der kan være noget Extraordinært i, at man overlader Kommunebestyrelsen saa stor Myndighed, men man har ikke antaget, at det kommer i Strid med det konstitutionelle System, at Kommunen raader inden visse Grænser angaaende Gjenstande, som interessere Kommunen selv, saaledes er ogsaa Sagen betragtet i andre Lande, og jeg skal i Denne Henseende kun gjøre opmærksom paa, at i England har man en Lov, den saakaldte lokale Akt, hvori man har samlet den Myndighed, som tillægges de lokale Autoriteter.

Schwartz: Det kan ikke gaae an for Landdistrikternes Vedkommende at gjøre en Forandring i, hvad der er vedtaget for Byerne; hvad der skal ordnes ved Lov, og hvad som skal ordnes ved Reglementsbestemmelser maa være eens for By og Land; Betænelighederne herved kan, efter min Tanke, ikke være større for Landdistrikternes Vedkommende, end for Byernes, og det maatte vel just være i Byerne, at man skulde frygte for, at Bestemmelserne, især i den første Tid, kunde blive strengere, end man vilde finde smagelig. Naar man vil argumentere derfra, at dette skal være noget Extraordinært, kan jeg ingenlunde medgive det, thi man giver her kun Udgang til at træffe de nærmere Foranstaltninger i Henseende til de byggeste Forholde, som ethvert Sted maatte paatræve.

Paus: Man er her inde paa et vanskeligt Punkt i Loven, og jeg kan være enig med Smith-

Petersen i, hvad han i den Henseende har anført, men da man allerede har gaaet ind paa Bestemmelserne for Byernes Vedkommende, maa man ogsaa gjøre det for Landdistrikterne, og man saar næste sig med, at det er et nødvendigt Bud, som man maae underkaste sig. Derimod kan jeg ikke gaae ind paa den Ansuelse, at dette kun skal være Reglementsbestemmelser, og jeg skal kunne paavise, at her handles om Bestemmelser, der kunne være ligesaa vigtige, som de, man har optaget i selve Loven.

Bergsager: Jeg troer, at sjønt man er kommen forbi § 4, kan der dog ikke være noget iveren for at gaae ind paa mit Forslag, thi man har jo forbeholdt sig, at Beslutningerne skulde være foreløbige, saa at man, om mit Forslag antages, har Udgang til at kunne foretage den fornødne Forandring med Hensyn til § 4.

Paus: Jeg er enig i, at naar Bestemmelsen i § 4 udgaaer, er der i Loven Intet til Hindrer for, at man kan gaae ind paa Bergsagers Forslag.

Ved Voteringen blev Bergsagers Forslag forkastet med 1 Stemme.

§ 12.

Udgifter til Protokoller og Skrivematerialier samt i fornødent Fald til Lokale og Rudsendelser afholdes af vedkommende By- eller Formandskabskommuner. Den Diætgodtgjørelse, der maatte tilkomme Kommissionens Ordførere, og som er den for Læger i Almindelighed bestemte, ligesom den særskilte Godtgjørelse, som af Kongen maatte tilstaaes en Læge, der ikke i Kraft af Embede indtræder som Ordfører i Sundhedskommissionen, udrædes af Statskassen.

Bergsager: Man er her inde paa et Hovedpunkt i Loven, idet her paa en Maade er aabnet Udgang til ad Omveie at kunne faae Læge ansat; naar en Læge faaer denne Godtgjørelse til sin svære Indtægt, vil denne kunne gaae op til nogle hundrede Daler, og paa den Maade har man det i sin Magt at faae oprettet Lægeposter, som ikke for have existeret; nu vil jeg spørge, om det er Meningen, naar et saadant Hverv er bleven overdraget en privat Læge, at dette skal vedvare hans hele Levetid; jeg troer, at det maa være Tilfældet, men isaafald har man bortgivet en stor Deel af den Myndighed, som Stortinget har forbeholdt sig.

Præsidenten: Kommissionen har tænkt sig, at det kun vil være ganske ubetydelige Godtgjørelser, som her vil blive Spørgsmaal om; naar dette Hverv overdrages til en anden Læge, som ikke er Embedslæge, bliver det ikke noget Embede, og naar der ikke kan være Tale om nogen Embedsgage, kan der ingen Betænelighed være ved, at det overlades til Kongen at bestemme Godtgjørelsen for det Tilfælde, at man finder det hensigtsmæssigt, maalkæer for en kort Tid, at antage en privat Læge som Ordfører i Sundhedskommissionen.

Rektor Holmboe: Jeg har tænkt mig, at der her er lagt an paa ikke at volde forsøgede Udgifter,

men meget mere paa at kunne gjøre Bespareser. Der er nemlig store Distrikter, hvor Forholdene ere saa, at Distriktslægen ikke kan bœ i Centret af Distriktet, og hvor det sølgelig vil være besværligt for ham at komme til Distriktets Yderpunkter, og at der kan have nedfat sig privat praktiserende Læger paa flere Steder i Distriktet, — under saadanne Omstændigheder kan man nok finde det hensigtsmæssigt at gjøre den private Læge til Medlem af Sundhedskommissionen paa det Sted, hvor han har sit Ophold. At der tilstaaes ham nogen Godtgjørelse er vel en rimelig Ting, medens man paa den anden Side vel vil spare noget med Hensyn til Diæten og Stydjen. Finder nogen Læge sig tjeut med at overtage dette Hverv, vil Regjeringen nok paafee, at Godtgjørelsen ikke sættes usforholdsmæssig høi; jeg troer ikke, man behøver at nære nogen Angstelse for, at Regjeringen skal være saa særdeles rundbaandet, jeg tænker, at faabel denne Sag, som den Omstændighed, at man har haft Banffklighed ved at faae de offentlige Lægeposter besatte, maa tilstrækkelig vise, at man ikke behøver at nære nogen Frygt i denne Henseende.

Bergsager: Jeg vil bemærke, at om vedkommende Læge ogsaa ikke bliver Embedsmand, vil der dog kunde paaføres Statskassen ikke ubetydelige Udgifter, som Storchtinget ikke har bevilget. Naar det er Mening, at en saadan Anstættelse af en anden Læge end Embedslægen kun vil blive af kortere Varighed, kunde det være hensigtsmæssigt, at der efter „Rongen“ indskydes: „midlertidig“, og jeg skal tilslade mig at foreslaae dette Tillæg. Storchtinget vil da have det i sin Magt at revidere disse Godtgjørelse paa samme Maade som midlertidige Pensioner.

Sundt: Jeg vil blot, med Hensyn til Bergsagers Frygt for, at man ved denne Leilighed skulde vise sig saa særdeles rundbaandet, gjøre opmærksom paa, at Sen selv viser, at man ikke behøver at være angstelig derfor, da Distriktslægerne skulle deeltage i Sundhedskommissionen for den almindelige Diæt; naar naar Byderiet ikke er forudsat at blive større; end at man har anset det tilstrækkeligt, at Embedslægen erholder Diæt, vil vel den Godtgjørelse, som vil blive tilstaaet den private Læge, ikke blive syn-derlig stor.

Præsidenten: Jeg maa tilstaae, at Bergsagers Forslag forekommer mig unødvendigt; jeg antager, at her er Spørgsmaal om saa sineaes Summer, at det bør overlades Regjeringen at arrangere det. Det vil bero paa mange Omstændigheder, hvorvidt Arrangementer vil blive af længere eller kortere Varighed, og man maa gaae ud fra, at der kun sjelden vil blive Spørgsmaal om et fast Regu-
lativ for Godtgjørelsen.

Bergsager: Jeg tvivler ikke om, at man paa flere Steder vil see sig nødt til at ordne Sagen paa den Maade, at man antager en privat Læge; i vestre Lister Amt, hvor Distriktslægen har Tilfyn med Amtets Sygehuus, formoder jeg, at det vil blive Tilfældet, da Distriktslægen ikke kan reise om-
kring overalt i Distriktet. Naar man synes at for-

udsætte, at jeg skulde have sagt, at Regjeringen vilde være rundbaandet med Hensyn til Fastkættelsen af Godtgjørelsen, troer jeg ikke, at jeg har benyttet mig af dette Udtryk.

Natvig: Gaaer man ind paa Bergsagers Forslag, vil man maaffee faae en Anmærkning, men jeg kan ikke ansee denne Sag vigtigere end Mossiges Forslag om, at Lensmanden skulde have Ret til at deeltage i Sundhedskommissionens Forhandlinger, som jo kun forbeholdtes at komme under Notering, forsaavidt der eller gjordes nogen Anmærkning til Loven.

Rektor Holmboe: Jeg troer, at Bergsager misforstaaer denne Sag, eller ogsaa maa jeg misforstaae den; jeg antager ikke, at nogen Læge vil blive ansat blot for Sundhedskommissionens Vedkommende, men naar der allerede findes en Læge paa Stedet, vil Regjeringen, naar det maatte ansees hensigtsmæssigt, søge at formaae denne til at indtræde i Sundhedskommissionen.

Præsidenten: Holmboe har udtalt, hvad der har været Kommissionens Tanke, og man er gaaen ud fra, at Regjeringen i de fleste Tilfælde vil antage en saadan Læge indtil videre, han vil rimeligvis blive antaget paa Opfølgelse, saa jeg troer ikke, det vil have nogen Hare med Hensyn til Statskassen, ligesom man heller ikke i Odelsvinget har havt nogen Betænkelighed fra denne Side.

Paus: Jeg maa udtale mig i Overensstemmelse med Præsidenten, at man ikke godt kan regulere Godtgjørelsen til en bestemt Størrelse. Det er nok muligt, at disse Foranstaltninger kunne drage til Følge Udgifter for Statskassen, men vil man Hensliten, maa man ogsaa ville Midlerne, medens det dog ogsaa kan blive Tilfældet, at Godtgjørelsen maaffee ikke vilde blive større, end Korffjellen vil være paa Stydjen og Diæten. Naar Bergsager har antaget, at det vil være nødvendigt at engagere en Læge i det af ham nævnte Distrikt, antager jeg, at man ikke vil kunne finde nogen Læge, som bekvemt vil kunne overtage denne Funktion; jeg veed, at vedkommende Distriktslæge har foretaget Reise til Sirendalen, og da, siger jeg, kan han reise i andre Anliggender, maa han ogsaa kunne gjøre det i dette.

Bergsager: Jeg troer, at de, som ere kjendte med Forholdene, ville erkjende, at det er en Umulighed, at Lægen, naar han skal have Tilfyn med Sygehuset, kan gjøre Reiser omkring i Distriktet, det vil nok blive Tilfældet, at der vil nedfætte sig en Læge til, og saa vil Sagen kunne ordnes paa den af mig forudsatte Maade. Jeg antager forøvrigt ikke, at Beparselsen i Stydjen og Diæten vil blive saa stor, at den vil kunne opveie Godtgjørelsen.

Præsidenten: Jeg troer, at Bergsagers Ansounement beviser formeget, thi det maatte føre til, at Lægen ikke kunde komme fra Sygehuset, og da var det ubeldigt, at man har givet ham et Distrikt paa 12 a 13 Mile.

Lie: Jeg kan ikke finde nogen urigtig Tanke i Bergsagers Forslag, og jeg troer ikke det var af-

veien, om man her som ved andre Udgifter fikrede sig Bevillingen.

Ved Bøteringen blev Bergsagers Forslag forslasket med 3 Stemmer.

Sørenskriver Strøm: Naar man læser sidste Paragraf i § 12, maa man komme paa den Tanke, at det er Meningen, at Stydsgodtgjørelsen skal udredes paa anden Maade end Diæten, men det er jo ikke Tilfældet, thi Stydsgodtgjørelsen skal ogsaa udredes af Statskassen; efter den kongelige Proposition stod Sagen anderledes, thi der var det Tanken, at Diætgodtgjørelsen skulde udredes paa en anden Maade; jeg skulde derfor troe, at det vilde være hensigtsmæssigt, at man i Begyndelsen af sidste Paragraf satte „Den Styds- og Diætgodtgjørelse“, jeg vil tillade mig at fremsætte dette Forslag.

Bergsager: Grunden til, at der blot er sat Diætgodtgjørelse, maa vel være den, at der er foregaaet en Forandring med Diætgodtgjørelsen, thi den skulde tidligere udredes af Amtskassen.

Sørenskriver Strøm: Jeg er ganske enig med Bergsager i, at dette er Grunden, men det foreskommer mig, at, naar man indtager Bestemmelser for det ene Slags Godtgjørelse, bør man ogsaa gjøre det for det andet Slags, thi naar man ikke vidste, at Stydsgodtgjørelsen udredes af Statskassen, maatte man komme paa den Tro, at der om den gjaldt en anden Regel.

Paus: Jeg anseer Strøms Forslag for overflødig, thi Regelen er jo, at Stydsgodtgjørelsen udredes af Statskassen, og da gjøres det ikke nødvendigt at gjentage den her.

Holtan: Denne Sag var paa Omtale i Kommissionen, men man ansaa det ikke fornødent at indtage Stydsgodtgjørelsen her, da det er en afgjort Sag, at den udredes af Statskassen.

Sørenskriver Strøm: Men da maatte man have haft den samme Grund til at udelade anden Paragraf af den kongelige Proposition, da det var en ligesaa afgjort Sag, at Diætgodtgjørelsen udredes af Amtskassen; jeg skal imidlertid ikke videre holde paa mit Forslag.

Paus: Jeg vil forbeholde mig, forsaavidt der gjøres Anmærkning til Loven, Nøgang til at foreslaae, at der efter „Lokale“ tilføies: „til Kommissionens Sammenkomster“ saa at derunder ikke bliver at forstaae Kontor eller andet saadant Lokale.

§ 13.

Med Hensyn til Udeblivelse fra Kommissionernes Møder forholdes i Rådskæderne efter de i Lov om Formandskaber dertil af 14de Januar 1837 §§ 15 og 43, og i Landdistrikterne efter de i Lov om Formandskaber paa Landet af samme Dato §§ 18 og 58 givne Regler, dog saaledes at Forholdets Paakjendelse og Mulkens Diktering skeer af Kommissionen.

Paus: Det kunde maaskee ansees nødvendigt, at Sen havde indeholdt en Bestemmelse om, hvor mange Medlemmer af Sundhedskommisjonen der skal til for at kunne fatte en gyldig Beslutning, samt at Beslutningerne skulle tages med Stemmeflerhed, saaledes som er foreskrevet i andre lignende Love.

Derfor Kommissionen blot havde været raadgivende, skulde jeg have anset en saadan Bestemmelse mindre fornøden, men Kommissionen har at give Regler til Befølgelse af Embedsmænd og tildeels af Private, og da kunde det synes af Vigtighed at vide, hvor mange Medlemmer, der udfordres, for at der kan fattes en gyldig Beslutning. Jeg har anmærket dette, for at man kan see, at man har været opmærksom derpaa under Lovens Gjennemgaaelse, og for at man kunde faae en Slags Fortolkning i denne Henseende. Jeg har konfereret om denne Sag med Præsidenten, og han har troet, at det fornødne vilde kunne udledes af de Bestemmelser, man allerede har, og at det saaledes ikke gjordes nødvendigt at indtage en udtrykkelig Forskrift her; jeg vil respektere denne Mening og vil ikke fremsætte noget Forslag, da det maa være tilstrækkeligt, at man skal befølge de almindelige Regler, som ere givne med Hensyn til Kommunerepræsentationen.

Præsidenten: Jeg skal til yderligere Beroligelse tilføie, at der er en Forskjel mellem Sundhedskommisjonerne i Byerne og paa Landet; Sundhedskommisjonerne i Byerne bestaaer af flere Individer, end de af Kommunen valgte Mænd, men de kunne ikke træffe nogen Forskjøning, som er bindende for Kommunens Medlemmer, eller som har Indflydelse paa deres Frihed og Rettigheder, men kan kun indgaae med Forslag derom til Kommunebestyrelsen, horefter det i § 4 tilføies „og forholdes med disse Sagers Behandling og Beslutninger i samme overensstemmende med Formandskabernes almindelige Forskrifter,“ man vil altsaa holde sig til dem ogsaa med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvor stort Antallet af Medlemmer skal være, for at man kan fatte en gyldig Beslutning. Grad Sundhedskommisjonerne paa Landet angaaer, bestaaer de foruden Løgen af den hele Kommunerepræsentation eller af nogle af dens Medlemmer, og de ville følge de samme Regler ved Beslutninger i Sundhedsvæsenets Anliggender som ellers, det følger af sig selv, at de ikke ville falde paa at fatte Beslutninger med Hensyn til Sundhedsvæsenet med et mindre Antal Medlemmer end sædvanligt.

(Fortsættes.)

Færdig fra Trykkeriet den 6te Juni Kl. 4 Efterm.

Christiania.

Trykt og forlagt af H. S. Jensen.

Storthings Tidende.

1860.

Forhandlinger i Lagthinget.

N° 66.

Møde den 28de April.

Præsident: U. A. Roskjeldt.

(Fortsættelse.)

Paus: Jeg har ikke fremsat noget Forslag, men jeg har bragt Sagen paa Bane, for at man kunde faae en Fortolkning. Naar Præsidenten har sagt, at det er Kommunebestyrelsen, som har at afgjøre, hvilke Forsøininger, der skulle træffes, saa vil man dog af §§ 5, 6 og 7 see, at der er Udskilting, som beroer paa Sundhedskommissionens Afgjærelse; jeg skal ikke videre gaae ind paa disse Destaller, men i denne Henseende kan henvises til § 26, hvor det hedder: „eller af Sundhedskommissionen“.

Præsidenten: Det forholder sig ganske rigtigt saa, at, hvor der ikke er Spørgsmaal om Penge, kan der træffes Forsøining af Sundhedskommissionen, men finder Nogen sig forurettet derved, kan man klage til Medicinalbestyrelsen, som atter kan høre den trufulde Foranstaltning.

§ 14.

Naar nogen Huusboude eller Huusfader inden sin Kreds bemærker, at en Sygdom udbreder sig til flere og derhos viser sig at være af en ondartet Bessaffenhed, har han derom at gjøre Anmeldelse til Ordføreren i Stedets Sundhedskommission eller til nogen af dennes Medlemmer, eller til nogen ved Politiet eller Jantigvæsenet ansat Embeds- eller Beskikkingsmand, fra hvem Meddelelse derom stier til Sundhedskommissionens Ordfører, eller, saafremt derved vilde forvoldes et altsor stort Tab af Tid, til en nærmere boende Læge. Den Læge, der saaledes modtager Anmeldelsen, har snarest muligt at undersøge Forholdet, meddele de fornødne foreløbige Forskrifter og, forsaavidt han ikke er Ordfører i Stedets Sundhedskommission, desangaaende at afgive Meddelelse til denne. Er Distriktets Embedslæge ikke selv Ordfører i vedkommende Kommission, erholder han fra denne Indberetning om det Indtrufne og Foranstaltede.

Foranledigede ingen Bemærkning.

§ 15.

Bed en farlig epidemisk eller smitsom Sygdoms Udbrud eller Kærnelse har Sundhedskommissionen paa ethvert Sted at anordne og foranstalte, hvad Sygdommens Bessaffenhed paa kræver. Forsaavidt der til Iverksættelse heraf kræves Pengemidler, har Kommissionen derom snarest muligt at gjøre Indstilling, i Landdistrikterne til Amtmanden og i Kjøbstæderne samt de Ledesteder, der have særskilt Kommunebestyrelse, til Stedets Magistrat

og Forandskab. Omkostninger ved deslige Foranstaltninger, med Undtagelse af Stedsagodtgjørelse til vedkommende Læger, samt til Embeds- og Besiklingsmænd, hvilken fremdeles som hidtil udredes af Statskassen, falde i Kjøbstæderne og sidstnævnte Ledesteder disse særskilte Kommuner, men i Landdistrikterne Amtskommunen tillast. Dog kan Kongen efter Omstændighederne oversføre de med overordentlig Lægehjælp forbundne Omkostninger heelt eller tildeels paa Statskassen. Omkostninger, der flyde af Foranstaltninger, som en Landdistriktskommune imod Amtmandens Villie maatte beslutte, falde alene denne Kommune tillast.

Sorenstriver Strøm: Ordet „sidstnævnte“ forudsætter noget „førstnævnte“, men det findes ikke i det foregaaende af Sen, man burde maaskee omskrive det med „førnævnte“.

Præsidenten: Det er vistnok saa, at Udtrykket ikke er synderlig velvalgt, man kunde sige blot „de nævnte“ eller „nysnævnte“.

Sorenstriver Strøm: Udtrykket forekommer mig i den Grad stødende, at jeg vil fremsætte bestemt Forslag om, at „sidstnævnte“ forandres til „nævnte“. Det er vistnok saa, at dette kun er en Sprogforandring, men naar man altid skalde sty at sende en Lovbeslutning tilbage til Odelsthinget paa Grund af deslige Forandringer, kunde Lovene komme til at laborere af saa mange Mangler i sproglig Henseende, at Lovsproget tilsidst kunde blive meget besynderligt; Imidlertid skal jeg blive staaende ved at tage Forbehold om at kunne fremsætte et saadant Forslag, hvis der forøvrigt kommer Anmærkninger til Loven.

§ 16.

Sundhedskommissionen er under saadanne Omstændigheder berettiget til at inndele Distriktet i Afdelinger og for enhver af disse at bestikke en eller flere Ordmænd, der have at udføre det dem givne Hverv efter en af Kommissionen udsærdiget Forskrift.

Foranledigede ingen Bemærkning.

§ 17.

Griber ondartet Sygdom videre om sig, kan overordentlig Lægehjælp for de angrebne Steder antages, hvorom Indberetning strax bør stie til Medicinalbestyrelsen. Ligeledes kunne midlertidige Sygehuse oprettes, angaaende hvis Virksomhed stadige Indberetninger bør stie til Medicinalbestyrelsen efter sammes nærmere Bestemmelse.

Foranledigede ingen Bemærkning.

§ 18.

Kan bekvemt Lokale til saadant Sygehuus ikke erholdes ved Overenskomst, kan det efter Sund-

hedskommisjonens Bestemmelse forlanges afftaet imod Erstatning efter lovligt Skjon.

Foranledigede ingen Bemærkning.

§ 19.

Enhver civil Embedsløge er forpligtet til, om det forlanges, mod en i Mangel af mindelig Overtienskomst af Medicinalbestyrelsen fastsat Godtgjørelse at overtage Lægetilsynet ved et midlertidigt Sygehuus, der findes inden hans Distrikt.

Foranledigede ingen Bemærkning.

§ 20.

Under mere udbredte ondartede epidemiske og smitsomme Sygdomme skal enhver Læge, som har deraf angrebne Personer under Behandling, derom gjøre Indberetning til vedkommende Sundhedskommisjon. Denne afgiver gjennem den civile Embedsløge og Overtvrigheden paaftaer det, at lade Sygdommen og dens Gang til Medicinalbestyrelsen efter en af samme udfærdiget Instrux.

Foranledigede ingen Bemærkning.

§ 21.

Personer, der lide af ondartede Sygdomme, hvis videre Udbredelse ved Smitte kan være at befrygte, skulle være forpligtede til, naar Sundhedskommisjonen eller Overtvrigheden paaftaer det, at lade sig behandle paa et Sygehuus, saafremt de ikke uden Opbhold kunne staae sig en efter Lægens For- mening betryggende Pleie i Hjemmet eller en anden privat Bolig.

Foranledigede ingen Bemærkning.

§ 22.

Betalingen for Underholdning og Behandling i midlertidigen oprettede Sygehuse, forsaavidt angaaer Personer, der have Evne til selv at bære Udgifterne ved deres Kuur, bestemmes for By- og Ladestedskommunernes Vedkommende af Kommunebestyrelsen, men for Landdistrikternes Vedkommende af Amtsformandskabet eller, naar dettes Beslutning ikke kan indhentes, af Amtmanden.

Foranledigede ingen Bemærkning.

§ 23.

Læger have paa Rejser, foranledigede ved de heromhandlede Sygdomme, den sædvanlige Godtgjørelse for Skjds og Diæt, uden at det desformedst er dem formeent at modtage Honorar af de under Rejsten behandlede Syge, som dertil have Evne.

Bergsager: Jeg har havt Betænelighed ved at stemme for denne §. Forsaavidt jeg skjøner maa det være Lægen, som har at bedømme, om Vedkommende har Evne til at erlægge Honorar, og Bestemmelsen kan foranledige, at Mange kunde søle sig generet ved den. At det skulde være Lægen formeent at modtage en Gave, troer jeg ikke man vil kunne falde paa, selv om denne Bestemmelse ikke kommer ind i Loven; naar det derimod bliver Tilfældet, at Lægen anmoder om Honorar, vil man kunne være udsat for Misfjendelse, om man ikke troer at kunne gaae ind derpaa. Den, som vil yde Lægen Roget, vil kunne gjøre det alligevel, og videre Ret bør Lægen ikke have; jeg skjøner ikke, at der er

den ringeste Grund til at beholde denne §, og jeg vil derfor foreslaae, at den gaar ud.

Præsidenten: Jeg troer, at dette Spørgsmaal hurtigt vil kunne bringes paa det Rene, thi det er en Misforstaaelse af Bergsager, naar han antager, at det er denne Bestemmelsses Hensigt at give Lægen Ret til at kunde kræve Honorar, det er ingenlunde Mening, hvorimod det er Hensigten at have den Tvivl, enkelte samvittighedsfulde Læger kunde være om, hvorvidt de vare berettigede til at modtage Honorar, som tilbødes den.

Mosfjige: Det kan nok være Mening, men Bestemmelsen, men jeg er enig med Bergsager i, at den bør udgaae, da den let kunde give Anledning til, at man troede sig forpligtet til at betale Honorar.

Præsidenten: Jeg maa erklære mig imod dette Forslag, at den skal udgaae. Der har tidligere været opfattet Tvivl om, hvorvidt Læger vare berettigede til at modtage Honorar, naar de reiste om paa Embedsvegne, f. Ex. under Epidemier, idet man har sagt, at Lægen udfører sit Hverv paa Statens Vegne og derfor ikke bør modtage Honorar af nogen Enkelt, der kommer under hans Behandling; det er for at have enhver Tvivl i denne Henseende, at Bestemmelsen er indkommen, og ingenlunde for at antyde, at Lægen skal være berettiget til at forlange Honorar.

Mosfjige: Jeg maa vedlive Bergsagers Tante; er der Noget, som vil vise sin Erkjendtlighed mod Lægen, skulde det være besynderligt, om han ikke skulde faae Anledning dertil, uden at denne Bestemmelse beholdes.

Rektor Holmboe: Det er ikke saa sjældent, at der mellem en offentlig Funktionær og Private indtræder Forhold, som have lidt med Hjertet at staae, og i saadanne Forhold er det heller ikke saa uædvanligt, at den, der nyder godt af den offentlige Funktionærs Virksomhed, har en Følelse af Erkjendtlighed, som han snuser at lægge for Dagen ved en eller anden Gave, men nu er det Tilfældet, at der findes Lovbud, hvori det udtvækkeligt staaer, at det ikke maa stee; saaledes findes der i den Lovgivning, som angaaer de lærde Skoler en §, som forbyder Rektoren og Lærerne at modtage Gaver af Disciplene eller deres Forældre; i min første Embedstid var jeg udsat for adskillig Fristelse i denne Henseende; jeg havde imidlertid ikke saa stor Vanskelighed for at modstaae den, men jeg veed, at det i Begyndelsen ikke gjorde noget gunstigt Indtryk hos Vedkommende; jeg maa ogsaa sige, at, om jeg boede paa Landet, og der opkom en epidemisk Sygdom i mit Huus, og Lægen kom reisende, og jeg havde Lov at byde, men han var negtet at modtage, saa vilde det genere mig; det er for ikke at lægge Hindringer i Veien for et saadant mere hjerteligt Forhold, at Bestemmelsen er indkommen.

Bergsager: Det er dog saa, at Undtagelserne bekræfte Regelen; nu har Holmboe oplyst, at der gives Lovbud, som forbyde Lærerne at modtage Gaver, ligesom der ogsaa findes Bestemmelser, der forbyde andre Embedsmænd under visse Forhold at

modtage Gaver, men deraf følger, at hvor der ikke findes saadanne udtrykkelige Bestemmelser, er det ikke forbudt, og selvfølgelig vil det heller ikke være formeent Læger. Jeg kan ikke faae Andet ud af Bestemmelsen, end at den, som har Gode dertil, skal yde Lægen et passende Honorar, og gjør han det ikke, vil han være udfar for Misfjendelse, han vil blive faldt en Gnier og en Knarf; det er for at forebygge saadan Misforstaaelse, at jeg vil, at S'en skal gaee ud.

Stamsøe: Denne § slutter sig til de foregaaende og har altsaa Hensyn til epidemiske Sygdomme; imidlertid kunde der maaskee være dem, der kunde nære Tvivl om Lægen blot skulde være uberettiget til at fordre Honorar af dem, der lide af en epidemisk Sygdom, eller om han ogsaa skulde være uberettiget til at fordre Honorar af dem, som led af en anden Sygdom, og som var bleven behandlet af Lægen paa hans Reiser under epidemiske Sygdomme, ligesom man kunde tænke sig, at der i et Hus forekom et Sygdomstilfælde, som Vedkommende kunde paaftaae var af epidemisk Natur, skjønt det var af en anden Bestaaffenhed. Det er muligt, at denne § kan blive misbrugt, thi det er ikke gjørligt at give Lov, som ikke paa en eller anden Maade kunne misbruges; jeg kan imidlertid ikke stemme for, at den gaee ud.

Mossige: Det forekommer mig, at den sidste Taler indblandede Ting, som ikke hører til; behandler Lægen Personer, som ikke lide af saadanne Sygdomme, som ere Gjenstand for nærværende Lov, ere ikke dens Bestemmelser anvendelige paa disse Tilfælde.

Lic: Jeg vil forhøre mig om der er noget Lovbud, der forbyder Lægen under saadanne Omstændigheder at modtage Honorar; det Forbud, som Holmboe anførte, og andre lignende kan have sin gode Grund. Naar der ikke er noget Lovsted, som opstiller et saadant Forbud for Lægen, troer jeg, at Høiesteret, om der i Tilfælde reistes Sag, vilde dømme i Lægens Favør, det forekommer mig, at det vil være en Indskrænkning i den almindelige Kontraktfrihed, om man vilde negte Lægen Ret til at modtage Honorar.

Præsidenten: Jeg vil kun erklære, at noget bestemt Lovbud, som indeholder et saadant Forbud, gives der ikke, men Sagen er, at naar Lægen reiser i et offentligt Grinde, kan han, saaledes som det ogsaa virkelig har viist sig at være Tilfældet, ansee sig uberettiget til at modtage Honorar, og det kunde være godt, for at fjerne enhver Tvivl, at man udtrykkelig sagde, at det ikke var ham formeent; at han ikke kan forlange Honorar, ligger tydeligt nok udtalt i Bestemmelsen.

Holtan: Denne § var Gjenstand for nogen Ventilation i Kommissionen, men der var ikke Anledning til Dissens, fordi man antog den temmelig ustyldig, jeg for min Deel anseer den for overflødig, den eneste Tvivl, den kunde foranledige, skulde være med Hensyn til Skylden, om Lægen, naar han havde modtaget Honorar, paa Skydsregningen kunde attestere, at han ikke derunder havde udført

nogen privat Reise. Naar der imidlertid er fremsat Forslag om, at S'en skal udgaee, vil jeg stemme derfor.

Rektor Holmboe: Holtan har ført det bedste Beviis for, at Bestemmelsen bør blive staaende, thi man vil ellers let være udfar for at sætte Læger i en Samvittighedstvivil, og det bør man dog ikke. Jeg skulde snarere ansee det uheldigt, hvis man maatte have en saadan Tanke, at man bestemte, at det skulde være Lægen forbudt at modtage Honorar, hellere end ved at udlette denne Bestemmelse at lade ham i Tvivil om, hvorvidt han kan modtage Honorar eller ei.

Mossige: Naar den sidste Taler vil fremsætte et saadant Forslag, vil jeg erklære, at jeg agter at stemme derfor.

Sorenstriver Strøm: Er det Mening, at hele S'en skal udgaee eller blot den sidste Deel?

Præsidenten: Forslaget gaee ud paa, at den hele § skal udgaee, og det maa nok ogsaa erkjendes, at den første Deel staaer temmelig overflødig.

Rektor Holmboe: Naar Mossige har troet, at jeg vilde fremsætte noget Forslag, har han misforstaaet mig, og det er meget uheldigt, at jeg skal blive saaledes misforstaaet; jeg erklærede, at naar det var Forsamlingens Mening, vilde jeg heller, at man reent ud skulde negte Lægen at modtage Honorar, end sætte ham paa en Maade i en Samvittighedstvivil.

Stamsøe: Jeg er fuldkommen enig med Rektor Holmboe i, at det i S'en udtrykkelig bør siges, enten Lægen skal kunne modtage Honorar eller ikke; iøvrigt skal jeg ikke videre indlade mig paa, hvad der er pyret i Anledning af min tidligere Bemærkning.

Bergsager: Holmboe vil blot føre Samvittighedstruppelen fra Lægen over paa Patienterne, og jeg kan ikke see, hvad derved vil være vundet.

Mossige: Jeg har ikke noget imod, at den første Deel af S'en bliver staaende.

Bergsager: Jeg vil principalt holde paa mit Forslag, at S'en gaee ud, og subsidiært stemme for, at blot den sidste Deel udgaee.

Ved Bøteringen blev det principale Forslag forkastet mod 3 Stemmer, og det subsidiære med 15 Stemmer.

§ 24.

I Henseende til Gangklæder, Sengklæder og deslige, der have været benyttede af Personer, som have lidt eller ere døde af nogen epidemisk og smitsom Sygdom, ligesom ogsaa i Henseende til Værelser eller Rum, hvori saadanne Personer have helliget, bestemmer Sundhedskommissionen, hvorvidt og i saa Fald hvorledes hine Gjenstande skulle renses, forinden de benyttes til andet Brug.

Foranledigede ingen Bemærkning.

§ 25.

Ligeledes skulle Begravelser under herskende Epidemier indrettes overeensstemmende med Sundhedskommissionens Forskrifter paa saadan Maade, at ingen Anledning derved gives til Sygdommens Udbredelse. Saaledes bør Sørgestuer og Liigfølge forbydes, Begravelsen foregaae, saasnart Visshed for

Døden have, og Eigene lægges i indvendig tjærede Kister, der nedsenkes om muligt fire Alen under Jorden.

Bergsager: Her staaer i Sen „4 Alen“, men det kan være vanskeligt paa sine Steder at grave saa dybt, og jeg skulde henstille, om man ikke heller kunde sætte „ikke ringere end 3 Alen“.

Præsidenten: Bestemmelsen om disse 4 Alen findes ogsaa i de ældre Anordninger om denne Materie, og det maa heller ikke oversees, at det he-der „om muligt 4 Alen“; jeg skulde ikke troe, det gjøres nødvendigt at foretage nogen Forandring.

§ 26.

De Forskrifter, som i Kraft af denne Lov gives af Kommunebestyrelser med kongelig Approbation eller af Sundhedskommissioner, skulle paa behørig Maade kundgjøres i vedkommende By eller Distrikt, og blive Overtrædelser deraf saavel som af den i § 14 indeholdte Bestemmelse at straffe med Bøder samt i Mangel af disses Vedtagelse efter Foretagelse at paatale ved Politiret.

Sørenskriver Strøm: Det kan vel ikke være nogen Grund til at tilbagesende Lovbeslutningen til Odelstinget, men jeg vil dog ikke undlade at gjøre opmærksom paa, at det heder „den i § 14 indeholdte Bestemmelse“, medens denne § indeholder flere Bestemmelser.

§ 27.

Den i §§ 1 og 2 anordnede Kommission over- tager tillige den ved Lov om Kvarantænevæsenet af 12te Juli 1848 § 1 anordnede Kvarantænekommissionens Forretninger, dog at en Toldofficiant og en Søsyndig efter Kongens Bestemmelse tilforordnes Kommissionen for deri at tage Sæde ved Kvarantænefagers Behandling. Nærværende Lov er for- øvrigt ikke anvendelig, naar Sundhedskommissionen saaledes forretter som Kvarantænekommission, hvor- imod de om Kvarantænevæsenet givne Bestemmelser isaafald af den blive at besølge.

Foranledigede ingen Bemærkning

§ 28.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste Januar næste Aar, fra hvilken Tid de i Forordning af 17de April 1782 Gævnfør Forordning af 5te September 1794 § 2), Plakat af 3die Juni 1791, samt i Plakat af 27de Mai 1808 og Forordning af 3die April 1810, med Undtagelse af hvad der gælder Vaccinationsvæsenet, indeholdte Bestemmelser skulle være ophævede.

Foranledigede ingen Bemærkning.

Overkriften til de forskjellige Kapitler, ligesom Lovens Overskrift vedtoges uden Bemærkning.

Da der kun betingelsesviis var fremsat For- slag, og der ingen Anmærkning var gjort til Loven, blev Lovbeslutningen, som vedtaget af Lagthinget, expederet til Regjeringen.

Præsidenten gjorde Forsamlingen bekendt med, at de vedtagne Love vilde blive Regjeringen over- bragte ved den tidligere opnævnte Deputation.

Mødet hævet.

(No. 349), Samme Departements Meddelelse om, at Stortingets Beslutning til Lov om Sundhedscommissioner og om Foranstaltninger i Anledning af epidemiske og smitsomme Sygdomme under 16de d. M. er sanctioneret.

LOV

om

Sundhedscommissioner og om Foranstaltninger i Anledning af epidemiske og smitsomme Sygdomme.

Stockholms Slot den 16de Mai 1860.

Christiania.
Trykt hos Chr. Grøndahl.

Bi Carl, af Guds Raade Konge til Norge og Sverige, de Gothers og Wendes;

Gjøre vitterligt: At Os er bleven forelagt det nu forsamlede ordentlige Stor-
things Beslutning af 28de April dette Aar saalydende:

Første Capitel.

Om Sundhedscommissioner.

§ 1.

I enhver Kjøbstad skal der være en Sundhedscommission, bestaaende af vedkommende Embedsløge eller en anden af Medicinalbestyrelsen dertil antaget Læge som Ordfører, Byens Magistrat eller, hvor denne bestaaer af flere Personer, det Medlem, som af Kongen dertil opnævnes, Byens Ingenieur, hvor en saadan Bestillingsmand findes, samt tre andre Medlemmer, valgte i Møde af Formænd og Repræsentanter. De valgte Medlemmers Functionstid er fire Aar, hvorefter de kunne undslaae sig for Gjenvalg i saa lang Tid, som de have været i Ombudet. Naar Magistraten ikke boer i Kjøbstaden, kan Kongen i dennes Sted bestikke en anden Mand til Medlem af Sundhedscommissionen.

§ 2.

De i § 1 givne Bestemmelser gjælde ogsaa for Ladesteder, som have særskilt For-
mandskab.

§ 3.

Commissionen skal have sin Dymærksomhed henvendt paa Stedets Sundhedsforhold, og hvad derpaa kan have Indflydelse, saasom: Reenlighed, skadeligt stillestaaende Vand's Afledning, Vandhuses, Urinsteders og Gjødselbingers Indretning og Rensning, Dylæggelse af Gjødsel eller andre Gjenstande, som f. Ex. Been eller Klude, der kunne indvirke skade-

ligt paa Sundhedstilstanden, Drikkevandets Beskaffenhed, skadelige Næringsmidlers Forhandling, Boliger, som ved Mangel paa Lys eller Luft, ved Fugtighed, Ureenlighed eller Dversfyldning med Beboere have viist sig at være bestemt skadelige for Sundheden. Sundhedscommissionen har fremdeles at paasee, at tilstrækkelig Luftvexling finder Sted i Huusrum, hvori et større Antal Mennesker stadigen eller jevnlig samles, som Kirker, Skole-, Rets- og Auctionslocaler, Theatre, Dandschuse o. d., samt at ingen Næringsvei drives med større Fare for den almindelige Sundhedstilstand, end der nødvendig flyder af Bedriftens eget Væsen. Indseende med Stedets Begravelsesplads hører ligeledes under Sundhedscommissionen.

§ 4.

Det er Sundhedscommissionens Pligt at gjøre Forslag til almindelige Forskrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet inden Communen.

Commissionen henvender sig i denne Henseende med sine Forslag til Communebestyrelsen, og forholder sig med disse Sagers Behandling og Beslutninger i samme overensstemmende med Formandskabslovens almindelige Forskrifter, dog at til Beslutningernes Gyldighed udfordres kongelig Approbation.

§ 5.

Sundhedspolitiets Overholdelse paa ethvert Sted henhører under Sundhedscommissionen, hvis Bestemmelser det almindelige Politi har at paasee efterkommede. Dette paaligger det derhos at henvende sig til Sundhedscommissionen med Meddelelser og Foreskillinger betreffende Gjenstande vedkommende Sundhedsvæsenet.

§ 6.

Medmindre Eierens eller Beboerens Samtykke forud har været indhentet, maa ingen Sundhedsvæsenet vedkommende Undersøgelse i privat Bolig eller paa privat Grund finde Sted uden i Kraft af en af Sundhedscommissionen derom fattet og vedkommende Private meddeelt Beslutning.

§ 7.

Sundhedscommissionens lovmedholdigt fattede Beslutninger kunne alene af vedkommende Regjeringsdepartement eller i fornødent Fald af Kongen ophæves eller forandres.

§ 8.

I ethvert Formandskabsdistrict paa Landet skal der være en Sundhedscommission, bestaaende af vedkommende Embedslæge eller en anden af Medicinalbestyrelsen dertil antaget Læge som Drdsfører, og enten den hele Communerepræsentation eller saa mange af dens Medlemmer, som samme ved Commissionens Drettelse og senere efter hvert nyt almindeligt Valg af Formænd og Repræsentanter dertil udvælger.

§ 9.

I de Districter, hvori Sundhedscommissioner ifølge Loven af 5te August 1857 allerede ere indrettede, overtage disse tillige Sundhedscommissionernes almindelige Hverv overensstemmende med nærværende Lov.

§ 10.

Møder i Sundhedscommissionerne paa Landet, i hvis Forhandlinger ogsaa vedkommende Foged har Ret til, dog uden Stemmeret, at deeltage, afholdes saavidt muligt paa samme Dag og samme Sted, hvorpaa Communerrepræsentationen sammentræder. Det paaligger derfor Formandskabets Ordfører at meddele Sundhedscommissionens Ordfører betimelig Underretning om ethvert Repræsentantmødes Berammelse. Amtmanden kan iøvrigt gennem Ordføreren erholde Møde berammet, naar han finder det fornødent.

§ 11.

Sundhedscommissionerne paa Landet skulle have deres Opmærksomhed henvendt paa, hvad der kan tjene til Sundhedstilstandens Fremme og Fjernelse af de Omstændigheder, som især befordre Udvikling af Sygelighed og Udbredelse af Sygdom. Forsaavidt der herunder skulde opstaae Spørgsmaal om Udfærdigelse af almindelige Forskrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet inden Kommunen, bliver med disses Istandbringelse at forholde paa samme Maade, som i lignende Henseende bestemt i § 4.

§ 12.

Udgifter til Protocoller og Skrivematerialier samt i fornødent Fald til Locale og Budsendelse afholdes af vedkommende By- eller Formandskabs-Communer. Den Diætgodtgjørelse, der maatte tilkomme Commissionens Ordfører, og som er den for Læger i Almindelighed bestemte, ligesom den særskilte Godtgjørelse, som af Kongen maatte tilstaaes en Læge, der ikke i Kraft af Embede indtræder som Ordfører i Sundhedscommissionen, udredes af Statskassen.

§ 13.

Med Hensyn til Udeblivelse fra Commissionernes Møder forholdes i Kjøbstæderne efter de i Lov om Formandskaber dersteds af 14de Januar 1837 §§ 15 og 43, og i Landdistricterne efter de i Lov om Formandskaber paa Landet af samme Dato §§ 18 og 58 givne Regler, dog saaledes at Forfaldets Paakjendelse og Muldens Dictering skeer af Commissionen.

Andet Capitel.

Angaaende særegne Foranstaltninger imod epidemiske og smitsomme Sygdomme.

§ 14.

Naar nogen Huusbonde eller Huusfader inden sin Kreds bemærker, at en Sygdom udbreder sig til flere og derhos viser sig at være af en ondartet Beskaffenhed, har han derom at gjøre Anmeldelse til Ordføreren i Stedets Sundhedscommission eller til nogen af dennes Medlemmer, eller til nogen ved Politiet eller Fattigvæsenet ansat Embeds- eller Bestillingsmand, fra hvem Meddelelse derom skeer til Sundhedscommissionens Ordfører, eller, saafremt derved vilde forvolbes et altfor stort Tab af Tid, til en nærmere boende Læge. Den Læge, der saaledes modtager Anmeldelsen, har snarest muligt at undersøge Forholdet, meddele de fornødne foreløbige Forskrifter og, forsaavidt han ikke er Ordfører

i Stedets Sundhedscommission, desangaaende at afgive Meddelelse til denne. Er Districtets Embedslæge ikke selv Ordfører i vedkommende Commission, erhoder han fra denne Indberetning om det Indtrufne og Foranstaltes.

§ 15.

Ved en farlig epidemisk eller smitsom Sygdoms Udbrud eller Nærmelse har Sundhedscommissionen paa ethvert Sted at anordne og foranstalte, hvad Sygdommens Bestrafning paakræver. Forsaavidt der til Sværkættelse heraf kræves Pengemidler, har Commissionen derom snarest muligt at gjøre Indstilling, i Landdistricterne til Amtmanden og i Kjøbstæderne samt de Ladesteder, der have særskilt Communebestyrelse, til Stedets Magistrat og Formandskab. Omkostninger ved deslige Foranstaltninger, med Undtagelse af Sydsogdgjørelse til vedkommende Læger, samt til Embeds- og Bestillingsmænd, hvilken fremdeles som hidtil udredes af Statskassen, falde i Kjøbstæderne og sidstnævnte Ladesteder disse særskilte Communer, men i Landdistricterne Amtskommunen tillast. Dog kan Kongen efter Omstændighederne overføre de med overordentlig Lægehjælp forbundne Omkostninger heelt eller tilbeels paa Statskassen. Omkostninger, der flyde af Foranstaltninger, som en Landdistrictskommune imod Amtmandens Villie maatte beslutte, falde alene denne Commune tillast.

§ 16.

Sundhedscommissionen er under saadanne Omstændigheder berettiget til at inndele Districtet i Afdelinger, og for enhver af disse at bestikke en eller flere Opnysmænd, der have at udføre det dem givne Hverv efter en af Commissionen udfærdiget Forskrift.

§ 17.

Griber ondartet Sygdom videre om sig, kan overordentlig Lægehjælp for de angrebne Steder antages, hvorom Indberetning strax bør skee til Medicinalbestyrelsen. Ligeledes kunne midlertidige Sygehuse oprettes, angaaende hvis Virksomhed stadige Indberetninger bør skee til Medicinalbestyrelsen efter sammes nærmere Bestemmelse.

§ 18.

Kan bekvemt Locale til saadant Sygehuus ikke erholdes ved Dverenskønst, kan det efter Sundhedscommissionens Bestemmelse forlanges afftaet imod Erstatning efter lovligt Skjon.

§ 19.

Enhver civil Embedslæge er forpligtet til, om det forlanges, mod en i Mangel af mindelig Dverenskønst af Medicinalbestyrelsen fastsat Godtgjørelse at overtage Lægetilsynet ved et midlertidigt Sygehuus, der findes inden hans District.

§ 20.

Under mere udbredte ondarteede epidemiske og smitsomme Sygdomme skal enhver Læge, som har deraf angrebne Personer under Behandling, derom gjøre Indberetning til vedkommende Sundhedscommission. Denne afgiver gjennem den civile Embedslæge og

Oversørigheden stadigen Beretning om Sygdommen og dens Gang til Medicinalbestyrelsen efter en af samme udfærdiget Instrux.

§ 21.

Personer, der lide af ondartede Sygdomme, hvis videre Udbredelse ved Smitte kan være at befrygte, skulde være forpligtede til, naar Sundhedscommissionen eller Øvrigheden paastaar det, at lade sig behandle paa et Sygehuus, saafremt de ikke uden Dphold kunne skaffe sig en efter Lægens Formening betryggende Pleie i Hjemmet eller en anden privat Bolig.

§ 22.

Betalingen for Underholdning og Behandling i midlertidigen oprettede Sygehuse, forsaavidt angaaer Personer, der have Evne til selv at bære Udgifterne ved deres Guur, bestemmes for By- og Ladesteds-Communernes Vedkommende af Communebestyrelsen, men for Landdistricternes Vedkommende af Amtsformandskabet eller, naar dets Beslutning ikke kan indhentes, af Amtmanden.

§ 23.

Læger have paa Reiser, foranledigede ved de heromhandlede Sygdomme, den sædvanlige Godtgjørelse for Skyds og Diæt, uden at det desformedelst er dem formeent at modtage Honorar af de under Reisen behandlede Syge, som dertil have Evne.

§ 24.

I Henseende til Gangklæder, Sengklæder og deslige, der have været benyttede af Personer, som have lidt eller ere døde af nogen epidemisk og smitsom Sygdom, ligesom ogsaa i Henseende til Bærelser eller Rum, hvori saadanne Personer have henligget, bestemmer Sundhedscommissionen, hvorvidt og i saa Fald hvorledes hine Gjenstande skulde renses, forinden de benyttes til andet Brug.

§ 25.

Ligeledes skulde Begravelser under herstkende Epidemier indrettes overeensstemmende med Sundhedscommissionens Forskrifter paa saadan Maade, at ingen Anledning derved gives til Sygdommens Udbredelse. Saaledes bør Sørgestuer og Liigsfølge forbydes, Begravelsen foregaae, saasnart Visshed for Døden haves, og Ligene lægges i indvendig tjærede Kister, der nedsenkes om muligt fire Alen under Jorden.

Tredie Capitel.

Almindelige Bestemmelser.

§ 26.

De Forskrifter, som i Kraft af denne Lov gives af Communebestyrelser med kongelig Approbation eller af Sundhedscommissioner, skulde paa behørig Maade kundgjøres i vedkommende By eller District, og blive Dvertrædelser deraf saavel som af den i § 14 indeholdte Bestemmelse at straffe med Bøder samt i Mangel af disses Vedtagelse efter Forelæggelse at paatale ved Politiret.

§ 27.

Den i §§ 1 og 2 anordnede Commission overtager tillige den ved Lov om Kvarantainevæsenet af 12te Juli 1848 § 1 anordnede Kvarantaine-commissionens Forretninger, dog at en Loldofficiant og en Søkyndig efter Kongens Bestemmelse tilforordnes Commissionen for deri at tage Sæde ved Kvarantainesageres Behandling. Nærværende Lov er forøvrigt ikke anvendelig, naar Sundhedscommissionen saaledes forretter som Kvarantaine-commission, hvorimod de om Kvarantainevæsenet givne Bestemmelser isaaftald af den blive at besejle.

§ 28.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste Januar næste Aar, fra hvilken Tid de i Forordning af 17de April 1782 (jevnsfør Forordning af 5te September 1794 § 2), Placat af 3die Juni 1791 samt i Placat af 27de Mai 1808 og Forordning af 3die April 1810, med Undtagelse af hvad der gjælder Vaccinationsvæsenet, indeholdte Bestemmelser skulle være ophævede.

Thi have Vi antaget og bekræftet, ligesom Vi herved antage og bekræfte denne Beslutning som Lov.

Givet paa Stockholms Slot den 16de Mai 1860.

Under Vor Haand og Rigets Segl.

C A R L.

G. Sibbern.

Skjelderup.

Michael

1. *Michael* is a publication series of The Norwegian Medical Society (Det norske medicinske Selskab).
2. *Michael* is named after Michael Skjelderup (1769-1852), the first medical professor in Norway and one of the founding fathers of the Society.
3. *Michael* is distributed to the members of the Society, other subscribers and libraries. Separate issues may also be distributed to external groups of readers.
4. *Michael* publishes high quality papers on medical history, medical humanities, public health and health politics. The manuscripts will be peer reviewed prior to the editorial decision on acceptance.
5. *Michael* publishes articles in the Scandinavian languages or in English, depending on topic and main readership. *Michael* is available open access at www.michaeljournal.no.
6. *Michael* publishes four regular issues a year. Supplements may be published at irregular intervals.
7. *Michael's* editors are appointed for a period of three years among the members of The Norwegian Medical Society by its Board. Reappointments are allowed. The editors may supplement themselves by editorial members from collaborating associations and appoint ad hoc editors for special issues.

Editors:

Professor Øivind Larsen
Professor Magne Nylenna
Professor Erlend Hem
Dr. Astrid Nylenna (secretary)

Editorial board:

Professor Stein A. Evensen
Professor Jan Frich
Professor Christoph Gradmann
Professor Arvid Heiberg
Director Frøydis Langmark
Dr. Kristine Lillestøl

Postal address:

Tidsskriftet *Michael*
P.O. Box 1152 Sentrum
NO-0107 Oslo
Norway
michael@dnms.no

Annual subscription rate
NOK 500 (2021)

ISSN 1893-9651

Retur: Tidsskriftet *Michael*, Boks 1152 Sentrum, N-0107 OSLO

www.dnms.no

ISSN 1893-9651

9 771893 965004